

รายงาน
การประเมินนโยบายมาตรการ
และแผนการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์
ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕
ในระยะสิ้นสุดของแผน



สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทที่ ๑ บทนำ	๑-๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑-๑
๑.๓ เป้าหมาย	๑-๒
๑.๔ วิธีการดำเนินงาน	๑-๒
บทที่ ๒ สรุปสาระสำคัญของนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕	๒-๑
๒.๑ วิสัยทัศน์	๒-๑
๒.๒ วัตถุประสงค์	๒-๑
๒.๓ เป้าหมายหลัก	๒-๑
๒.๔ ตัวชี้วัด	๒-๑
๒.๕ กลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และมาตรการ	๒-๒
บทที่ ๓ ผลการติดตามประเมินผล นโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕	๓-๑
๓.๑ ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด	๓-๑
๓.๒ ผลการดำเนินงานในภาพรวมของนโยบายฯ	๓-๒๙
บทที่ ๔ ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	๔-๑
๔.๑ ปัญหาและอุปสรรค	๔-๑
๔.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	๔-๑
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๕-๑
๕.๑ สรุปผลการติดตาม	๕-๑
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๕-๓
บรรณานุกรม	ป-๑
ภาคผนวก	ผ๑-๑
ภาคผนวก ๑ ตารางข้อมูลตัวชี้วัด	ผ๑-๑
ภาคผนวก ๒ รายชื่อหน่วยงานที่ตอบแบบสอบถาม	ผ๒-๑

คำนำ

นโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ฉบับที่ ๓ ของประเทศไทย และเป็นนโยบายฉบับแรกที่ประเทศไทยจัดทำขึ้นในฐานะประเทศภาคีสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity : CBD) โดยนโยบายดังกล่าวมีการกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) รวมทั้งตอบสนองแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายในการลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพลงอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนเพื่อเป็นฐานทรัพยากรและฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะครึ่งแผน (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓) เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานตามกลยุทธ์ แผนงาน มาตรการและแนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้น และนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ สำนักงานฯ ได้กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะสิ้นสุดแผน เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้นโยบายดังกล่าวในภาพรวมนำเสนอคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และนำไปผนวกในรายงานเพื่อนำเสนอต่อสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่เห็นความสำคัญของนโยบายดังกล่าว และนำไปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับใช้ในการติดตามประเมินผลนโยบายฉบับนี้จนสามารถดำเนินการสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะสิ้นสุดแผนฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงและ/หรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยเพื่อให้สามารถคงอยู่อย่างยั่งยืนและใช้ประโยชน์ได้จนถึงรุ่นลูกหลานต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กันยายน ๒๕๕๖

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity : CBD) เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ และอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานกลางประสานการดำเนินการภายใต้อนุสัญญาฯ เพื่อส่งเสริมและผลักดันการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีการดำเนินงานสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ตลอดจนมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพได้จัดทำนโยบาย มาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ ให้สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยได้มีการจัดทำมาแล้วทั้งสิ้น ๓ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕) และฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๐) และฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๑

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะครึ่งแผน (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓) เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายดังกล่าวไปเป็นกรอบในการปฏิบัติ และได้นำผลการติดตามประเมินผลนโยบายดังกล่าวเสนอต่อคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นปีสิ้นสุดระยะเวลาของนโยบายดังกล่าว สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้กำหนดให้มีการประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะสิ้นสุดแผน เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานภายใต้นโยบายดังกล่าว และให้ข้อเสนอแนะในการผลักดันและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อนำเสนอคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งนำไปผนวกในรายงานแห่งชาติเสนอต่อสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕

๒. เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในอนาคต

๑.๓ เป้าหมาย

๑. ผลการดำเนินงานในภาพรวมของนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕

๒. ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

๑.๔ วิธีการดำเนินงาน

๑. ออกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. รวบรวมผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคจากการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเป้าหมายของตัวชี้วัดและเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้

๓. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาประมวลและวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลผลการดำเนินงานภายใต้นโยบายดังกล่าวที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ

๔. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ไปสู่การปฏิบัติ

๕. สรุปผลการติดตามประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยในอนาคต

๖. จัดทำรายงานการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะสิ้นสุดแผน

๗. นำเสนอผลการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

บทที่ ๒

สรุปสาระสำคัญของนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕

๒.๑ วิสัยทัศน์

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และพัฒนาก้าวหน้าในการศึกษาและวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นฐานที่มั่นคงของการดำรงชีวิตของคนไทย ควบคู่กับการวิจัยคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพให้นำมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งสร้าง กลไกในการเข้าถึงและมีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพให้กับประเทศอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

๒.๓ เป้าหมายหลัก

ลดอัตราการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถดำรงรักษาระบบนิเวศประเภทต่างๆ ชนิดพันธุ์ แหล่งพันธุกรรมที่สำคัญ และคุ้มครององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องไว้ได้อย่างยั่งยืน

๒.๔ ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดที่ ๑ : พื้นที่ป่าไม้น้อยกว่าร้อยละ ๓๓ และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๘ ของพื้นที่ประเทศ

ตัวชี้วัดที่ ๒ : พื้นที่ทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่น่านน้ำไทยได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง

ตัวชี้วัดที่ ๓ : แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองอย่างน้อย ๑ แห่ง

ตัวชี้วัดที่ ๔ : พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศได้รับการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง

ตัวชี้วัดที่ ๕ : พื้นที่ป่าชายเลน ๕๐,๐๐๐ ไร่

ตัวชี้วัดที่ ๖ : ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๑๐ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและได้รับการคุ้มครอง และฟื้นฟูในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

ตัวชี้วัดที่ ๗ : ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการส่งเสริม/ฟื้นฟู เพื่อการใช้สอย เป็นวัตถุดิบ เป็นแหล่งพลังงานทดแทน และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ อย่างน้อย ๑๐ แห่ง

ตัวชี้วัดที่ ๘ : มีทะเบียนแห่งชาติว่าด้วยความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ภายในปี ๒๕๕๕

ตัวชี้วัดที่ ๙ : มีกลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้รับการยอมรับ และนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ อย่างน้อย ๑ กลไก

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ : มีแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๑ : มีนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๒ : มีกลไก เกณฑ์ มาตรฐานเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๓ : มีกรอบการดำเนินงานแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการใช้ประโยชน์และควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประเทศ

ตัวชี้วัดที่ ๑๔ : มีแนวทางเชิงปริมาณด้านการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๕ : มีและใช้ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ ๑๖ : มีและใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการบริหารโครงการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี ๒๕๕๓

ตัวชี้วัดที่ ๑๗ : มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธานอย่างน้อย ๒ ระบบ

ตัวชี้วัดที่ ๑๘ : มีโครงการรณรงค์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักโดยผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ อย่างน้อย ๑๐ โครงการ

ตัวชี้วัดที่ ๑๙ : ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๒๐ : มีรายงานแสดงความสำเร็จของการดำเนินงานของประเทศไทยเพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ๒๐๑๐

ตัวชี้วัดที่ ๒๑ : มีกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM) ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศ (BCH) และมีการเชื่อมโยงเครือข่าย

๒.๕ กลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และมาตรการ

กลยุทธ์ที่ ๑ **คุ้มครององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพ**

ประกอบด้วย ๔ แผนปฏิบัติการ และ ๑๒ มาตรการ ดังนี้

แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ระบบนิเวศ

- ๑.๑ อนุรักษ์ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง และระบบนิเวศเกาะ
- ๑.๒ คุ้มครองระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ๑.๓ เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ระบบพื้นที่คุ้มครอง
- ๑.๔ ฟื้นฟูระบบนิเวศเพื่อคืนธรรมชาติให้แก่ประเทศไทย
- ๑.๕ อนุรักษ์คุ้มครองและป้องกันรักษาระบบนิเวศป่าไม้
- ๑.๖ อนุรักษ์และฟื้นฟูต้นน้ำลำธาร
- ๑.๗ อนุรักษ์ป่าชายเลนและฟื้นฟูความสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ

แผนปฏิบัติการคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์

- ๑.๘ คุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และชนิดพันธุ์พื้นเมืองที่ถูกคุกคาม
- ๑.๙ อนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรสัตว์ป่าหายากหรือถูกคุกคามในพื้นที่คุ้มครอง

แผนปฏิบัติการอนุรักษ์สายพันธุ์/เชื้อพันธุ์

- ๑.๑๐ อนุรักษ์ความหลากหลายของเชื้อพันธุ์พืช จุลินทรีย์ แมลง และไรศัตรูธรรมชาติ
- ๑.๑๑ ลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับการผลิตปศุสัตว์

แผนปฏิบัติการกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืช

- ๑.๑๒ ดำเนินงานตามกลยุทธ์ทั่วโลกสำหรับการอนุรักษ์พืช (Global Strategy for Plant Conservation-GSPC)

กลยุทธ์ที่ ๒ **สนับสนุนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน**
ประกอบด้วย ๓ แผนปฏิบัติการและ ๕ มาตรการ ดังนี้

แผนปฏิบัติการพัฒนาและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

- ๒.๑ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรชีวภาพเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
- ๒.๒ เสริมสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ๒.๓ พัฒนาป่าไม้เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจและพลังงานทดแทน

แผนปฏิบัติการสงวนรักษาความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๔ คุ้มครองและดำรงรักษาความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

แผนปฏิบัติการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์

๒.๕ ให้อำนาจต่อการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

กลยุทธ์ที่ ๓ ลดการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ประกอบด้วย ๔ แผนปฏิบัติการและ ๕ มาตรการ ดังนี้

แผนปฏิบัติการลดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

๓.๑ ลดการสูญเสียระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่เกิดจากผลกระทบจากโครงการพัฒนา

๓.๒ ควบคุมและลดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการท่องเที่ยว

แผนปฏิบัติการการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๓ ศึกษาการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และวางมาตรการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

แผนปฏิบัติการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

๓.๔ ควบคุมการคุกคามจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

แผนปฏิบัติการความปลอดภัยทางชีวภาพ

๓.๕ ควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการวิจัย การฝึกอบรม การให้การศึกษา สร้างความตระหนัก และส่งเสริมการเชื่อมโยง

เครือข่ายเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

ประกอบด้วย ๓ แผนปฏิบัติการและ ๑๑ มาตรการ ดังนี้

แผนปฏิบัติการวิจัยและสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๑ จัดทำนโยบายและแนวทางหรือแผนงานการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ

๔.๒ จัดหาทุนสนับสนุนการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพและการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง

๔.๓ ให้ความสำคัญอันดับแรกแก่การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๔ สำรวจ วิจัย และรวบรวมข้อมูลทางด้านพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต

แผนปฏิบัติการการริเริ่มทั่วโลกทางอนุกรมวิธาน (GTI)

๔.๕ ดำเนินงานตามการริเริ่มทั่วโลกทางอนุกรมวิธาน (Global Taxonomy Initiative – GTI)

แผนปฏิบัติการส่งเสริมความรู้ความตระหนักเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๖ ใช้ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบรวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมการให้การศึกษา และความรู้ทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งใน/นอกห้องเรียน

๔.๗ สร้างเครือข่ายพันธมิตรความร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง ในการปลูกฝังจิตสำนึก และกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๔.๘ ส่งเสริมการดำเนินงานร่วมระหว่างภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชนให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพแก่ชุมชน

๔.๙ จัดการป่าไม้เพื่อการนันทนาการและการศึกษาธรรมชาติ

๔.๑๐ จัดหาทุนสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันศึกษาในท้องถิ่นและชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมความตระหนัก และเผยแพร่ความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๑๑ ส่งเสริมการวิเคราะห์ประเมินระบบนิเวศเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรพัฒนาเอกชนวางแผนการจัดการ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๕ เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ประเทศไทยในการดำเนินงานตามความตกลงระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

ประกอบด้วย ๓ แผนปฏิบัติการและ ๖ มาตรการ ดังนี้

แผนปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะอนุวัติการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

๕.๑ ตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน เพื่อดูแลการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ คณะกรรมการระดับชาติ

๕.๒ ส่งเสริมการดำเนินงานตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและการรวมพลังระหว่าง อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ

แผนปฏิบัติการประเทศไทยมุ่งสู่เป้าหมาย ความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐

๕.๓ ดำเนินงานเพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ๒๐๑๐

แผนปฏิบัติการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ

๕.๔ จัดตั้งกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM) และดำรงรักษาเครือข่ายข้อมูล ข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ

๕.๕ จัดตั้งและดำรงรักษาศูนย์เผยแพร่ข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพ (BCH)

๕.๖ ส่งเสริมถ่ายทอดเทคโนโลยีและความร่วมมือทางเทคโนโลยี

บทที่ ๓

ผลการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะสิ้นสุดแผน โดยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและการดำเนินงานในภาพรวม ของนโยบายดังกล่าว โดยสามารถสรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

๓.๑ ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

จากการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับ ๒๑ ตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้ในนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณา เปรียบเทียบกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ สามารถสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละตัวชี้วัดได้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ คุ้มครององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑ พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓ และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๘ ของพื้นที่ประเทศ

สถานภาพและการดำเนินงาน

▪ พื้นที่ป่าไม้

จากข้อมูลของกรมป่าไม้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ทั้งสิ้น ๑๕๘,๖๕๒.๕๙ ไร่ หรือร้อยละ ๓๐.๙๒ ของพื้นที่ประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ปีล่าสุดที่รวบรวมโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งรายงานไว้ว่าประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ ๑๗๒,๑๘๕.๒๙ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ ทั้งนี้ ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๕ อยู่ระหว่างการสำรวจและรวบรวมโดยกรมป่าไม้

เมื่อพิจารณาจากสถิติการเกิดไฟไหม้ป่า ซึ่งรวบรวมโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่าพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ลดลงจาก ๑๑๗,๓๙๕.๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เหลือ ๔๗,๘๘๙.๐๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ พบว่ามีพื้นที่เกิดไฟไหม้ป่าเฉลี่ยปีละ ๕๗,๖๙๑.๖ ไร่ ทั้งนี้ สาเหตุหลักของไฟไหม้ป่าเกิดจากการหาของป่า การล่าสัตว์ และการเผาไร่ สาเหตุอื่นๆ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ นักท่องเที่ยว ความขัดแย้ง การลักลอบทำไม้ อุบัติเหตุและความประมาทเลินเล่อ รวมทั้งที่เกิดขึ้นโดยไม่ทราบสาเหตุ

จากข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายป่าไม้ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเนื้อที่ป่าที่ถูกแผ้วถาง ๑๗,๗๕๙.๒๘ ไร่ ในขณะที่เนื้อที่ป่าที่ถูกแผ้วถางลดลงเหลือ ๑๖,๖๘๖.๖๗ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ อย่างไรก็ตาม พบว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓ มีเนื้อที่ป่าที่ถูกแผ้วถางเฉลี่ยสูงถึงปีละ ๒๐,๗๖๕.๑๐ ไร่

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เป็นผลมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและฟื้นฟูป่า รวมทั้งกิจกรรมด้านการอนุรักษ์และคุ้มครองระบบนิเวศป่าไม้ เช่น การเสริมสร้างความตระหนักและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายป้องกันรักษาป่า โดยดำเนินโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจเรื่องป่าไม้

เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นอกจากนี้ยังได้เพิ่มความเข้มงวดกวดขันในการตรวจตรา จับกุม และลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่า ทั้งในส่วนของป่าสงวนและพื้นที่ป่าอนุรักษ์

กรมป่าไม้มีโครงการฟื้นฟูป่าเป็นประจำทุกปี โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓ มีพื้นที่ป่าที่ได้รับการฟื้นฟูเฉลี่ยปีละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ สูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีพื้นที่ป่าที่ได้รับการฟื้นฟูเพียง ๒๒,๒๒๕ ไร่ นอกจากนี้ยังมีโครงการส่งเสริมการปลูกป่าของภาคเอกชนและประชาชน เป็นต้น

ในส่วนของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช นอกจากการดำเนินโครงการและกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู รวมทั้งการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์แล้ว ยังมีการเพาะพันธุ์กล้าไม้และแจกจ่ายให้แก่ประชาชนเพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศ เป็นต้น

ในขณะเดียวกัน หน่วยงานราชการอื่นๆ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา รวมทั้งชุมชนท้องถิ่น ก็มีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ของประเทศ ตัวอย่างเช่น โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการเฉลิมพระเกียรติฯ “ปลูกต้นกล้า ป่าต้นน้ำ ถวายพ่อ” ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โครงการ “รักษป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง” ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โครงการด้านการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของภาคเอกชน เช่น โครงการ “ค่ายเยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” ของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) หรือ เอสซีจี และกิจกรรมการปลูกป่าเนเวศ ของบริษัท ไทโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ซึ่งมีเป้าหมายในการปลูกป่าเนเวศให้ครบ ๑ ล้านต้น ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการปลูกป่าเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของส่วนราชการ สถาบันการศึกษา บริษัทเอกชน กลุ่มเครือข่าย และชุมชนต่างๆ เป็นต้น

▪ พื้นที่ป่าอนุรักษ์^๑

จากข้อมูลกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งหมด ๔๐๐ แห่ง พื้นที่รวม ๙๖,๐๓๑.๙๔ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๒ ของพื้นที่ประเทศ โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้ประกาศพื้นที่อนุรักษ์เพิ่มขึ้นจำนวน ๒๑ แห่ง จากข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พื้นที่อนุรักษ์ของประเทศไทยมีทั้งสิ้น ๔๒๑ แห่ง พื้นที่รวม ๑๐๒,๗๑๙.๙๐ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๒ ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๖,๖๘๗.๙๖ ตารางกิโลเมตร

นอกจากการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมแล้ว กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ยังได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูระบบนิเวศ และโครงการอนุรักษ์และปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศอีกด้วย

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๖ และ ๒๐.๐๒ ของพื้นที่ประเทศตามลำดับ

^๑ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (Protected Area) ในที่นี้หมายถึง พื้นที่อนุรักษ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แบ่งเป็น ๗ ประเภท ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ (National park) วนอุทยาน (Forest Park) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-Hunting Area) สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) และสวนรุกขชาติ (Arboretum)

ตารางพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่อนุรักษ์ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๔

พ.ศ.	พื้นที่ป่าไม้ ^๑		พื้นที่อนุรักษ์ ^๒	
	ตร.กม.	ร้อยละของพื้นที่ประเทศ	ตร.กม.	ร้อยละของพื้นที่ประเทศ
๒๕๔๙	๑๕๘,๖๕๒.๕๙	๓๐.๙๒	๙๔,๒๕๖.๐๕	๑๘.๓๗
๒๕๕๑	๑๗๑,๕๘๕.๖๕	๓๓.๔๔	๙๘,๒๖๘.๐๐	๑๙.๑๕
๒๕๕๒	๑๗๒,๑๘๔.๒๙	๓๓.๕๖	๑๐๒,๖๓๖.๓๐	๒๐.๐๐
๒๕๕๓	n.a.	n.a.	๑๐๓,๘๐๙.๙๒	๒๐.๒๓
๒๕๕๔	n.a.	n.a.	๑๐๒,๗๑๙.๙๐	๒๐.๐๒

ที่มา : กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

- หมายเหตุ :
- ๑ ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๑ จัดเก็บโดยกรมป่าไม้
ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวบรวมโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
 - ๒ ข้อมูลพื้นที่อนุรักษ์ จัดเก็บโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
n.a. หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ตัวชี้วัดที่ ๒ พื้นที่ทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่น่านน้ำไทย ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง

สถานภาพและการดำเนินงาน

พื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งในขณะนี้ ได้แก่ ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติทางทะเล พื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่แนวปะการัง พื้นที่แหล่งหญ้าทะเล พื้นที่กำหนดมาตรการในการทำการประมง พื้นที่คุ้มครองโบราณคดีใต้ทะเล และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยมีพื้นที่น่านน้ำรวมทั้งสิ้น ๓๑๖,๑๘๘.๒๔ ตารางกิโลเมตร ทะเลและชายฝั่งของไทยเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งมีชีวิตหลากหลายชนิด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณดังกล่าว จำเป็นต้องมีการคุ้มครองพื้นที่ซึ่งเป็นระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นให้คงความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานได้มีการดำเนินการด้านการอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่ทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งทรัพยากรในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น

กรมประมงได้ดำเนินการออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับพื้นที่กำหนดมาตรการทำการประมง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ จำนวน ๑๑ ฉบับ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๔ จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ระยอง สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ชุมพร นครศรีธรรมราช ปัตตานี นราธิวาส พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้เดิม) มีการประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเล ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อสงวนพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชน โดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ และจนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเทศไทยมีอุทยานแห่งชาติทางทะเล จำนวน ๒๑ แห่ง คิดเป็นพื้นที่ ๓,๖๓๑,๓๙๑.๕๒ ไร่ หรือ ๕,๘๑๐.๒๓ ตารางกิโลเมตร โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้ประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเลเพิ่มขึ้นอีก ๑ แห่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ คือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระนอง พื้นที่ ๒๒๒,๙๓๘.๐๐ ไร่ หรือ ๓๕๖.๗๐ ตารางกิโลเมตร ส่งผลให้จำนวนอุทยานแห่งชาติทางทะเลในประเทศไทย เพิ่มขึ้นเป็น ๒๒ แห่ง คิดเป็นพื้นที่รวม ๓,๘๕๔,๓๒๙.๕๒ ไร่ หรือ ๖,๑๖๖.๙๓ ตารางกิโลเมตร และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อยู่ระหว่างประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเลเพิ่มอีก ๓ แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช และอุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาดันหยง จังหวัดนราธิวาส รวมพื้นที่ ๒๖๒,๔๗๘.๒๕ ไร่ หรือ ๔๑๙.๙๗ ตารางกิโลเมตร

ในส่วนของการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการดำเนินการตามมาตรา ๔๓^๒ และ ๔๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณจังหวัดชายทะเลที่มีผลบังคับใช้ รวม ๙ พื้นที่^๔ ได้แก่ ๑) บริเวณพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (บริเวณเกาะสาก เกาะล้าน เกาะครก และบริเวณน่านน้ำโดยรอบเกาะดังกล่าว รวมทั้งน่านน้ำชายฝั่งเมืองพัทยา วัตออกไป ๓ กิโลเมตร) ๒) บริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต (บริเวณเกาะภูเก็ตและเกาะอื่นของจังหวัดภูเก็ต และบริเวณน่านน้ำโดยรอบเกาะดังกล่าว วัตออกไป ๓ กิโลเมตร) ๓) บริเวณจังหวัดกระบี่ (บริเวณเกาะยูง เกาะไม้ไผ่ เกาะพีพีตอน เกาะพีพีเล และเกาะปิยะ และบริเวณน่านน้ำโดยรอบเกาะดังกล่าว วัตออกไป ๓ กิโลเมตร) ๔) บริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จนสุดเขตตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (รวมพื้นที่บริเวณที่วัดจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปในทะเลเป็นระยะ ๓ กิโลเมตร) ๕) อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ๖) บริเวณพื้นที่ที่ได้รับบรรณพิบัติ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล (รวมตำบลที่ติดแนวชายฝั่งทะเล ๖ จังหวัดและพื้นที่เกาะ) ๗) บริเวณท้องที่อำเภออ่าวลึก อำเภอเมืองกระบี่ อำเภอเหนือคลอง อำเภอคลองท่อม และอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ๘) บริเวณท้องที่อำเภอกระบือ อำเภอตะกั่วป่า อำเภอท้ายเหมือง อำเภอทับปุด อำเภอเมืองพังงา อำเภอตะกั่วทุ่ง และอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา (รวมพื้นที่ติดแนวชายฝั่งทะเล รวมพื้นที่เกาะต่างๆ ในระยะ ๓ กิโลเมตรของทุกอำเภอ) ๙) จังหวัดกระบี่ (พื้นที่บางส่วนของตำบลอ่าวนาง ตำบลไสไทย ตำบลหนองทะเล และตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองกระบี่)

นอกจากนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังได้ดำเนินการต่ออายุพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทั้งหมดอายุแล้ว โดยได้ดำเนินการประกาศกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมจำนวน ๓ ฉบับในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งมีผลบังคับใช้ ๕ ปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาประกอบด้วย ๑) บริเวณอำเภอบางละมุง และสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ๒) บริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ๓) บริเวณอำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท้ายาง และอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งส่งผลให้พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมมีจำนวนเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลที่อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาเพื่อประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๕ พื้นที่ ได้แก่ ๑) บริเวณพื้นที่อำเภอเกาะสมุย และอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๒) บริเวณอำเภออ่าวลึก อำเภอเมืองกระบี่ อำเภอเหนือคลอง อำเภอคลองท่อม และอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ๓) อำเภอกระบือ อำเภอตะกั่วป่า อำเภอท้ายเหมือง อำเภอทับปุด

^๒ มาตรา ๔๓ พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือมีระบบนิเวศตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือระบบนิเวศตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้คณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

^๓ มาตรา ๔๕ พื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตควบคุมมลพิษ แต่ปรากฏว่ามีสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรงเข้าขั้นวิกฤตซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยทันทีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ให้คณะรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเข้าดำเนินการเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตามความจำเป็นและเหมาะสม

^๔ ในที่นี้รวมทั้งกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๔๓ และประกาศกระทรวงฯ ตามมาตรา ๔๕ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพื้นที่ที่ยังมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ๑) บริเวณพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ๒) บริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ๓) บริเวณจังหวัดกระบี่ ๔) อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘) และ ๕) บริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จนสุดเขตตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘)

อำเภอเมืองพังงา อำเภอตะกั่วทุ่ง และอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ๔) บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ๕) บริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการอนุรักษ์ พื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน แม้จะไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศคุ้มครองพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งโดยตรง แต่ได้มีการดำเนินการทั้งในด้านการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่ดินชายฝั่งทะเล รวมทั้งจัดทำแผนการบูรณาการงานด้านการจัดการที่ดินชายฝั่งรายจังหวัด โดยร่วมบูรณาการวางแผนกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องต่างๆ การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลน การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงฐานข้อมูลแผนที่ห้วยทะเล ทั้งในฝั่งทะเลอันดามันและฝั่งอ่าวไทย นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหาร นักวิชาการ ตลอดจนผู้สนใจที่ต้องการศึกษาวิจัยและรับทราบสถานการณ์ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต่อไป

จากการรวบรวมผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า การประกาศคุ้มครองพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายแตกต่างกันไปตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ อีกทั้งลักษณะของการคุ้มครองและบริหารจัดการพื้นที่ก็แตกต่างกัน นอกจากนี้ ข้อมูลพื้นที่คุ้มครองบางประเภท เช่น ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ พื้นที่แนวปะการัง พื้นที่แหล่งหญ้าทะเล พื้นที่กำหนดมาตรการในการทำการประมง พื้นที่คุ้มครองโบราณคดีใต้ทะเล และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ไม่มีการระบุขนาดของพื้นที่ที่ชัดเจน ระบุเพียงขอบเขตหรือพิกัด หรือมีข้อมูลเฉพาะจำนวนแห่งเท่านั้น นอกจากนี้ พื้นที่หลายประเภทยังอาจเป็นพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน เช่น ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ พื้นที่แนวปะการัง และพื้นที่กำหนดมาตรการในการทำการประมง เป็นต้น

นอกจากนี้ พื้นที่บางประเภท เช่น พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ที่ได้ประกาศโดยการกำหนดเขตการปกครองเป็นหลัก แม้พื้นที่เหล่านั้นจะเป็นจังหวัดหรืออำเภอที่ติดทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งประกาศครอบคลุมน่านน้ำโดยรอบออกไปในระยะ ๓,๐๐๐ เมตร แต่ขอบเขตของพื้นที่ที่ประกาศดังกล่าวก็มีบางส่วนของที่ครอบคลุมพื้นที่บกด้วย ทำให้ยากแก่การนำมาคำนวณพื้นที่เฉพาะส่วนที่เป็นทะเลและชายฝั่ง และหากนำพื้นที่ทั้งหมดของอุทยานแห่งชาติทางทะเลมานับรวมเป็นพื้นที่ทะเลและชายฝั่งที่ได้รับการคุ้มครองอาจทำให้พื้นที่ทะเลและชายฝั่งที่ได้รับการคุ้มครองสูงกว่าความเป็นจริงมาก เนื่องจากเนื้อที่ของอุทยานแห่งชาติจะรวมพื้นที่ส่วนที่อยู่บนบกด้วย จึงมีข้อสังเกตว่าหากนำตัวเลขพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งเหล่านี้มารวมกันจะทำให้ตัวเลขพื้นที่น่านน้ำไทยที่ได้รับการประกาศคุ้มครองสูงกว่าความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าพื้นที่ทะเลและชายฝั่งที่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

ยังไม่สามารถประเมินผลได้ชัดเจน เนื่องจากข้อมูลพื้นที่บางประเภท ไม่มีตัวเลขพื้นที่ที่ชัดเจน รวมทั้งยังมีการทับซ้อนกันในระหว่างพื้นที่บางประเภท อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มว่าพื้นที่ทะเลและชายฝั่งจะได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองเพิ่มมากขึ้น

ตารางพื้นที่ทะเลและชายฝั่งที่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองจำแนกตามประเภทของพื้นที่

ประเภทของพื้นที่	พ.ศ. ๒๕๕๕	
	จำนวนแห่ง	พื้นที่ (ตร.กม.)
๑. ที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำ	๓๐ ^๑	n.a.
๒. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	๙ ^๒	๕๐๔.๒๓ ^๒
๓. อุทยานแห่งชาติทางทะเล	๒๒ ^๒	๖,๑๖๖.๙๓ ^๒
๔. พื้นที่ป่าชายเลน (จังหวัด)	๒๔ ^๓	๒,๔๔๐.๑๐ ^๓
๕. พื้นที่แนวปะการัง	-	๒๐๕.๒๑ ^๑
๖. พื้นที่แหล่งหญ้าทะเล	-	๑๘๙.๘๖ ^๑
๗. พื้นที่กำหนดมาตรการในการทำการประมง	๒๓ ^๔	๗,๑๘๙.๑๕ ^๔
๘. พื้นที่คุ้มครองโบราณคดีใต้ทะเล	๔ ^๑	-
๙. พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	๙ ^๕	n.a.
รวม	๑๓๙	๑๖,๖๙๕.๔๘

ที่มา : ^๑ ดัดแปลงจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๒๕๕๖ก)

^๒ ข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

^๓ ข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

^๔ ข้อมูลจากกรมประมง

^๕ ข้อมูลจากกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เฉพาะที่มีผลบังคับใช้จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งครอบคลุมทั้งพื้นที่บกและทะเล จึงไม่สามารถคำนวณเฉพาะพื้นที่ทะเลออกมาได้)

หมายเหตุ : n.a. หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ตัวชี้วัดที่ ๓ แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองอย่างน้อย ๑ แห่ง

สถานภาพและการดำเนินงาน

หญ้าทะเลมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบนิเวศทางทะเล เนื่องจากเป็นทั้งแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น กุ้ง ปลา และปู รวมทั้งเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์หายาก เช่น เต่าทะเลและพะยูน แหล่งหญ้าทะเลในประเทศไทย พบกระจายอยู่ใน ๑๙ จังหวัดชายทะเล มีพื้นที่รวมกันทั้งสิ้นประมาณ ๑๖๐.๕๘๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๐๐,๐๗๓ ไร่ โดยแบ่งเป็น แหล่งหญ้าทะเลฝั่งอ่าวไทย ๑๓ จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งมีพื้นที่รวมกันประมาณ ๕๓.๑๕๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๓,๒๑๙.๕๗ ไร่ แหล่งหญ้าทะเลฝั่งอันดามัน ๖ จังหวัด ได้แก่ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล มีพื้นที่รวมกันประมาณ ๑๐๗.๔๓๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๖๖,๘๕๒.๙๗ ไร่^๕ โดยแหล่งหญ้าทะเลที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอยู่ที่จังหวัดตรัง

เนื่องจากพะยูนเป็นสัตว์ทะเลหายากที่มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์เป็นอย่างยิ่ง (Critically endangered species : CR) ใน Thailand Red Data (2005) อีกทั้งยังถูกจัดให้เป็นสัตว์ที่ต้องอนุรักษ์ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่อพยพ (Convention on The Conservation Of Migratory Species of Wild Animals : CMS) และอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์หรืออนุสัญญาไซเตส (Convention on International Trade in Endangered

^๕ ที่มา : ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล Marine Knowledge Hub (<http://www.mkh.in.th/index.php/2010-03-22-18-05-58/2010-11-19-02-08-21>)

Species of Wild Fauna and Flora : CITES) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความพยายามในการอนุรักษ์และคุ้มครองพะยูน รวมทั้งแหล่งหญ้าทะเลซึ่งเป็นอาหารของพะยูน

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีการประกาศให้พื้นที่แหล่งหญ้าทะเล ๕ แห่ง^๖ ในจังหวัดตรังเป็นพื้นที่คุ้มครอง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นหนึ่งในความพยายามที่สำคัญในการคุ้มครองแหล่งหญ้าทะเลและพะยูน

จากการประกาศพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีผลให้หญ้าทะเลและพะยูนที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติได้รับการคุ้มครองด้วย ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้ประกาศอุทยานแห่งชาติทางทะเลเพิ่มขึ้น ๑ แห่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ คือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระนอง พื้นที่ ๒๒๒,๙๓๘ ไร่ หรือ ๓๕๖.๗๐ ตารางกิโลเมตร ส่งผลให้พื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลในประเทศไทย เพิ่มขึ้นเป็น ๒๒ แห่ง รวมพื้นที่ ๓,๘๕๔,๓๒๙.๕๒ ไร่ หรือ ๖,๑๖๖.๙๓ ตารางกิโลเมตร

การขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์ ในบริเวณพื้นที่ชายทะเลและหมู่เกาะต่างๆ ส่งผลให้แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกัน โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีการประกาศพื้นที่แรมซาร์ไซต์ทางทะเลเพิ่ม ๑ แห่ง คือ พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์^๗

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณจังหวัดชายทะเลที่มีผลบังคับใช้ รวม ๙ พื้นที่ ได้แก่ ๑) บริเวณพื้นที่เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี ๒) บริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต (บริเวณเกาะภูเก็ตและเกาะอื่นของจังหวัดภูเก็ต ๓) บริเวณจังหวัดกระบี่ ๔) บริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จนสุดเขตตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๕) อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ๖) บริเวณพื้นที่ที่ได้รับธรณีพิบัติ จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดสตูล ๗) บริเวณท้องที่อำเภออ่าวลึก อำเภอเมืองกระบี่ อำเภอเหนือคลอง อำเภอคลองท่อม และอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ๘) บริเวณท้องที่อำเภอกระบุรี อำเภอตะกั่วป่า อำเภอท้ายเหมือง อำเภอทับปุด อำเภอเมืองพังงา อำเภอตะกั่วทุ่ง และอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ๙) จังหวัดกระบี่ ซึ่งการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ส่งผลให้แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนในบริเวณจังหวัดที่ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้รับการคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ด้วย

สำหรับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และคุ้มครองแหล่งหญ้าทะเลและพะยูน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการแหล่งหญ้าทะเลและพะยูนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ นอกจากนี้ ประเทศไทย โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจในการอนุรักษ์และการจัดการพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูนในพื้นที่ที่มีพะยูนแพร่กระจายอยู่ (Memorandum of Understanding on The Conservation and Management of Dugongs (*Dugong dugon*) and Their Habitats Through

^๖ ได้แก่ ๑) แหลมไทร ตำบลเขาไม้แก้ว อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ๒) บ้านปากคลอง - ปากผี ตำบล บ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ๓) เกาะมุก ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ๔) ปากคลองเจ้าไหม ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง และ ๕) เกาะตะลิบง ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

^๗ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นลำดับที่ ๑๗๓๔ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑

^๘ ในที่นี้รวมทั้งกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๔๓ และประกาศกระทรวงฯ ตามมาตรา ๔๕ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยพื้นที่ที่ยังมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ๑) บริเวณพื้นที่เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี ๒) บริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ๓) บริเวณจังหวัดกระบี่ ๔) อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี (ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘) และ ๕) บริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จนสุดเขตตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘)

Their Range : Dugong MOU) ร่วมกับโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ที่มีการอพยพย้ายถิ่น (Bonn Convention on Conservation of Migratory Species of Wild Animal) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ เป็นผลให้ประเทศไทยจะต้องร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ในการอนุรักษ์และจัดการพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการคุ้มครองแหล่งหญ้าทะเลและพะยูนในประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ พบว่ายังไม่มีการประกาศให้แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนเป็นพื้นที่คุ้มครองเพิ่มเติม

ผลการประเมินตัวชี้วัด

ไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ไม่มีการประกาศแหล่งหญ้าทะเลและพะยูนเป็นพื้นที่คุ้มครองโดยตรง

ตัวชี้วัดที่ ๔ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศได้รับการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง

สถานภาพและการดำเนินงาน

พื้นที่ชุ่มน้ำ^๙ มีประโยชน์และคุณค่ามากมายต่อสิ่งมีชีวิต เนื่องจากเป็นทั้งแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร แหล่งประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งศึกษาวิจัย และเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศ เช่น ช่วยป้องกันปัญหาน้ำท่วม และการรุกคืบของน้ำเค็ม เป็นต้น

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำหรืออนุสัญญาแรมซาร์ (Convention on Wetlands of International Importance as Waterfowl Habitat : RAMSAR Convention) สมาชิกลำดับที่ ๑๑๐ โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่หน่วยประสานงานกลางของอนุสัญญาฯ และอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๑

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๐ ประเทศไทยได้เสนอพื้นที่เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (list of Wetland of International Importance) หรือแรมซาร์ไซต์ (Ramsar site) จำนวน ๑๐ แห่ง^{๑๐} และในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีการเสนอขอขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ๒ แห่ง^{๑๑} คือ พื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพื้นที่ชุ่มน้ำกุดทิง จังหวัดบึงกาฬ

^๙ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำได้ให้คำจำกัดความของพื้นที่ชุ่มน้ำว่า “พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ พื้นที่ฉ่ำน้ำ มีน้ำท่วม มีน้ำขัง พื้นที่พรุพื้นที่แหล่งน้ำทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่มีน้ำขังหรือท่วมอยู่ถาวร และชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำไหลทั้งที่เป็นน้ำจืดน้ำกร่อยและน้ำเค็มรวมไปถึงพื้นที่ชายฝั่งทะเลและพื้นที่ของทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน ๖ เมตร ”

^{๑๐} ได้แก่ ๑) พรุควนขี้เสียน ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ๒) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโหลง จังหวัดบึงกาฬ ๓) พื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม ๔) พื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่ ๕) พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย จังหวัดเชียงราย ๖) พื้นที่ชุ่มน้ำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (พรุโต๊ะแดง) จังหวัดนราธิวาส ๗) พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จังหวัดตรัง

๘) พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติแหลมสน-ปากแม่น้ำกระบี่-ปากคลองกะเปอร์ จังหวัดระนอง ๙) พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๐) พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงา

^{๑๑} พื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพื้นที่ชุ่มน้ำกุดทิง จังหวัดบึงกาฬ ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นลำดับที่ ๑๗๓๔ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ และลำดับที่ ๑๗๓๖ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ตามลำดับ

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการเสนอขอขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซต์อีก ๒ แห่ง คือ พื้นที่ชุ่มน้ำเกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช และพื้นที่ชุ่มน้ำเกาะระ-เกาะพระทอง จังหวัดพังงา^{๑๒} เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ และพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งสองแห่ง ได้รับการขึ้นทะเบียนแรมซาร์ไซต์เรียบร้อยแล้ว ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยมีแรมซาร์ไซต์รวมทั้งสิ้น ๑๔ แห่ง

ปัจจุบันมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซต์ทั้งสิ้น ๒,๑๖๑ แห่งทั่วโลก^{๑๓} หากพิจารณาเฉพาะประเทศในทวีปเอเชีย พบว่าประเทศที่มีจำนวนแรมซาร์ไซต์มากกว่าประเทศไทย มีเพียง ๖ ประเทศ คือ ญี่ปุ่น จีน อินเดีย อิหร่าน ปากีสถาน และเกาหลีใต้ ซึ่งมีแรมซาร์ไซต์ทั้งสิ้น ๔๖, ๔๑, ๒๖, ๒๔, ๑๙ และ ๑๘ แห่งตามลำดับ ในขณะที่เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน^{๑๔} ประเทศไทยถือว่ามีจำนวนแรมซาร์ไซต์มากที่สุด รองลงมาคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ประเทศละ ๖ แห่ง เวียดนาม ๕ แห่ง กัมพูชา ๓ แห่ง ลาว ๒ แห่ง และเมียนมาร์ ๑ แห่ง

สำหรับการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทย กรมพัฒนาที่ดิน ได้มีการสำรวจและจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นรายภาค ในมาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ จนแล้วเสร็จทั้งประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้นำเรื่องการทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เรื่องทะเบียนรายชื่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยมีมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้มีการปรับปรุงทะเบียนรายชื่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ เป็น ๖๙ และ ๔๗ แห่งตามลำดับ รวมทั้ง ได้กำหนดมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นจากเดิม ๑๓ มาตรการ เป็น ๑๗ มาตรการ

ทั้งนี้ การเสนอพื้นที่เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซต์ จะต้องผ่านความเห็นชอบจากจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนั้นก่อน จากนั้นจึงจะเสนอไปยังสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีคณะกรรมการพื้นที่ชุ่มน้ำทำหน้าที่พิจารณา หากผ่านความเห็นชอบจึงจะนำเสนอไปยังคณะกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี ตามลำดับ หลังจากนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยประสานงานกลางของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ จะประสานกับหน่วยงานและ/หรือองค์กรที่ต้องการนำเสนอพื้นที่เพื่อจัดทำข้อมูลรายละเอียดของพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนั้นๆ เสนอต่อสำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ เพื่อดำเนินการขึ้นทะเบียนต่อไป ซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องมีการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งศึกษา สำรวจและจัดทำรายละเอียดของพื้นที่ตามรูปแบบที่กำหนดใน Ramsar Information Sheet (RIS) ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาอันยาวนาน และไม่สามารถกำหนดเวลาแล้วเสร็จที่แน่นอนได้ ดังนั้น ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ประเทศไทย จึงมีพื้นที่ที่ได้รับการเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแรมซาร์ไซต์แล้วเสร็จเพียง ๒ แห่ง

ผลการประเมินตัวชี้วัด

ไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศเพียง ๒ แห่ง คือ พื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพื้นที่ชุ่มน้ำกุดทิง จังหวัดบึงกาฬ^{๑๕}

^{๑๒} พื้นที่ชุ่มน้ำเกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช และเกาะระ-เกาะพระทอง จังหวัดพังงา ได้รับการขึ้นทะเบียนแรมซาร์ไซต์ ลำดับที่ ๒๑๕๒ และ ๒๑๕๓ เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตามลำดับ

^{๑๓} จาก <http://www.ramsar.org> ข้อมูล ณ วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖ (อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังอยู่ระหว่างการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม)

^{๑๔} ประเทศในกลุ่มอาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น ๑๐ ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว เมียนมาร์ และกัมพูชา

^{๑๕} ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นลำดับที่ ๑๗๓๔ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ และลำดับที่ ๑๙๒๖ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ตามลำดับ

ตัวชี้วัดที่ ๕ พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๕๐,๐๐๐ ไร่

สถานภาพและการดำเนินงาน

ป่าชายเลนของประเทศไทยกระจายอยู่ในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดบริเวณชายฝั่งทะเล^{๑๖} จากข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ป่าชายเลน ๑,๕๒๕,๐๖๐.๕๖ ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๖๖,๘๘๖.๐๒ ไร่

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์ ป่าชายเลน และบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งป่าชายเลน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรป่าชายเลนประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดมาตรการในการป้องกันการบุกรุกทำลายและการเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าชายเลนและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนดำเนินกิจกรรมด้านการปลูกป่า นอกจากนี้ยังได้ดำเนินโครงการ/กิจกรรมจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม ได้แก่ การจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลน และเครือข่ายภาคีเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งมีการอบรมราษฎรในพื้นที่จังหวัด ชายทะเล ๒๔ จังหวัด เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้แก่ หลักสูตรราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและชายฝั่ง หลักสูตรการส่งเสริมและอนุรักษ์ป่าชายเลน และหลักสูตรเยาวชนอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลและชายฝั่ง ส่งผลให้ประชาชนและชุมชนในพื้นที่เกิดความตระหนักและตื่นตัวในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ของตนเอง

นอกจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงแล้ว หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน ได้มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการปลูกป่าชายเลนเนื่องในวันสำคัญและโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น โครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติฯ ของบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด โดยความร่วมมือกับกรมพลานการทหารบกและกองทุนสัตว์ป่าโลกสากล ประจำประเทศไทย (World Wildlife Fund : WWF-Thailand) ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และกิจกรรมปลูกป่าชายเลนกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นต้น นอกจากนี้หน่วยงานในท้องถิ่น เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์การพัฒนาเอกชน ตลอดจนเครือข่ายอาสาสมัคร และชุมชนที่อยู่บริเวณชายฝั่งหลายแห่ง ยังได้ร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่ ตลอดจนร่วมกันดูแลรักษาป่าชายเลนให้คงความอุดมสมบูรณ์เพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาทางธรรมชาติให้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา และแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้านในชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยว

ความร่วมมือร่วมใจระหว่างส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา ท้องถิ่น และชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน รวมทั้งกิจกรรมการปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติม เนื่องในโอกาสต่างๆ ส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนของประเทศค่อยๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก ๑,๔๕๘,๑๗๔.๕๔ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็น ๑,๕๒๕,๐๖๐.๕๖ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุเป้าหมายแล้ว โดยพื้นที่ป่าชายเลนล่าสุด ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เพิ่มขึ้น ๖๖,๘๘๖.๐๒ ไร่ จากพื้นที่ป่าชายเลนในปี พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๖} ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ระยอง กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี

ตารางพื้นที่ป่าชายเลนในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๕

พ.ศ.	พื้นที่ป่าชายเลน (ไร่)	เปลี่ยนแปลง (ไร่)
๒๕๔๗	๑,๔๕๘,๑๓๔.๕๔	-
๒๕๕๑	n.a.	-
๒๕๕๒	๑,๕๒๕,๐๖๐.๕๖	+๖๖,๘๘๖.๐๒
๒๕๕๓	n.a.	-
๒๕๕๔	n.a.	-
๒๕๕๕	n.a.	-

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

หมายเหตุ : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีการสำรวจข้อมูลพื้นที่ป่าชายเลนล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๒

n.a. หมายถึง ไม่มีข้อมูล

ตัวชี้วัดที่ ๖ ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๑๐ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟูในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

สถานภาพและการดำเนินงาน

ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ในที่นี้พิจารณาจากชนิดพันธุ์ที่อยู่ใน Thailand red data (2005) ซึ่งประกอบด้วย ชนิดพันธุ์ที่สูญพันธุ์แล้ว (Extinct species : EX) ชนิดพันธุ์ที่สูญพันธุ์ในธรรมชาติ (Extinct in the Wild : EW) ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (Critically Endangered species : CR) ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered species : EN) และชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable species : VU)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการดำเนินการด้านการเพาะและขยายพันธุ์พืชและสัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ องค์การสวนสัตว์ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินงานและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสำรวจสถานภาพ จำนวนประชากร ตลอดจนคุ้มครองและอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์หายากและใกล้สูญพันธุ์ชนิดต่างๆ รวมทั้งเพาะและขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณทั้งในธรรมชาติและสถานที่เพาะเลี้ยง ทำให้พืชและสัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์หลายชนิดมีจำนวนเพิ่มขึ้น

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้ดำเนินการศึกษา วิจัย เพาะขยายพันธุ์พืชหายาก พืชเฉพาะถิ่น และ พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ด้วยเทคนิคการเพาะเลี้ยงวิธีต่างๆ เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และนำกลับคืนสู่ถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรในระบบนิเวศของพันธุ์พืชที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์และนำคืนสู่แหล่งกำเนิดในธรรมชาติ อาทิ กล้วยไม้พันธุ์หายาก เช่น พ้ามุย และปรังไทย นอกจากนี้ ยังได้จัดทำฐานข้อมูลพรรณไม้ในประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางด้านพืชและพันธุ์ไม้ โดยแบ่งออกเป็น ๕ ฐานข้อมูลย่อย ได้แก่ ฐานข้อมูลพันธุ์ไม้มีชีวิต ฐานข้อมูลตัวอย่างพันธุ์ไม้แห้ง ฐานข้อมูลพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน ฐานข้อมูลพันธุ์ไม้ที่ถูกคุกคาม และข้อมูลพันธุ์ไม้หนังสือ

องค์การสวนสัตว์ได้ทำการวิจัยสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าหายากของไทยมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการวิจัยในห้องปฏิบัติการสวนสัตว์ และสถานเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า รวมทั้งการนำสัตว์ที่เพาะพันธุ์ได้ปล่อยคืนสู่ป่าธรรมชาติ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีการจัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าหายากของโลกตามพระราชเสาวนีย์และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๘ พรรษา โดยมีเป้าหมายในการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าของโลก โดยเฉพาะละมั่ง นกกระเรียนพันธุ์ไทย และแมวลายหินอ่อน เพื่อป้องกันการสูญพันธุ์และคืนสู่ธรรมชาติ และสามารถผสมเทียม นกกระเรียนพันธุ์ไทยได้สำเร็จ นอกจากนี้ยังประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์ละมั่งหลอดแก้วเพศเมียที่มีความสมบูรณ์ได้เป็นครั้งแรกของโลกในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ และได้นำลูกละมั่งหลอดแก้วดังกล่าวขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ และ

ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อลูกมะม่วงว่า “โรหิสรัตน์”^{๑๗} นอกจากนี้ องค์การสวนสัตว์ได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงนกกกระเรียนพันธุ์ไทยทั้งจากการผสมพันธุ์ตามธรรมชาติและผสมเทียม โดยใช้พื้นที่สวนสัตว์นครราชสีมา ซึ่งสามารถเพาะเลี้ยงลูกนกได้ปีละ ๑๐ – ๒๐ ตัว และได้จัดทำโครงการนำนกกกระเรียนพันธุ์ไทยคืนสู่ธรรมชาติ เพื่อเป็นการเพิ่มประชากรนกกกระเรียนพันธุ์ไทยกลับคืนสู่ถิ่นอาศัยตามธรรมชาติ โดยได้นำนกกกระเรียนพันธุ์ไทยที่เพาะเลี้ยงได้ปล่อยคืนธรรมชาติ ณ พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเคยเป็นแหล่งอาศัยของนกชนิดนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ จำนวนทั้งสิ้น ๒๖ ตัว ทั้งนี้ ปัจจุบันนกกกระเรียนพันธุ์ไทยสามารถปรับตัวดำรงชีวิตและหากินได้ตามธรรมชาติ และนกกกระเรียนเพศเมียที่นำมาเพาะเลี้ยงไว้ที่พื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้เริ่มทำรังวางไข่แล้ว ๑ ตัว

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการสำรวจ ศึกษาสถานภาพ และติดตามการแพร่กระจายและการเปลี่ยนแปลงของสัตว์ทะเลหายากในน่านน้ำไทย ได้แก่ เต่าตนุ โลมา พะยูน วาฬ และฉลามวาฬ อย่างต่อเนื่องทุกปี นอกจากนี้ยังมีการเพาะและอนุบาลสัตว์ทะเลหายาก รวมทั้งจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังและอนุรักษ์คุ้มครองสัตว์ทะเลเหล่านี้ แต่ประชากรสัตว์ทะเลหายากยังคงมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มลดลงทุกปี เนื่องจากถูกคุกคามทั้งจากเครื่องมือทำการประมง และความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม แต่จากข้อมูลการสำรวจในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓ พบว่าปริมาณโลมาหลังโหนก โลมาอิรวดี และพะยูนจำนวนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีรายงานว่าพะยูนเกยตื้นเป็นจำนวนมาก

กรมประมงได้มีการศึกษา วิจัย สำรวจและทดลองเพาะพันธุ์สัตว์น้ำชนิดพันธุ์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งสัตว์น้ำเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น ปลาการ์ตูน ปลาการ์ตูนอานม้า ปลาสายยู หอยมือเสือ ปลาบึก ปลากระโห้ ปลาตุ๊กตุ้ย ปลานวลจันทร์น้ำจืด ปลาบ้า และปลาอีตัก เป็นต้น รวมทั้งมีการปล่อยพันธุ์ปลาหายากลงสู่แหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณในธรรมชาติอีกด้วย

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ซึ่งมีภารกิจในการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ปันฟู ดูแลรักษา ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยการประกาศเขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ อาทิ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เป็นต้น เพื่ออนุรักษ์ คุ้มครองและรักษาพันธุ์พืชในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อให้สัตว์ป่าหายากและถูกคุกคามได้อาศัยอยู่อย่างปลอดภัย และคงอยู่ต่อไปในธรรมชาติ การดูแลและแก้ไขปัญหาช้างป่าและช้างแร้วอน การอนุรักษ์และคุ้มครองนกหายาก นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจและเพาะขยายพันธุ์พืช เช่น กล้วยไม้ป่าที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลสัตว์ป่าในประเทศไทยอีกด้วย

จากข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่น ที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น มีทั้งสิ้น ๑๒ ชนิด แบ่งเป็นพืช ๑ ชนิด คือ กล้วยไม้พุ่ม และสัตว์ ๑๑ ชนิด ได้แก่ โลมาหลังโหนก โลมาอิรวดี พะยูน นกกกระเรียนพันธุ์ไทย ปลาเทพา ปลาการ์ตูน ปลานวลจันทร์น้ำจืด ปลาบ้า ปลาอีตัก หอยมือเสือ และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ๑ ชนิด คือ ช้างป่าในอุทยานแห่งชาติกุยบุรี อย่างไรก็ตาม พบว่าชนิดพันธุ์ที่มีการเพาะพันธุ์และสำรวจปริมาณไว้มีบางชนิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นปีก่อนที่จะมีนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ หรือไม่ เนื่องจากมีข้อมูลการสำรวจเพียงปีใดปีหนึ่ง หรือปริมาณที่สำรวจได้มีเพิ่มขึ้น-ลดลงบ้าง สลับกันในแต่ละปี จึงไม่สามารถสรุปจำนวนที่แน่นอนได้ นอกจากนี้ ข้อมูลจำนวนประชากรของชนิดพันธุ์แต่ละชนิดมีทั้งที่เป็นข้อมูลการสำรวจในปีนั้นๆ และข้อมูลสะสม ทำให้ยากแก่การสรุปอย่างชัดเจนว่าพืชหรือสัตว์หายากและใกล้สูญพันธุ์ชนิดใดบ้างที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุเป้าหมายแล้ว โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีจำนวนชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่นที่มีประชากรเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น ๑๒ ชนิด

^{๑๗} โรหิสรัตน์ หมายถึง มะม่วง และ รัตน์ หมายถึง แก้ว

ตารางชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่นที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น

ชื่อชนิดพันธุ์	จำนวนประชากร (ต้น/ตัว)					
	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์						
พืช						
๑. กล้ายไม้พ้ามุย ^๒ (EN)	-	-	-	เพิ่มขึ้น ๒๙๗	-	-
สัตว์						
๒. โลมาหลังโหนก ^๓ (VU)	-	๑๗๔	๑๘๘	๑๙๘	-	-
๓. โลมาอิรวดี ^๓ (CR)	-	๒๐๔	๒๓๑	๒๓๑	-	-
๔. พะยูน ^๓ (CR)	-	๑๒๐	๑๓๕	๑๔๙	-	-
๕. นกกระเรียนพันธุ์ไทย ^๓ (EW)	-	-	-	๑๐	๑๐	๑๔
๖. ปลาเทพา (EN)	-	๓๐,๐๐๐	๕๐	-	๒๑,๒๗๔	๒๒๗,๒๘๐
๗. ปลาการ์ตูน ^๔ (EW)	-	-	๑,๐๕๔	-	๓,๐๐๐	-
๘. ปลานวลจันทร์น้ำจืด ^๕ (VU)	-	๓๘,๑๒๐	๑๘๑,๑๖๐	๑๕๗,๒๒๑	๔๒๕,๐๐๐	๒๙๘,๐๐๐
๙. ปลาบ้า ^๕ (VU)	-	๓๙,๙๘๗,๘๔๙	๔๓,๒๒๙,๕๓๓	๔๒,๒๓๒,๒๕๓	๔๘,๓๕๔,๔๙๙	๕๒,๐๓๑,๙๓๐
๑๐. ปลายี่สก ^๕ (VU)	-	๗๔๗,๕๐๐	๑,๒๘๗,๗๐๐	๑,๕๕๑,๒๑๘	๑,๒๕๒,๐๗๗	๑,๐๖๖,๐๔๑
๑๑. หอยมือเสือ ^๕ (EN)	-	๒,๕๐๐	๙,๔๐๐	๔,๑๑๐	๑๐,๙๐๘	๔,๖๙๑
ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น						
๑. ช้างป่า (เฉพาะพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี) ^๕	๑๕๐	-	-	๒๓๐	๒๐๐-๕๐๐	๒๐๐-๕๐๐

ที่มา : ^๑ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ^๒ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ^๓ องค์การสวนสัตว์ ^๔ กรมประมง ^๕ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

หมายเหตุ : ข้อมูลดังกล่าว มีทั้งที่เป็นข้อมูลการสำรวจในปีนั้นๆ และข้อมูลสะสม

กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดที่ ๗ ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการส่งเสริม/ฟื้นฟู เพื่อการใช้สอยเป็นวัตถุประสงค์ เป็นแหล่งพลังงาน และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ อย่างน้อย ๑๐ แหล่ง

สถานภาพและการดำเนินงาน

ทรัพยากรชีวภาพเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการในประเทศไทย ตั้งแต่เป็นวัตถุประสงค์ในการทำอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ปุ๋ย วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักรสาน รวมทั้งงานประดิษฐ์ต่างๆ ตลอดจนเป็นสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว เช่น สัตว์หายากบางชนิด ได้แก่ โลมา วาฬ และพะยูน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งพลังงาน เช่น ถ่าน พลังงานชีวมวล เป็นต้น ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีหลายหน่วยงานที่มีการส่งเสริม/ฟื้นฟูทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีแหล่งทรัพยากรชีวภาพที่มีการส่งเสริม/ฟื้นฟู เพื่อการใช้สอยเป็นวัตถุประสงค์ เป็นแหล่งพลังงานและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ทั้งสิ้น ๒๑ โครงการ/กิจกรรม โดยมีพื้นที่ดำเนินการประมาณ ๑๓ แหล่ง^{๑๔}

^{๑๔} บางโครงการ/กิจกรรม ไม่ได้ระบุพื้นที่ดำเนินการ

การใช้ทรัพยากรชีวภาพเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าและ/หรือการให้บริการ เช่น การผลิตปุ๋ยจากเศษใบไม้ใบหญ้า การทำปุ๋ยหมักจากใบไม้และปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากเศษอาหาร การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์พืชในระบบการปลูกกาแฟอาราบิก้า โครงการอบรมความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการอนุรักษ์สมุนไพรล้านนา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โครงการศึกษาแนวทางการจัดการหอยหลอดอย่างยั่งยืน และโครงการวางทูลกำหนดเขตทางทะเลเพื่อการอนุรักษ์โลมาและแนวปะการังดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาชมโลมา ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น

การใช้ทรัพยากรชีวภาพเป็นแหล่งพลังงาน ได้แก่ โครงการศึกษาวิจัยการปลูกสับปะรด เพื่อเป็นแหล่งพลังงานทดแทน โครงการส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้ประโยชน์ในการเป็นพลังงานทดแทนในชุมชนของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพในเชิงพาณิชย์ เช่น การอบรมการเพาะเลี้ยงหนอนเยื่อไผ่ให้แก่เกษตรกร การนำความหลากหลายของเห็ดรามาพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการเพาะเลี้ยงสาหร่ายเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โครงการส่งเสริมพัฒนาธุรกิจจากทรัพยากรชีวภาพ (ไก่ฟ้า นกปากขอ กวาง ปลา) ของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) โครงการหมู่บ้านฟ้ามุย บ้านปางไคร้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยการขยายพันธุ์ด้วยการเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อจำหน่าย และโครงการสร้อยสยาม บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยการขยายพันธุ์ต้นสร้อยสยาม ด้วยการเพาะเมล็ดเพื่อจำหน่าย ซึ่งดำเนินการโดยองค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุเป้าหมายแล้ว โดยมีแหล่งทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่ได้รับการส่งเสริม/ฟื้นฟู เพื่อการใช้สอยเป็นวัตถุดิบ เป็นแหล่งพลังงานและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ๒๑ โครงการ/กิจกรรม ซึ่งมีพื้นที่ดำเนินการมากกว่า ๑๐ แหล่ง

ตัวชี้วัดที่ ๘ มีทะเบียนแห่งชาติว่าด้วยความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕

สถานภาพและการดำเนินงาน

ทรัพยากรชีวภาพมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และการดำรงชีวิตของคนเราตั้งแต่เกิดจนตาย แต่ละท้องถิ่นจะมีการนำทรัพยากรชีวภาพมาใช้ในประเพณีและวัฒนธรรมแตกต่างกันไปตามชนิดและปริมาณของทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่และภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี การมีทะเบียนแห่งชาติว่าด้วยความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ จะช่วยให้ชุมชนและประชาชนได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นของตน และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านั้นให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและสามารถไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ถึงรุ่นลูกหลาน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดทำทะเบียนรายการพืชในวัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้รวบรวมประเพณีและวัฒนธรรมไทยกับทรัพยากรชีวภาพ และข้อมูลวิถีชีวิตชุมชนกับความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งถือได้ว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นทะเบียนแห่งชาติว่าด้วยความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพและเผยแพร่ผ่านทางกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (Clearing-House Mechanism : CHM) ซึ่งจากข้อมูลที่รวบรวมได้ พบว่ามีประเพณีไทยอย่างน้อย ๒๕ ประเพณี และธรรมเนียมปฏิบัติตามความเชื่อทางวัฒนธรรมอย่างน้อย ๔๐ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์พืชพรรณอย่างน้อย ๒๐๐ ชนิด

นอกจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้มีการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพเช่นกัน อาทิ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) มีการจัดทำบัญชีรายการทรัพย์สินชีวภาพ บัญชีรายการและแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และสารานุกรมภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้มีการศึกษาและรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพที่สืบทอดของชุมชน และกรมส่งเสริมการเกษตรมีการรวบรวมข้อมูลความรู้พื้นบ้านและท้องถิ่นในการปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลและ

องค์ความรู้ดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้สำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนได้เช่นเดียวกัน

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุเป้าหมายแล้ว โดยมีการจัดทำทะเบียนรายการพืชในวัฒนธรรมและประเพณีของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมทั้งข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมไทยกับทรัพยากรชีวภาพ และข้อมูลวิถีชีวิตชุมชนกับความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๙ มีกลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ในทางปฏิบัติ อย่างน้อย ๑ กลไก

สถานภาพและการดำเนินงาน

ในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีกลไก/แนวทางปฏิบัติ/หลักเกณฑ์/กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึง และการแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งยังคงมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๓๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนส่วนขยายพันธุ์พืชระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๖ ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชว่าด้วยการศึกษา ทดลอง หรือวิจัยพืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า ที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้กระทำการเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ ระเบียบสภาวินิจฉัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานได้มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติ/หลักเกณฑ์/กฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึง และการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้ออกระเบียบด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ได้จัดทำมาตรการคุ้มครองสิทธิการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๒) กรมวิชาการเกษตรได้ออกกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บ จัดทำ หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือพันธุ์พืชป่า เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๕๓ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้กำหนดหลักเกณฑ์ทางวิชาการในการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรเพื่อนำไปสู่การสำรวจ ศึกษาวิจัย รวมทั้งแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานอนุรักษ์ คุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิด เป็นต้น นอกจากนี้ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้จัดทำแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗ (แผนระยะสั้น) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕

ในส่วนของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยประสานงานกลางของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักการและวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและได้รับประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับหลักการควบคุมการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ (Access and Benefit Sharing)

ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๒๖ ง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยมีกลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์การเข้าถึง และการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพที่จัดทำแล้วเสร็จและมีการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งสิ้น ๑๒ เรื่อง (รายละเอียดในภาคผนวก ๑)

ตารางกลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึง และการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด	พ.ศ.					รวม
	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	
กลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุน ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (เรื่อง)	-	๕	๒	๓	๒	๑๒

ที่มา : กรมป่าไม้, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน), สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ ๓ ลดการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ มีแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานการณ์และการดำเนินงาน

การขยายตัวของประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความหลากหลายทางชีวภาพ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางเพื่อป้องกันผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาต่างๆ นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และได้นำผลการศึกษาดังกล่าวมาวางแนวทางเบื้องต้นในการจัดทำและวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสาระสำคัญของแนวทางดังกล่าว ประกอบด้วย ระบบการจำแนกความหลากหลายทางชีวภาพ หลักการในการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ชนิดของระบบนิเวศ และระบบนิเวศย่อยที่ต้องให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ แนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และการกลั่นกรองโครงการ (Screening)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนรายละเอียดของแนวทางดังกล่าว เมื่อแล้วเสร็จ จะได้จัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบริษัทที่ปรึกษาด้านการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม และการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อไป

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมาย แต่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนรายละเอียดก่อนส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาประกอบการดำเนินงาน/โครงการต่อไป

ตัวชี้วัดที่ ๑๑ มินโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานภาพและการดำเนินงาน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อความหลากหลายของพืช สัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่อาศัย การดำรงชีวิตและสืบพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น ความผันแปรของฤดูกาลและอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลงไปจากปกติส่งผลต่อพฤติกรรมการสืบพันธุ์และวางไข่ของสัตว์บางชนิด ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและป่าไม้ ส่งผลต่อปริมาณอาหารของพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว ซึ่งหากไม่มีการหาแนวทางในการลดผลกระทบหรือปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในที่สุด

ที่ผ่านมาพบว่ายังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำนโยบายระยะยาวที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง มีเพียงนโยบายในระยะปานกลาง ได้แก่ ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเด็นหลักๆ ได้แก่ ภัยแล้ง อุณหภูมิที่สูงขึ้น การกัดเซาะชายฝั่ง การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศป่าไม้ การแพร่กระจายและการเพาะเชื้อโรคและพาหะนำโรค และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการสร้างความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือและลดความอ่อนแอต่อผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ โดยมีแนวทางป้องกันและบรรเทาความเสียหายของผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพเอาไว้ด้วย

ทั้งนี้ มีหลายหน่วยงานที่มีการจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวและรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้มีการจัดทำแผนแม่บทด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับผลกระทบและการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนบรรเทาภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ ซึ่งได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยมีกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยประสานงานหลัก และดำเนินการร่วมกับ ๘ หน่วยงาน คือ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยแบ่งแผนการดำเนินงานออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ แผนงานด้านพืช แผนงานด้านดิน แผนงานด้านน้ำ แผนงานด้านปศุสัตว์และประมง และแผนงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการเกษตร

ภายใต้ยุทธศาสตร์พลังงานแห่งชาติ กระทรวงพลังงานได้จัดทำแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ ซึ่งในส่วนของการลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคพลังงานและอุตสาหกรรม ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมพลังงานทดแทน ซึ่งในที่นี้ประกอบด้วยพลังงานหมุนเวียนจากการผลิตก๊าซชีวภาพ โรงงานมันสำปะหลัง และการแปรรูปขยะและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นพลังงาน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำความหลากหลายทางชีวภาพไปใช้ในการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้จัดทำยุทธศาสตร์งานวิจัยของประเทศไทย “การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” โดยกำหนดให้การศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่มีความเปราะบางเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์งานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพด้วย

นอกจากนี้ หลายหน่วยงานได้มีการศึกษา/วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการศึกษามลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อปะการังในหลายพื้นที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินการศึกษามลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่มีต่อระบบนิเวศแนวปะการังและมาตรการในการฟื้นฟูแนวปะการังในน่านน้ำไทย เป็นต้น

ปัจจุบัน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างการจัดทำร่างแผนแม่บทรองรับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๙๓ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศด้านวิชาการแล้ว และอยู่ระหว่างเตรียมการเพื่อนำเสนอคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบ หลังจากนั้นจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำไปประกาศใช้ต่อไป โดยแผนแม่บทดังกล่าวกำหนดให้มียุทธศาสตร์ในการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งประกอบด้วย แนวทางและมาตรการใน ๖ สาขา ได้แก่ ๑) การจัดการน้ำ อุทกภัย และภัยแล้ง ๒) การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร ๓) การท่องเที่ยว ๔) สาธารณสุข ๕) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

ทั้งนี้ แนวทางและมาตรการในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว ได้แก่ การประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศต่อระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การกระจายตัวของป่า การกระจายของสายพันธุ์และรูปแบบของ ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะสายพันธุ์ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการเสื่อมโทรม หรือการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองและสงวนรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำให้มีความยั่งยืน การอนุรักษ์ ชนิดพันธุ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (In situ conservation) และนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ (Ex situ conservation) การส่งเสริมการศึกษาวิจัยการนำชนิดพันธุ์หายากหรือใกล้สูญพันธุ์มาขยายพันธุ์ การพัฒนากระบะเพาะและมาตรการ ในการอนุรักษ์และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศต่างๆ การพัฒนาระเบียงว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ การเร่งผลักดันการประกาศเขตคุ้มครองทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่สำคัญและปากแม่น้ำที่สำคัญ การฟื้นฟู ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพให้ได้มาตรฐาน และสามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ เป็นต้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

ยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย เนื่องจากการจัดทำนโยบายระยะยาวของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวและ บรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑๒ มีกลไก เกณฑ์ กฎระเบียบเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานภาพและการดำเนินงาน

“ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน” (Invasive Alien Species : IAS)^{๑๔} เป็นสาเหตุหลักที่คุกคามความหลากหลาย ทางชีวภาพของโลกอย่างรุนแรง รองลงมาจากทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย สาเหตุของการข้ามถิ่นของชนิดพันธุ์เหล่านี้ มีทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการขาดความระมัดระวังของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าสัตว์บางชนิด เพื่อนำมาเป็นสัตว์เลี้ยง หรือนำเข้าพืชมาปลูกเพื่อความสวยงาม หรือแม้แต่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัย ตัวอย่างชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ที่รุกรานของไทย ได้แก่ ผักตบชวาและหอยเชอรี่ ซึ่งแม้จะมีความพยายามอย่างมากในการกำจัด เช่น การนำผักตบชวาไปทำ เครื่องจักสาน การนำหอยเชอรี่ไปเป็นอาหารสัตว์และน้ำสกัดชีวภาพ เป็นต้น แต่ก็ยังไม่สามารถกำจัดให้หมดไปได้

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายหน่วยงานได้มีการจัดทำกลไก/เกณฑ์/กฎระเบียบ เพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน สรุปได้ดังนี้ (รายละเอียดในภาคผนวกที่ ๑)

^{๑๔} หมายถึง ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาแล้วสามารถตั้งถิ่นฐานและมีการแพร่กระจายได้ในธรรมชาติ เป็นชนิดพันธุ์เด่น ในสิ่งแวดล้อมใหม่ (dominant species) และเป็นชนิดพันธุ์ที่อาจทำให้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่นหรือชนิดพันธุ์พื้นเมืองสูญพันธุ์ รวมไปถึงส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและก่อให้เกิดความสูญเสียทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขภาพมนุษย์

กรมประมงได้ออกประกาศกรมประมง เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของ สัตว์น้ำต่างถิ่นในแหล่งน้ำธรรมชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และมีการกำกับดูแล การนำเข้าสัตว์น้ำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นนำเข้ามาเลี้ยง ในราชอาณาจักร รวมไปถึงการเลี้ยงเพื่อการส่งออก อย่างเคร่งครัด ตลอดจนได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางควบคุมปริมาณ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายและผลกระทบของสัตว์น้ำต่างถิ่นที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสัตว์น้ำพื้นเมือง อีกทั้งมีการเชิญชวนให้ประชาชนนำสัตว์น้ำต่างถิ่นมาแลกพันธุ์ปลาพื้นเมืองของไทย เป็นต้น

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในฐานะหน่วยงานกลางอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) ได้มีการการสำรวจพืชต่างถิ่นรุกรานในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จัดทำทะเบียนการครอบครองและ/หรือการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ตามบัญชีอนุสัญญาดังกล่าว รวมทั้งได้กำหนดมาตรการป้องกัน ควบคุมและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่และประชาชนในการป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่ อนุรักษ์ เพื่อลดผลกระทบของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศป่าไม้

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดทำมาตรการป้องกัน ควบคุม และ กำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ซึ่งประกอบด้วย มาตรการ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) บริหารจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ๒) ป้องกัน ฝ้าระวัง และติดตาม ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ๓) สนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และ ๔) เผยแพร่ สร้างความตระหนักและให้ความรู้ในเรื่องของ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบต่อมาตรการดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ นอกจากนี้ยังได้จัดทำฐานข้อมูล ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและเผยแพร่ผ่านทางกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (<http://chm-thai.onep.go.th>) ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลความหมายและสถานภาพของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมทั้งงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการจัดทำหลักเกณฑ์ แนวทาง และกฎระเบียบเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตาม ตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานโดยหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กรมประมง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ ๑๓ มีกรอบการดำเนินงานแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการใช้ประโยชน์ และควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประเทศ

สถานภาพและการดำเนินงาน

ความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety) เป็นประเด็นสำคัญที่นักวิทยาศาสตร์และนักวิจัยจำเป็นต้องให้ความสำคัญ เป็นอย่างมาก เนื่องจากการทำการทดลองทั้งในห้องปฏิบัติการและการทดสอบภาคสนามที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตที่ได้รับการ ตัดแต่งพันธุกรรม (Genetically Modified Organisms : GMOs) อาจส่งผลกระทบต่อมนุษย์ พืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมได้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำกรอบแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ทั้งต่อผู้ค้นคว้าทดลองและประชาชนในประเทศ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำกรอบการดำเนินงานแห่งชาติว่าด้วย ความปลอดภัยทางชีวภาพแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายใต้กรอบ การดำเนินงานแห่งชาติดังกล่าว มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ ของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ. ... ซึ่งได้รับความเห็นชอบในหลักการจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๑ ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัยทางชีวภาพในรูปแบบเว็บไซต์ (<http://bch-thai.onep.go.th>) รวมทั้งการประสานผลักดันหน่วยงานต่างๆ อาทิ

กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ เป็นต้น ให้มีการดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานแห่งชาติดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยคณะกรรมการเทคนิคด้านความปลอดภัยทางชีวภาพและศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติได้จัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพในหลายด้าน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานสำหรับผู้วิจัยเพื่อป้องกันและควบคุมอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากเหตุสุดิวสัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมนุษย์ พืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดทำแนวทางปฏิบัติในการประเมินความปลอดภัยทางชีวภาพของผลิตภัณฑ์พืชดัดแปลงพันธุกรรมแบบรวมยีน และแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับจุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมในสภาพควบคุมเพื่อใช้ในระดับโรงงานต้นแบบและอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่หรือพันธุวิศวกรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับจุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมในสภาพควบคุมเพื่อใช้ใน ระดับโรงงานต้นแบบและอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้จัดทำข้อกำหนดขั้นต่ำสำหรับยื่นขอรับการประเมินความปลอดภัยทางชีวภาพด้านอาหาร และคู่มือการสร้างโรงเรือนทดลองสำหรับพืชดัดแปลงพันธุกรรม เป็นต้น

ศูนย์บริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety Guidelines) พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งปรับปรุงมาจากแนวทางปฏิบัติฯ ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งสาระสำคัญประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค (infectious agents) สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (genetic-modified organisms) และแมลงพาหะ (arthropod vectors) ทั้งในห้องปฏิบัติการและภาคสนาม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของผู้ทำการวิจัยและทดลอง และลดความเสี่ยงจากเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมหรือแมลงพาหะที่อาจเล็ดลอดสู่สิ่งแวดล้อม

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์และควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม อาทิ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และศูนย์บริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการวิจัย การฝึกอบรม การให้การศึกษา สร้างความตระหนักและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่าย เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๔ มีแนวทางเชิงปริมาณด้านการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

สถานภาพและการดำเนินงาน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชีวภาพ รวมทั้งพัฒนาแนวทางการอนุรักษ์และนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ได้กำหนดให้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งมีภารกิจในการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของประเทศ รวมทั้งพิจารณากรอบงบประมาณการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบงบประมาณในการดำเนินงานด้านการวิจัย ได้บรรจุประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพเป็น ๑ ใน ๕ ยุทธศาสตร์หลักภายใต้ต้นนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓) ซึ่งต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๔ รวมทั้งได้จัดทำนโยบายการวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) แล้วเสร็จ โดยกรอบการดำเนินงานวิจัยจะเน้นงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งได้

กำหนดให้การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ โดยมุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ความหลากหลายทางชีวภาพยังถูกจัดเป็น ๑ ใน ๑๓ สาขาหลักของ กรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และเป็นเรื่องที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นแผนงานวิจัยเร่งด่วน ตามเป้าหมายการจัดสรรงบประมาณอีกด้วย

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำ ยุทธศาสตร์งานวิจัยของประเทศไทย “การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” ได้จัดทำยุทธศาสตร์ ดังกล่าวแล้วเสร็จ โดยกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) การประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ๒) การศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อความ หลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่มีความเปราะบางเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู ๓) การฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมเพื่อเพิ่ม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ๔) การเพิ่มคุณค่า/ใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับชุมชนและอุตสาหกรรม ๕) การพัฒนาฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการและส่งเสริมความรู้ และ ๖) นโยบายการบริหารจัดการ ความหลากหลายทางชีวภาพ

นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ยังได้มีการจัดทำโปรแกรมชีวภาพภายใต้ แผนกลยุทธ์การวิจัยและพัฒนา สวทช. ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๙) (ต่อจากโปรแกรม ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๓) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ แผนงาน ได้แก่ ๑) การสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับระบบนิเวศ ๒) การพัฒนาเทคนิค และเครื่องมือ เพื่อการอนุรักษ์ พันธุ์ และลดผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ ๓) การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรชีวภาพเชิงเศรษฐกิจและสังคมโดยมีเป้าหมายในการสร้างองค์ความรู้และบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพให้เกิดการ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือในการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการอนุรักษ์ พันธุ์และลดผลกระทบจากสภาวะโลกร้อน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำ (ร่าง) แนวทางการวิจัยความหลากหลาย ทางชีวภาพที่จำเป็นและสนองต่อเป้าหมายของแผนกลยุทธ์อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพระยะ ๒๐๑๑-๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓) เพื่อให้งานวิจัยรองรับการดำเนินงานตาม แผนกลยุทธ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๒๐๑๑-๒๐๒๐ และ เป้าหมายไอจิ (Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020 and the Aichi Targets) โดยมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๙๖ แนวทาง และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าวเสนอในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ครั้งที่ ๑๑ ณ สาธารณรัฐอินเดีย ระหว่างวันที่ ๘-๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕

นอกจากนี้ หน่วยงานอื่นๆ เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้ทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลาย ทางชีวภาพ เช่น ด้านการจัดการระบบนิเวศ ด้านพืช ด้านสัตว์ป่า ด้านแมลง และด้านจุลินทรีย์ เป็นต้น กรมทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจประเมินความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณชายฝั่งทะเล ทั้งอ่าวไทยและอันดามัน เกี่ยวกับแพลงก์ตอน สัตว์น้ำวัยอ่อน สัตว์พื้นทะเล ปะการัง หญ้าทะเล สัตว์ทะเลหายาก เช่น พะยูน โลมา วาฬ เต่าทะเลและ หอยมือเสือ รวมทั้งสัตว์น้ำอื่นๆ เช่น แมงกะปุน และหอยทะเล สัตว์น้ำในระบบนิเวศปะการังและหญ้าทะเล ทรัพยากรชีวภาพ ในระบบนิเวศเกาะ พันธุ์ไม้ป่าชายเลน และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชายเลน เป็นต้น กรมประมงมีโครงการวิจัย/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน ๓๒ โครงการ และที่เกี่ยวข้องกับสัตว์หายาก ๘ โครงการ เป็นต้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยมีการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ เสริมสร้าง และพัฒนาทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการวิจัยเกี่ยวกับ

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งมียุทธศาสตร์งานวิจัยของประเทศไทย “การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นกรอบแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศต่อไป

ตัวชี้วัดที่ ๑๕ มีและใช้ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานภาพและการดำเนินงาน

การนำการศึกษาทั้งในและนอกระบบมาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพมากยิ่งขึ้น โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นจำนวนมาก (รายละเอียดในภาคผนวก ๑)

ในส่วนของการดำเนินการผ่านระบบการศึกษา มหาวิทยาลัยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้มีการนำเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเข้าไปผนวกในหลักสูตรและสาระของการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม/นิทรรศการ/การประชุมและอบรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพแก่ชุมชนและเยาวชน ตลอดจนการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพเป็นจำนวนมาก

สำหรับการให้ความรู้นอกระบบการศึกษา หน่วยงานที่ในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพผ่านทางวารสารเส้นทางสีเขียว การผลิตชุดคู่มือการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการมิ่งสาสายสืบส่งเสริมให้เยาวชนสำรวจและดูแลรักษาพื้นที่ธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น เป็นต้น องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้มีอบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การอบรมนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมผู้เข้าชมชมนกกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีการจัดนิทรรศการเพื่อการเรียนรู้เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ ชีวิตสัตว์ในท้องทะเล สัตว์หน้าดินในป่าชายเลน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชมีการให้การศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ หน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยศูนย์พันธุ์ชีวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติได้มีการจัดค่ายเยาวชน/นักศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรในพื้นที่ที่ดำเนินการศึกษาวิจัย และการทำโครงการวิจัยระดับโรงเรียนเกี่ยวกับทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น เป็นต้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยมีการดำเนินกิจกรรม/โครงการทั้งที่ผ่านระบบการศึกษาและนอกระบบเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นจำนวนมาก

ตัวชี้วัดที่ ๑๖ มีและใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการบริหารโครงการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

สถานภาพและการดำเนินงาน

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีหลายหน่วยงานที่มีการจัดทำและนำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ตัวอย่างเช่น ฐานข้อมูลระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (National Research Project Management : NRPM) ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่รับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ระบบการจัดการความรู้

ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ของกรมป่าไม้ ผลงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพขององค์การพิพิธภัณฑน์วิทยาาสตร์แห่งชาติ เป็นต้น (รายละเอียดในภาคผนวก ๑) ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารโครงการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพได้ในระดับหนึ่ง

การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดทั้งในด้านงบประมาณและจำนวนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในบางสาขา รวมทั้งมีการเผยแพร่และใช้งานในวงจำกัด โดยที่ผ่านมาพบว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกเผยแพร่ลงไปถึงระดับพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพมากนัก อย่างไรก็ตามการที่ความหลากหลายทางชีวภาพถูกจัดเป็นหนึ่งในสาขาหลักของกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และได้รับการพิจารณาให้เป็นแผนงานวิจัยเร่งด่วนตามเป้าหมายการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งมีการจัดทำยุทธศาสตร์งานวิจัยของประเทศไทย “การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)” นับเป็นนิมิตหมายอันดีในการเพิ่มโอกาสการทำการวิจัยและฐานข้อมูลการวิจัยทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศตามไปด้วย

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานมีการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมีการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ ที่จัดทำขึ้นไปใช้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๗ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธานอย่างน้อย ๒ ระบบ

สถานภาพและการดำเนินงาน

เนื่องจากงานด้านอนุกรมวิธานเป็นงานที่ยาก ต้องอาศัยระยะเวลาในการศึกษา สืบค้น และตรวจสอบข้อมูลเป็นเวลานาน อีกทั้งยังจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เชิงลึกซึ่งเกี่ยวกับชนิดพันธุ์นั้นๆ ส่งผลให้ข้อมูลด้านอนุกรมวิธานพืช สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในประเทศไทยยังมีไม่มากและไม่แพร่หลายเท่าที่ควร และบางครั้งพบว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอนุกรมวิธานที่มีการรวบรวมไว้ไม่ได้จัดเก็บในลักษณะของฐานข้อมูล ทำให้ยากต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ อีกทั้งยังพบว่าข้อจำกัดในการเชื่อมโยงเครือข่ายฐานข้อมูลที่ทำกับหน่วยงานอื่นๆ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีหน่วยงานที่มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอนุกรมวิธาน ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการจัดทำอนุกรมวิธานของ Lejeuneaceae วงศ์ย่อย Ptychanthoideae (Bryophyta, Hepaticae) ในประเทศไทย กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจัดทำฐานข้อมูลพิพิธภัณฑน์สัตว์และพืชทะเล กรมประมงจัดทำฐานข้อมูลตัวอย่างสัตว์น้ำในพิพิธภัณฑน์สัตว์ เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและอนุกรมวิธานกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ องค์การพิพิธภัณฑน์วิทยาาสตร์แห่งชาติมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลตัวอย่างอ้างอิงกลุ่มพืช สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง แมลง ปลา สัตว์เลื้อยคลานและ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก นกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม กับเครือข่ายของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีการเชื่อมโยงสารสนเทศพิพิธภัณฑน์สัตว์และพืชในทะเลกับพิพิธภัณฑน์ธรรมชาติวิทยาประมง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบกับพิพิธภัณฑน์สิรินธร และกรมวิชาการเกษตร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้งานด้านอนุกรมวิธานของประเทศไทยมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างสมรรถนะและพัฒนาบุคลากรทางด้านอนุกรมวิธานอย่างเป็นระบบ รวมทั้งผลักดันให้มีการจัดทำอนุกรมวิธานและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธานจำนวน ๖ ระบบ

ตัวชี้วัดที่ ๑๘ มีโครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักโดยผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ อย่างน้อย ๑๐ โครงการ

สถานภาพและการดำเนินงาน

การเสริมสร้างความตระหนักด้านความหลากหลายทางชีวภาพผ่านกิจกรรมต่างๆ นับเป็นกระบวนการสำคัญในการทำให้ชุมชน เยาวชนในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้ ความเข้าใจ รักและหวงแหน ตลอดจนเห็นความสำคัญและคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อการดำรงชีวิตประจำวัน รวมถึงการเป็นทรัพยากรพื้นฐานในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการผลิตสินค้าและบริการ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ มีหลายหน่วยงานที่มีการดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ โดยดำเนินการผ่านกิจกรรมและสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้นมากกว่า ๑๐๐ โครงการ ตัวอย่างเช่น การจัดทำเอกสารเผยแพร่และสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ความรู้เกี่ยวกับพืช สัตว์ และระบบนิเวศ การจัดนิทรรศการเนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพและวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดค่ายเยาวชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง การจัดอบรมให้ความรู้และการเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรชุมชนในการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดสัมมนา/ประชุม/ประชุมเชิงปฏิบัติการ/การเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น (รายละเอียดในภาคผนวก ๑)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีการดำเนินงานในการเสริมสร้างความตระหนักด้านความหลากหลายทางชีวภาพแตกต่างกันไปตามภารกิจและงบประมาณของหน่วยงาน แต่ยังคงขาดการกำหนดกรอบทิศทางในการเสริมสร้างความตระหนักอย่างเป็นระบบ ทำให้อาจมีบางโครงการ/กิจกรรมที่มีความซ้ำซ้อนกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศ ในภาพรวมโดยไม่จำเป็น จึงควรมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และกำหนดให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้ทิศทางในการเสริมสร้างความตระหนักด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ มีความเป็นเอกภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยมีโครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักที่ดำเนินการผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ มากกว่า ๑๐๐ โครงการ

กลยุทธ์ที่ ๕ เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ประเทศในการดำเนินงานตามความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัดที่ ๑๙ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ

สถานภาพและการดำเนินงาน

มติคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบตามความเห็นของคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงาน และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะฝ่ายเลขานุการ กอช. ได้แจ้งมติดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนทั้งสิ้น ๑๔ หน่วยงาน ทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๒ โดยหน่วยงานทั้ง ๑๔ หน่วยงานดังกล่าว ได้แก่ กรมการข้าว กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมป่าไม้ กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ และองค์การสวนสัตว์

จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีหน่วยงานที่จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหน่วยงานแล้ว จำนวน ๑๒ หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมป่าไม้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ) กรมการข้าว กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช องค์การสวนสัตว์ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โดยมีเพียงกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และกระทรวงศึกษาธิการที่ยังไม่มีรายงานการจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหน่วยงาน

นอกจากนี้พบว่ายังมีการจัดตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สมุนไพรและแหล่งกำเนิด คณะอนุกรรมการคุ้มครองสมุนไพร ของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พืชพันธุ์กรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งการจัดตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหน่วยงานเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของแต่ละหน่วยงานมีกรอบทิศทางการทำงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินตัวชี้วัด

ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ หน่วยงาน จากทั้งหมด ๑๔ หน่วยงาน

ตัวชี้วัดที่ ๒๐ มีรายงานแสดงความสำเร็จของการดำเนินงานของประเทศไทยเพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐

สถานภาพและการดำเนินงาน

จากการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพสมัยที่ ๖ เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๕ (ค.ศ. ๒๐๐๒) ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ได้ให้การรับรองแผนกลยุทธ์สำหรับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๑๐ องค์การสหประชาชาติจึงได้ประกาศให้ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓) เป็นปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ (International Year of Biodiversity : IYB) ในส่วนของประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบให้ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยประสานงานกลางอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงได้ให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ (๒๒ พฤษภาคม ของทุกปี) และปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ทั้งในรูปแบบการจัดประชุมทางวิชาการ โดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิในหลากหลายสาขาร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ สื่อประชาสัมพันธ์ และนิทรรศการแสดงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย เพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

โดยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เช่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร กรมประมง ได้มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และหลายหน่วยงานได้มีการจัดทำรายงานแสดงความสำเร็จของ การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ เช่น กรมการข้าว กรมป่าไม้ และองค์การ พิพิธภัณฑศาสตร์แห่งชาติ เป็นต้น (รายละเอียดในภาคผนวกที่ ๑) โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้รายงานผลการดำเนินงานในการลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยตามเป้าหมาย ค.ศ. ๒๐๑๐ ไปยังสำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ เพื่อทราบเรียบร้อยแล้ว

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยประเทศไทยมีการจัดทำรายงานแสดงความสำเร็จของการทำงานของประเทศไทย เพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ และจัดส่งรายงานดังกล่าวไปยังสำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ ด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพเรียบร้อยแล้ว

ตัวชี้วัดที่ ๒๑ มีกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM) ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัย ทางชีวภาพของประเทศ (BCH) และมีการเชื่อมโยงเครือข่าย

สถานภาพและการดำเนินงาน

อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ มาตรา ๑๘ วรรค ๓ ได้กำหนดวิธีการในการจัดตั้งกลไกการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร (Clearing-House Mechanism : CHM) เพื่อเป็นกลไกในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ เช่น ข้อมูล ความเชี่ยวชาญ ทางด้านเทคนิค ตลอดจนเทคโนโลยี ซึ่งจะมีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เช่นเดียวกับพิธีสารคาร์ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกลไกการเผยแพร่ข้อมูลความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety Clearing-House : BCH) เพื่อเอื้ออำนวย การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมระหว่างภาคีพิธีสารฯ

โดยในส่วนของประเทศไทย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดทำกลไก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพและกลไกการเผยแพร่ข้อมูลความปลอดภัยทางชีวภาพ ซึ่งเผยแพร่ผ่าน ทางเว็บไซต์ <http://chm-thai.onep.go.th/index.aspx> และ <http://bch-thai.onep.go.th/index2.html> ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและพิธีสารคาร์ ตาเฮนาว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ และศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานได้มีการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมป่าไม้ เป็นต้น โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายฐานข้อมูลและเว็บไซต์ดังกล่าวกับหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง รวมทั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ทั้งนี้ ควรมีการสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นๆ ที่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และ ความปลอดภัยทางชีวภาพมีการจัดตั้งกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่าง หน่วยงานต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความหลากหลายทางชีวภาพระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น

ผลการประเมินตัวชี้วัด

บรรลุตามเป้าหมายแล้ว โดยหลายหน่วยงานมีการพัฒนากลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ และศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างหน่วยงานต่างๆ แล้ว

สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

จากการประเมินผลการดำเนินการตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ พบว่า ตัวชี้วัดส่วนใหญ่ คือ ๑๖ ตัว จาก ๒๑ ตัว มีการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย มีทั้งสิ้น ๔ ตัว และตัวชี้วัดที่ไม่สามารถสรุปผลได้ชัดเจน ๑ ตัว โดยสรุปสถานการณ์การดำเนินงานของตัวชี้วัดแต่ละตัวแสดงดังตาราง

ตารางสรุปผลการประเมินตัวชี้วัดภายใต้นโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์
และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ระยะเวลาสิ้นสุดแผน

กลยุทธ์/ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
	บรรลุเป้าหมาย	ยังไม่บรรลุเป้าหมาย	ยังไม่สามารถประเมินผลได้
กลยุทธ์ที่ ๑ คุ้มครององค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพ (๖ ตัวชี้วัด)			
๑. พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓ และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๘ ของพื้นที่ประเทศ	✓		
๒. พื้นที่ทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่น่านน้ำไทยได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง			✓
๓. แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองอย่างน้อย ๑ แห่ง		✓	
๔. พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศได้รับการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง		✓	
๕. พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๕๐,๐๐๐ ไร่	✓		
๖. ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๑๐ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟูในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ	✓		
กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (๓ ตัวชี้วัด)			
๗. ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการส่งเสริม/ฟื้นฟู เพื่อการใช้สอยเป็นวัตถุดิบ เป็นแหล่งพลังงานและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ อย่างน้อย ๑๐ แห่ง	✓		
๘. มีทะเบียนแห่งชาติว่าด้วยความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕	✓		
๙. มีกลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ในทางปฏิบัติ อย่างน้อย ๑ กลไก	✓		

กลยุทธ์/ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
	บรรลุเป้าหมาย	ยังไม่บรรลุเป้าหมาย	ยังไม่สามารถประเมินผลได้
กลยุทธ์ที่ ๓ ลดการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (๔ ตัวชี้วัด)			
๙. มีแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	✓		
๑๐. มีนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ		✓	
๑๑. มีกลไก เกณฑ์ กฎระเบียบเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ	✓		
๑๒. มีกรอบการดำเนินงานแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการใช้ประโยชน์และควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประเทศ	✓		
กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการวิจัย การฝึกอบรม การให้การศึกษา สร้างความตระหนักและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ (๕ ตัวชี้วัด)			
๑๓. มีแนวทางเชิงปริมาณด้านการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพ	✓		
๑๔. มีและใช้ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	✓		
๑๕. มีและใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุนการบริหารโครงการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓	✓		
๑๖. มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธานอย่างน้อย ๒ ระบบ	✓		
๑๗. มีโครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักโดยผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ อย่างน้อย ๑๐ โครงการ	✓		
กลยุทธ์ที่ ๕ เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ประเทศในการดำเนินงานตามความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ (๓ ตัวชี้วัด)			
๑๘. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ		✓	
๑๙. มีรายงานแสดงความสำเร็จของการดำเนินงานของประเทศไทยเพื่อบรรลุเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐	✓		
๒๐. มีกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM) ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศ (BCH) และมีการเชื่อมโยงเครือข่าย	✓		
รวม	๑๖	๔	๑

๓.๒ ผลการดำเนินงานในภาพรวมของนโยบายฯ

จากการติดตามประเมินผลทั้งในระยะครึ่งแผน และระยะสิ้นสุดของนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พบว่า ประเทศไทยมีการดำเนินงานครอบคลุมด้านการสร้างความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเป็นฐานการดำรงชีวิตของคนไทย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยเพื่อนำความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ประโยชน์ในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ และการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ รวมถึงความพยายามในการสร้างและพัฒนากลไกเพื่อควบคุมการเข้าถึง ใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพในรูปแบบต่างๆ

หากพิจารณาเปรียบเทียบกับเป้าหมายของนโยบายดังกล่าวพบว่า แม้ว่าหลายหน่วยงานจะมีความพยายามร่วมกันในการเพิ่มปริมาณพืชและสัตว์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ การควบคุมการบุกรุกทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยและระบบนิเวศต่างๆ อีกทั้งพยายามลดอัตราการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพอันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกิดจากมนุษย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน การบุกรุกพื้นที่ป่าซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์นานาชนิด การแพร่ขยายของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน การเกิดมลพิษและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและระบบนิเวศอย่างไม่ระมัดระวัง อย่างไรก็ตามพบว่าอัตราการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยยังไม่เห็นผลเป็นรูปธรรมมากนัก ชนิดพันธุ์หลายชนิดยังอยู่ในสถานภาพถูกคุกคามและเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ระบบนิเวศและแหล่งพันธุกรรมยังมีความเสี่ยงสูงที่จะถูกกระทบจากกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ได้โดยง่าย

โดยภาพรวมแล้ว ประเทศไทยนับได้ว่าเป็นประเทศที่มีการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน สังเกตได้จากการจัดทำนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพมาแล้วถึง ๓ ฉบับ โดยนโยบายฯ ฉบับแรก จัดทำขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการดำเนินงานอย่างเข้มแข็งจนได้รับการชมเชยจากสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ แต่เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการทั้งในด้านงบประมาณ จำนวนบุคลากร และปัจจัยอื่นๆ ทำให้การดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหลักในการลดการสูญเสียมความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีนัยสำคัญได้ อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศไทยมีการจัดทำนโยบายดังกล่าวเพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศนับว่าเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของประเทศในการให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวซึ่งเป็นประเด็นที่นานาประเทศต่างให้ความสนใจร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยที่ต้องการคงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

บทที่ ๔

ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ทั้งในระยะครึ่งแผนและระยะสิ้นสุดแผน พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวในหลายประเด็น ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ปัญหาและอุปสรรค

- เป้าหมายของนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ค่อนข้างกว้าง และไม่มีการกำหนดเป็นตัวเลขที่ชัดเจน ทำให้ยากแก่การประเมินความสำเร็จ
- ตัวชี้วัดของนโยบายฯ มีจำนวนค่อนข้างมาก และมีทั้งที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งไม่ได้ระบุหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบที่ชัดเจน และขาดข้อมูลพื้นฐานหรือตัวเลขอ้างอิงสำหรับการเปรียบเทียบค่าหรือเกณฑ์ของแต่ละตัวชี้วัด ทำให้ยากแก่การประเมินผล
- ในแต่ละกลยุทธ์มีการกำหนดแผนปฏิบัติการและมาตรการไว้เป็นจำนวนมาก และแผนงาน/โครงการที่ระบุไว้ในแต่ละกลยุทธ์มาจากการรวบรวมรายชื่อโครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆ คาดว่าจะดำเนินการ แต่จากการติดตามประเมินผลพบว่าหลายโครงการ/กิจกรรมไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ส่งผลให้ไม่มีโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับบางแผนปฏิบัติการและมาตรการ
- ความไม่ยืดหยุ่นของแผนปฏิบัติการ เช่น การกำหนดรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติ/แผนงาน/โครงการที่เฉพาะเจาะจงมากเกินไป การระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน เป็นต้น ส่งผลให้มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ไม่มากนัก
- การประชาสัมพันธ์นโยบายฯ ยังไม่ทั่วถึง ทำให้หลายหน่วยงานไม่ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศใช้นโยบายฯ และ/หรือไม่ทราบว่าหน่วยงานของตนเป็นหน่วยงานรับผิดชอบแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ในนโยบายฯ จึงไม่นำนโยบายดังกล่าวไปเป็นกรอบในการดำเนินงาน
- เนื่องจากนโยบายฯ ไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายทำให้หน่วยงานไม่ได้นำไปพิจารณาประกอบการจัดทำโครงการ/กิจกรรมมากนัก และการที่นโยบายดังกล่าวไม่มีผลต่อการเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ ทำให้หลายโครงการ/กิจกรรมที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้รับงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ
- นโยบายดังกล่าวไม่ได้บูรณาการกับแผนในระดับพื้นที่ เช่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เป็นต้น ทำให้การนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในระดับพื้นที่มีค่อนข้างน้อย

๔.๒ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแบ่งออกได้เป็น ปัจจัยที่มีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง และปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

▪ **ปัจจัยที่มีผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง**

- **การลดลงของพื้นที่ป่าและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน**

การเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นสาเหตุให้ความต้องการที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ครอบครองมีปริมาณจำกัด ส่งผลให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมาก การลดลงของพื้นที่ป่าส่งผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์ป่า ทำให้พืชและสัตว์บางชนิดสูญพันธุ์ไปหรืออยู่ในสถานะใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งส่งผลต่อปริมาณอาหารตามธรรมชาติ ทั้งของพืช สัตว์ และมนุษย์ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่คำนึงถึงศักยภาพและระบบนิเวศเดิมของพื้นที่ เช่น การนำพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรรมไปสร้างที่อยู่อาศัย หรือการแผ้วถางป่าเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และสับปะรด อีกทั้งการปลูกพืชเชิงเดี่ยวติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ให้ความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุในดินลดลง เป็นต้น นอกจากนี้ การถมคลอง หนอง บึง เพื่อสร้างถนนและบ้านเรือน การสร้างสิ่งก่อสร้างขวางทางไหลของน้ำ การตัดถนนผ่านป่าหรือการสร้างเขื่อนในพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรมและเปลี่ยนแปลงไปอย่างถาวร ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศนั้นๆ

- **การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและขาดการดูแลรักษา**

การพัฒนาประเทศและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นต้นทุนและฐานวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการถูกใช้ไปเป็นจำนวนมากจนมีปริมาณลดลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ พฤติกรรมการบริโภคทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตโดยขาดการบำรุงรักษา หากขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้การฟื้นคืนของทรัพยากรธรรมชาติและความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศไม่ทันต่อการทดแทนตามธรรมชาติและความต้องการใช้งาน

- **การคุกคามของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน**

ปัญหาการคุกคามของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเป็นสาเหตุหลักอีกสาเหตุหนึ่งของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นทั้งโดยความตั้งใจและรู้เท่าไม่ถึงการณ์เป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญและระมัดระวังเป็นอย่างมาก เนื่องจากชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเหล่านั้นอาจทำให้พืชและสัตว์ท้องถิ่นบางชนิดสูญพันธุ์ไป และอาจส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเปราะบางและอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง

- **การเกิดมลพิษ**

กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิตสินค้าและบริการ และวิถีการดำรงชีวิตในแต่ละวันของประชาชนในปัจจุบัน มีการบริโภคสินค้าและบริการในอัตราที่สูง ทำให้เกิดขยะและน้ำเสียในปริมาณมาก ซึ่งขยะและน้ำเสียดังกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีนอกจากจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศและสร้างความสะดวกสบายให้แก่มนุษย์แล้ว ยังส่งผลให้ปริมาณการปลดปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต

- **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ**

ความผันแปรอุณหภูมิและฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากมีผลต่อวงจรชีวิตของพืชและสัตว์บางชนิด ทำให้มีโอกาสสูญพันธุ์มากขึ้น ซึ่งมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของมนุษย์ ตลอดจนปริมาณของพืชสมุนไพรต่างๆ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังอาจส่งผลให้ความรุนแรงของภัยธรรมชาติเพิ่มสูงขึ้นจากสภาวะปกติ เช่น การกัดเซาะชายฝั่งในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นจากอดีต ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณอาหาร การประกอบอาชีพด้านการประมงและการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มของความรุนแรงและความถี่มากขึ้น อาจทำให้สิ่งมีชีวิตไม่สามารถปรับตัวเพื่อรองรับได้ทัน และได้รับผลกระทบรุนแรงมากขึ้น เช่น การเกิดภาวะน้ำท่วมหรือภัยแล้งเป็นเวลานาน ส่งผลให้สภาพดินและน้ำ และระบบนิเวศของพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

- **ความต้องการทางด้านอาหารและพลังงาน**

แนวโน้มของประชากรในประเทศที่สูงขึ้น ทำให้ความต้องการอาหารและพลังงานเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำไปเป็นอาหารหรือวัตถุดิบอาหารมีปริมาณลดลง ในขณะที่ความต้องการพลังงานที่สูงขึ้นส่งผลให้มีการเปลี่ยนจากการปลูกพืชผลทางการเกษตรชนิดอื่นๆ มาปลูกพืชพลังงานมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ผลผลิตของพืชอาหารชนิดอื่นๆ ลดลง อย่างไรก็ตาม กระบวนการผลิตพลังงานต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดในปริมาณมาก จนเกินขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ทำให้เกิดภาวะกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากทรัพยากรบางชนิดต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นคืนสภาพทั้งในแง่ของปริมาณและความอุดมสมบูรณ์ แนวทางการแก้ไขปัญหาแนวทางหนึ่งที่มีการนำมาใช้คือ การตัดแต่งพันธุกรรม แม้ว่าผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมยังคงเป็นที่ถกเถียงกันในแวดวงของนักวิชาการ เนื่องจากปัญหาเรื่องของการปนเปื้อนและความปลอดภัยในการใช้งาน แต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าในยุคปัจจุบันยังมีความจำเป็นต้องมีการนำสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมมาใช้เพื่อทดแทนความต้องการทางด้านอาหารและอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมจำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของมนุษย์

▪ **ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ**

- **นโยบายและทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ**

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศส่งผลต่อการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพเป็นอย่างมาก เนื่องจากความหลากหลายทางชีวภาพเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการ แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางเศรษฐกิจในประเทศที่คาดว่าจะยังคงมีแนวโน้มสูงย่อมส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก การนำทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณมากไปใช้เป็นวัตถุดิบและแหล่งพลังงานในกระบวนการผลิต รวมทั้งการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือยและขาดความระมัดระวัง ส่งผลให้ปริมาณและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการควบคุมปริมาณการใช้ที่เหมาะสม รวมทั้งกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้สามารถใช้เป็นฐานการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

- **กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ**

ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพหลายฉบับยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาและ/หรืออยู่ระหว่างการปรับปรุง เช่น ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพเนื่องจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม พ.ศ. ... ซึ่งหากกฎหมายเหล่านี้แล้วเสร็จน่าจะช่วยให้การดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพมีความเข้มแข็งมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์ทั้งภายในประเทศและของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงข้อกำหนด/เงื่อนไขต่างๆ ในกฎหมาย หรือแม้แต่กำหนดให้มีกฎหมายและระเบียบใหม่ๆ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น

- **ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

เนื่องจากหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดพื้นที่และมีความเหมาะสมที่จะทำหน้าที่ในการดูแลและบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับพื้นที่มากที่สุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ศักยภาพและความพร้อมของท้องถิ่น ทั้งในเรื่องของจำนวนบุคลากร งบประมาณ และความรู้ทางด้านวิชาการ จึงจำเป็นจะต้องเพิ่มสมรรถนะและเสริมสร้างศักยภาพให้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- **การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภาคประชาชน**

ชุมชนและประชาชนมีบทบาทอย่างยิ่งในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากถือได้ว่าเป็นทั้งเจ้าของ ผู้ใช้ และผู้รับผลประโยชน์โดยตรงจากทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จึงควรกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้เสริมสร้างรายได้แก่ชุมชน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

- **พันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศ**

นอกเหนือจากอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ และอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (อนุสัญญาไซเตส) ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับความหลากหลายทางชีวภาพแล้ว ปัจจุบันยังมีพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ อีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลผลดี/ผลเสียที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นภาคีในพันธกรณีและความตกลงต่างๆ เหล่านี้ เพื่อเตรียมการรับมือและป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการเจรจาต่อรองภายใต้พันธกรณีและความตกลงต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ พันธกรณี/ความตกลงระหว่างประเทศทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement : FTA) มักมีการนำประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับสมุนไพรและยารวมอยู่ด้วย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องพิจารณาในรายละเอียดอย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผลิตภายในประเทศ หรือส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยรวมของประเทศ

- **การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘**

การรวมกลุ่มกันของประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากจะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศในอาเซียนแล้ว ยังนำมาซึ่งความร่วมมือในด้านอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งนับเป็นโอกาสอันดีที่แต่ละประเทศจะได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ ประสบการณ์ เทคโนโลยี ตลอดจนเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการในด้านต่างๆ อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนส่งผลให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจในภูมิภาค เช่น ระบบการคมนาคมขนส่ง เป็นต้น และทำให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ๆ ตามมา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์และการเคลื่อนย้ายของทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศ ประเทศไทยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันมิให้ประเทศไทยสูญเสียประโยชน์จากการเข้าถึงทรัพยากรของต่างชาติ รวมทั้งได้รับผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป และ/หรือปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น และจะต้องมีการพัฒนาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็น ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อเตรียมการรองรับอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการติดตาม

จากการติดตามประเมินผลตัวชี้วัดและการดำเนินงานในภาพรวมของนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ ค้ำจุนองค์ประกอบความหลากหลายทางชีวภาพ

▪ ตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายแล้ว ๓ ตัว ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๑ พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓ และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๘ ของพื้นที่ประเทศ
- ตัวชี้วัดที่ ๕ พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๕๐,๐๐๐ ไร่
- ตัวชี้วัดที่ ๖ ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์/เฉพาะถิ่น อย่างน้อย ๑๐ ชนิด มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟูในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

▪ ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ๒ ตัว ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๓ แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองอย่างน้อย ๑ แห่ง
- ตัวชี้วัดที่ ๔ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศได้รับการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง

▪ ตัวชี้วัดที่ยังไม่สามารถประเมินผลได้ ๑ ตัว ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๒ พื้นที่ทะเลและชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่น่านน้ำไทยได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง

กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

▪ ตัวชี้วัดบรรลุเป้าหมายแล้ว ๓ ตัว ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๗ ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการส่งเสริม/ฟื้นฟู เพื่อการใช้สอยเป็นวัตถุดิบเป็นแหล่งพลังงานและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ อย่างน้อย ๑๐ แห่ง

- ตัวชี้วัดที่ ๘ มีทะเบียนแห่งชาติว่าด้วยความรู้ที่สืบทอดตามธรรมเนียมประเพณีหรือความรู้พื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๕

- ตัวชี้วัดที่ ๙ มีกลไก แนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ในทางปฏิบัติ อย่างน้อย ๑ กลไก

กลยุทธ์ที่ ๓ ลดการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

▪ ตัวชี้วัดบรรลุเป้าหมายแล้ว ๓ ตัว ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๑๐ มีแนวทางปฏิบัติว่าด้วยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัดที่ ๑๒ มีกลไก เกณฑ์ กฎระเบียบเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัดที่ ๑๓ มีกรอบการดำเนินงานแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการใช้ประโยชน์และควบคุมดูแลสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมของประเทศ

▪ ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ๑ ตัว ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๑๑ มีนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการวิจัย การฝึกอบรม การให้การศึกษา สร้างความตระหนัก และส่งเสริมการเชื่อมโยง เครือข่ายเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

▪ **ตัวชี้วัดบรรลุเป้าหมายแล้ว ๕ ตัว ได้แก่**

- ตัวชี้วัดที่ ๑๔ มีแนวทางเชิงปริมาณด้านการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัวชี้วัดที่ ๑๕ มีและใช้ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้าง

ความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัดที่ ๑๖ และใช้ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสนับสนุน การบริหารโครงการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

- ตัวชี้วัดที่ ๑๗ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธานอย่างน้อย ๒ ระบบ

- ตัวชี้วัดที่ ๑๘ มีโครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักโดยผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ อย่างน้อย ๑๐ โครงการ

กลยุทธ์ที่ ๕ เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ประเทศในการดำเนินงานตามความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ความหลากหลายทางชีวภาพ

▪ **ตัวชี้วัดบรรลุเป้าหมายแล้ว ๒ ตัว ได้แก่**

- ตัวชี้วัดที่ ๒๐ มีรายงานแสดงความสำเร็จของการดำเนินงานของประเทศไทยเพื่อบรรลุเป้าหมายความ หลากหลายทางชีวภาพ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐

- ตัวชี้วัดที่ ๒๑ มีกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM) ศูนย์เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศ (BCH) และมีการเชื่อมโยงเครือข่าย

▪ **ตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ๑ ตัว ได้แก่**

- ตัวชี้วัดที่ ๑๙ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ

จากการติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ระยะเวลาสิ้นสุดแผน พบว่า ตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีการดำเนินงานบรรลุตามที่กำหนดไว้ โดยมีตัวชี้วัดที่บรรลุ เป้าหมายทั้งสิ้น ๑๖ ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ไม่สามารถประเมินผลได้ ๑ ตัวชี้วัด และตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย มี ๔ ตัวชี้วัด ซึ่งได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๓ แหล่งหญ้าทะเลและพะยูนได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองอย่างน้อย ๑ แห่ง

- ตัวชี้วัดที่ ๔ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศได้รับการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ แห่ง

- ตัวชี้วัดที่ ๑๑ มีนโยบายระยะยาวของประเทศไทยเกี่ยวกับการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

- ตัวชี้วัดที่ ๑๙ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ

ทั้งนี้ จากผลการติดตามพบว่า ตัวชี้วัดทั้ง ๔ ตัวดังกล่าวมีผลการดำเนินงานใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ จึงถือได้ว่า หน่วยงานต่างๆ มีการดำเนินงานที่ค่อนข้างสอดคล้องกับตัวชี้วัด อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในระยะต่อไป ควรมีการกำหนด ตัวชี้วัดใหม่ๆ หรือปรับแก้เกณฑ์ของตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ในส่วนของการดำเนินงานในภาพรวม พบว่าทิศทางการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องโดยส่วนใหญ่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับกับเป้าหมายหลักของนโยบายฯ แต่อาจยังไม่ครบถ้วนตามกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และมาตรการที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในแต่ละมาตรการไว้เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องเร่งรัดการดำเนินงานเพิ่มเติมในหลายๆ ด้าน เช่น การเพาะและขยายพันธุ์ชนิดพันธุ์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ชนิดต่างๆ ให้มากขึ้น การถ่ายทอดแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การดำเนินงานในระดับพื้นที่

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับกลยุทธ์ของอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ จึงขอแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น ๒ ส่วน คือ ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในระยะต่อไป และข้อเสนอแนะในภาพรวมต่อการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

▪ ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในระยะต่อไป

- ควรกำหนดเป้าหมายของนโยบายฯ ที่สามารถสะท้อนให้เห็นผลการดำเนินงานในภาพรวมของนโยบายฯ ได้อย่างชัดเจน และกำหนดเป้าหมายในเชิงปริมาณเพื่อให้สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ควรทบทวนและปรับปรุงแผนปฏิบัติการและมาตรการภายใต้นโยบายฯ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ และกำหนดขอบเขตให้ครอบคลุมแผนงาน/โครงการที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งสามารถเพิ่มเติม/ปรับปรุงและแก้ไขโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปีได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ
- ควรทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของนโยบายและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ควรกำหนดตัวชี้วัดจำนวนมากเกินไป และควรกำหนดตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เพื่อให้สามารถวัดความสำเร็จได้อย่างชัดเจน และจะต้องมีคำอธิบายความหมายหรือคำจำกัดความของตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูล และระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ชัดเจน
- ควรประสานกับสำนักงานงบประมาณในการนำนโยบายฯ ไปเป็นกรอบในการพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ เพื่อให้โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอย่างครบถ้วนและเพียงพอ
- ควรประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติการไปยังหน่วยงานในแต่ละระดับอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ และมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ มาตรการ และแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายฯ
- ควรพัฒนาวิธีการและกลไกในการติดตามประเมินผลนโยบายฯ อย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและสามารถนำไปปรับปรุงการดำเนินงานตามนโยบายฯ ได้อย่างทันที่

▪ ข้อเสนอแนะในภาพรวมต่อการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

- ควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารและองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นที่แพร่หลายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ควรนำองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ และส่งเสริมให้ท้องถิ่น/ชุมชนประยุกต์ใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเพิ่มมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและสร้างรายได้
- ควรมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และจัดทำฐานข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบการประเมินสถานภาพและวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างชัดเจน รวมทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงวิธีการเก็บข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลทั้งระหว่างภาครัฐด้วยกัน และภาครัฐกับเอกชน เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ควรประสานและผลักดันให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกื้อหนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดปัญหาความซ้ำซ้อนและ/หรือช่องว่างในการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน
- ควรเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในระดับท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๕๕. สถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔. สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๑๘๕ หน้า.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๕๙. หย้าทะเลในน่านน้ำไทย. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๑๒๖ หน้า.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๕๒. แผนแม่บทการจัดการป่าชายเลนประเทศไทย. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๑๑๓ หน้า.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๕๖ก. ข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ๕๙ หน้า.
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๒๕๕๖ข. คัมภีร์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทย. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. ๙๗ หน้า.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. มปป. ข้อมูลสถิติอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ปี ๒๕๕๔. ๑๐๗ หน้า.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๑. นโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕. กรุงเทพฯ. ๗๐ หน้า.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๑. มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๘ หน้า.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๔. รายงานการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ในระยะครึ่งแผน. กรุงเทพฯ. ๒๔๘ หน้า.
- อนุวัฒน์ นทีวัฒนา. ๒๕๕๑. พื้นที่คุ้มครองทางทะเลในประเทศไทย : เป้าหมายปี ค.ศ. ๒๐๑๐/๒๐๑๒ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ, เอกสารเผยแพร่สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ฉบับที่ ๓๕. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. ๒๓๙ หน้า.
- ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล (Marine Knowledge Hub) จาก <http://www.mkh.in.th/index.php/2010-03-22-18-05-58/2010-11-19-02-08-21>) สืบค้นวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖
- สถิติไฟไหม้ป่า ย้อนหลัง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๑-๒๕๕๕ จาก www.dnp.go.th/forestfire/2556/Fire_Stat41-55.xls สืบค้นวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ <http://www.ramsar.org> สืบค้นวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

รายงานการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ระยะสิ้นสุดแผน

ที่ปรึกษา	นายนพดล ฉิชะใจ รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นางสิริกุล บรรพพงศ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายสุโข อุบลทิพย์ ผู้อำนวยการสำนักติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม นายเอกชัย ภาระนันท์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานติดตามประเมินผลนโยบายและแผน
บรรณาธิการ	นางสาวดวงรัตน์ มุกต์มณี นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายชาญวิทย์ ทองสัมฤทธิ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ นายยศพล ฦ นคร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นางสาวขวัญดาว จันทโชติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
จัดพิมพ์โดย	กลุ่มงานติดตามประเมินผลนโยบายและแผน สำนักติดตามประเมินผลสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๖๐/๑ ซอยพิบูลวัฒนา ๗ ถนนพระรามที่ ๖ สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๔๐ โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๖๓๖
การอ้างอิง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ๒๕๕๖. รายงานการติดตาม ประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลาย ทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ระยะสิ้นสุดแผน. กรุงเทพฯ, ๑๐๐ หน้า.
ISBN	๙๗๘-๖๑๖-๓๑๖-๑๓๕-๒
จำนวนพิมพ์	๓๐๐ เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท อรุณการพิมพ์ จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๒๑๘๘

ภาคผนวก ๑
 ตารางข้อมูลตัวชี้วัด

เนือที่ป่าไม้แยกรายจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๓

จังหวัด / ภาค	เนือที่จังหวัด	เนือที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)					
		พ.ศ. ๒๕๔๙		พ.ศ. ๒๕๕๑		พ.ศ. ๒๕๕๒	
		เนือที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เนือที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เนือที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
ภาคเหนือ	๑๖๙,๖๔๔.๒๙	๕๒.๐๙	๙๕,๐๗๔.๗๔	๕๖.๐๔	๙๕,๑๕๔.๑๒	๕๖.๐๙	
กำแพงเพชร	๘,๖๐๗.๔๙	๒๒.๐๗	๒,๐๒๗.๐๓	๒๓.๕๕	๒,๐๙๘.๖๙	๒๔.๓๘	
เชียงใหม่	๒๐,๑๐๗.๐๖	๗๕.๘๑	๑๖,๖๐๙.๔๘	๘๒.๖๑	๑๖,๖๗๒.๕๐	๘๒.๙๒	
เชียงราย	๑๑,๖๗๘.๓๗	๔๒.๑๒	๕,๑๖๔.๖๒	๔๔.๒๒	๕,๑๗๖.๐๘	๔๔.๓๒	
ตาก	๑๖,๔๐๖.๖๕	๗๔.๒๔	๑๒,๗๐๗.๘๑	๗๗.๔๖	๑๒,๖๓๖.๖๙	๗๗.๐๒	
นครสวรรค์	๙,๕๙๗.๖๘	๘.๕๒	๘๘๑.๘๕	๙.๑๘	๘๘๕.๗๘	๙.๒๓	
น่าน	๑๑,๔๗๒.๐๗	๗๐.๕๖	๘,๑๖๕.๖๘	๗๑.๑๘	๘,๒๓๙.๙๘	๗๑.๘๓	
เพชรบูรณ์	๑๒,๖๖๘.๔๒	๒๘.๕๔	๔,๐๗๐.๔๘	๓๒.๑๓	๔,๐๗๖.๔๓	๓๒.๑๘	
แพร่	๖,๕๓๘.๖๐	๖๒.๖๓	๔,๑๑๕.๖๒	๖๒.๙๔	๔,๑๗๙.๖๙	๖๓.๙๒	
พะเยา	๖,๓๓๕.๐๖	๔๗.๕๕	๓,๒๘๗.๑๙	๕๑.๘๙	๓,๒๕๙.๓๒	๕๑.๕๕	
พิจิตร	๔,๕๓๑.๐๑	๐.๒๙	๑๒.๗๙	๐.๒๘	๘.๔๙	๐.๑๙	
พิษณุโลก	๑๐,๘๑๕.๘๕	๓๕.๓๓	๓,๙๗๕.๓๗	๓๖.๗๖	๓,๙๒๗.๐๔	๓๖.๓๑	

จังหวัด / ภาค	เมืองที่จังหวัด	เมืองที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)					
		พ.ศ. ๒๕๔๙		พ.ศ. ๒๕๕๑		พ.ศ. ๒๕๕๒	
		เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
แม่ฮ่องสอน	๑๒,๖๘๑.๒๖	๘๓.๙๓	๑๑,๒๖๗.๗๐	๘๘.๘๕	๑๑,๒๕๓.๐๕	๘๘.๖๖	
ลำปาง	๑๒,๕๓๓.๙๖	๖๓.๒๔	๙,๕๖๑.๖๖	๗๖.๒๙	๙,๕๑๑.๖๒	๗๕.๘๙	
ลำพูน	๔,๕๐๕.๘๘	๕๗.๑๖	๒,๕๗๕.๕๓	๕๗.๑๘	๒,๕๗๕.๐๐	๕๗.๑๕	
สุโขทัย	๖,๕๙๖.๐๙	๓๑.๗๑	๒,๐๙๑.๓๐	๓๑.๕๖	๒,๒๕๗.๘๖	๓๓.๕๗	
อุตรดิตถ์	๗,๘๓๘.๕๙	๕๕.๙๐	๔,๓๐๓.๖๔	๕๕.๙๐	๔,๙๒๐.๙๑	๖๒.๙๕	
อุทัยธานี	๖,๗๓๐.๒๕	๔๖.๒๘	๓,๑๑๔.๗๕	๔๖.๒๘	๓,๔๗๓.๐๐	๕๑.๖๔	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๖๘,๘๕๕.๓๔	๑๔.๕๕	๒๓,๕๕๙.๘๘	๑๔.๕๕	๒๓,๕๕๕.๕๕	๑๔.๕๑	
กาฬสินธุ์	๖,๙๔๖.๗๕	๙.๗๐	๖๗๓.๕๑	๙.๗๐	๗๕๒.๓๖	๑๐.๙๓	
ขอนแก่น	๑๐,๘๘๕.๙๙	๘.๘๘	๙๖๖.๙๘	๘.๘๘	๑,๒๘๗.๓๖	๑๑.๙๑	
ชัยภูมิ	๑๒,๗๗๘.๒๙	๒๘.๐๐	๓,๕๗๘.๔๐	๒๘.๐๐	๓,๘๖๙.๒๗	๓๐.๕๕	
นครพนม	๕,๕๑๒.๖๗	๑๘.๗๒	๑,๐๓๑.๗๑	๑๘.๗๒	๑,๕๘๖.๖๘	๒๘.๐๕	
นครราชสีมา	๒,๐๔๙.๙๖	๑๕.๒๒	๒,๙๑๕.๐๕	๑๕.๒๒	๓,๑๒๗.๕๕	๑๕.๒๖	
บุรีรัมย์	๑๐,๓๒๑.๘๘	๗.๘๖	๘๑๑.๐๑	๗.๘๖	๙๖๓.๓๕	๙.๓๕	
มหาสารคาม	๕,๒๙๑.๖๘	๒.๕๐	๑๓๒.๓๒	๒.๕๐	๓๓๒.๙๙	๖.๒๙	
มุกดาหาร	๔,๓๓๙.๘๓	๓๒.๒๑	๑,๓๙๗.๗๑	๓๒.๒๑	๑,๕๒๕.๒๘	๓๕.๑๕	

จังหวัด / ภาค	เมืองที่จังหวัด	เมืองที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)					
		พ.ศ. ๒๕๔๙		พ.ศ. ๒๕๕๑		พ.ศ. ๒๕๕๒	
		เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
ยโสธร	๔,๑๖๑.๖๖	๑๐.๖๖	๔๓๖.๓๖	๑๐.๔๙	๔๓๗.๙๖	๑๐.๕๒	
ร้อยเอ็ด	๘,๒๙๙.๔๕	๖.๐๗	๕๑๐.๗๑	๖.๑๕	๕๐๖.๓๘	๖.๑๐	
เลย	๑๑,๔๒๔.๖๑	๓๕.๖๔	๓,๙๖๖.๔๘	๓๔.๓๗	๔,๐๕๔.๐๓	๓๕.๔๙	
ศรีสะเกษ	๘,๘๓๙.๙๘	๑๑.๒๙	๙๙๘.๒๒	๑๒.๑๐	๑,๐๗๓.๔๙	๑๒.๑๔	
สกลนคร	๙,๖๐๕.๗๖	๑๕.๓๗	๑,๔๗๖.๘๘	๑๕.๘๙	๑,๕๑๐.๑๒	๑๕.๘๙	
สุรินทร์	๘,๑๒๔.๐๖	๙.๗๕	๗๙๒.๑๑	๑๑.๔๖	๘๓๔.๒๕	๑๑.๕๐	
หนองคาย	๗,๓๓๒.๒๘	๖.๙๗	๕๑๐.๙๔	๗.๖๐	๕๕๙.๖๓	๗.๖๓	
หนองบัวลำภู	๓,๘๕๙.๐๙	๘.๔๕	๓๒๖.๐๘	๑๕.๓๙	๖๔๗.๐๖	๑๖.๗๗	
อำนาจเจริญ	๓,๑๖๑.๒๕	๑๖.๗๓	๕๒๘.๘๒	๑๘.๑๙	๕๗๕.๕๔	๑๘.๒๑	
อุดรธานี	๑๑,๗๓๐.๓๐	๘.๔๐	๙๘๕.๕๑	๑๑.๘๔	๑,๓๐๔.๗๕	๑๑.๑๒	
อุบลราชธานี	๑๕,๗๔๔.๘๕	๑๕.๒๘	๒,๔๐๕.๒๙	๑๕.๒๘	๓,๐๔๒.๓๖	๑๙.๓๒	
ภาคกลาง	๖๗,๓๙๘.๗๐	๒๐,๕๕๕.๐๗	๓๐.๕๐	๒๒,๒๒๗.๕๗	๒๒,๒๒๗.๕๑	๓๒.๘๓	
กรุงเทพมหานคร	๑,๕๖๕.๒๒	๓.๐๙	๐.๒๐	๐.๗๐	๐.๗๔	๐.๐๕	
กาญจนบุรี	๑๙,๔๘๓.๑๕	๕.๘๗	๑๑,๔๕๐.๘๑	๖.๓๐	๑๒,๒๒๗.๖๒	๖.๓๒	
ชัยนาท	๒,๔๖๙.๗๔	๒.๓๐	๕๖.๗๕	๓.๑๐	๗๖.๒๘	๓.๐๙	
นครปฐม	๒,๑๖๘.๓๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	

จังหวัด / ภาค	เมืองที่จังหวัด	เมืองที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)					
		พ.ศ. ๒๕๔๙		พ.ศ. ๒๕๕๑		พ.ศ. ๒๕๕๒	
		เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
นนทบุรี	๖๒๒.๓๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ปทุมธานี	๑,๕๒๕.๘๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ประจวบคีรีขันธ์	๖,๓๖๗.๖๒	๒,๑๘๓.๑๘	๓๔.๒๙	๒,๑๘๓.๕๓	๓๓.๕๘	๒,๑๑๖.๓๔	๓๓.๒๔
เพชรบุรี	๖,๒๒๕.๑๔	๓,๒๒๒.๑๙	๕๒.๕๖	๓,๓๘๔.๒๑	๕๔.๓๖	๓,๔๑๓.๗๒	๕๔.๘๔
พระนครศรีอยุธยา	๒,๕๕๖.๖๔	๑.๔๗	๐.๐๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ราชบุรี	๕,๑๙๖.๔๖	๑,๕๔๔.๗๗	๒๙.๗๓	๑,๗๕๕.๗๙	๓๓.๗๙	๑,๗๕๗.๖๐	๓๓.๖๓
ลพบุรี	๖,๑๙๙.๗๕	๖๙๑.๒๒	๑๑.๑๕	๑,๐๙๕.๗๖	๑๗.๖๗	๙๖๙.๒๔	๑๕.๖๓
สมุทรปราการ	๑,๐๐๔.๐๙	๕.๘๑	๐.๕๘	๑๑.๑๙	๑.๑๑	๑๑.๒๑	๑.๑๒
สมุทรสงคราม	๔๑๖.๗๑	๑๐.๗๒	๒.๕๗	๒๐.๒๔	๔.๘๖	๒๑.๖๙	๕.๒๑
สมุทรสาคร	๘๗๒.๓๕	๓๓.๑๖	๓.๘๐	๓๘.๐๘	๔.๓๗	๓๘.๑๗	๔.๓๘
สระบุรี	๓,๕๗๖.๔๘	๗๐๑.๙๘	๑๙.๖๓	๘๐๖.๖๗	๒๒.๕๕	๘๐๗.๑๖	๒๒.๕๗
สิงห์บุรี	๘๒๒.๔๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
สุพรรณบุรี	๕,๓๕๘.๐๑	๕๙๙.๙๒	๑๑.๒๐	๖๑๔.๗๑	๑๑.๔๗	๖๐๒.๓๔	๑๑.๒๔
อ่างทอง	๙๖๘.๓๗	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
ภาคตะวันออก	๓๖,๕๐๒.๕๐	๗,๘๘๓.๖๒	๒๑.๖๐	๘,๐๓๓.๔๐	๒๒.๐๑	๘,๐๖๒.๑๗	๒๒.๐๙
จันทบุรี	๖,๓๓๘.๐๐	๒,๐๖๒.๓๔	๓๒.๕๒	๒,๑๓๘.๔๑	๓๓.๗๔	๒,๑๔๑.๐๕	๓๓.๗๘

จังหวัด / ภาค	เมืองที่จังหวัด	เมืองที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)					
		พ.ศ. ๒๕๔๔		พ.ศ. ๒๕๕๑		พ.ศ. ๒๕๕๒	
		เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เมืองที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
ฉะเชิงเทรา	๕,๓๕๑.๐๐	๑๔.๑๙	๓๗๔.๔๙	๑๔.๔๗	๓๗๗.๙๕	๑๔.๙๑	
ชลบุรี	๕,๓๖๓.๐๐	๑๐.๓๔	๕๕๐.๖๒	๑๑.๐๒	๕๘๑.๙๐	๑๑.๐๔	
ตราด	๒,๑๑๙.๐๐	๓๒.๖๖	๗๓๒.๗๕	๒๕.๙๙	๗๓๕.๖๗	๒๖.๑๐	
นครนายก	๒,๑๒๒.๐๐	๓๐.๒๑	๖๔๑.๐๙	๓๐.๑๖	๖๓๙.๙๙	๓๐.๑๑	
ปราจีนบุรี	๔,๗๖๒.๓๖	๓๐.๒๒	๑,๔๓๙.๔๒	๒๙.๑๑	๑,๔๐๕.๖๗	๒๙.๕๐	
ระยอง	๓,๕๕๒.๐๐	๙.๒๓	๒๙๒.๒๗	๙.๓๗	๒๙๙.๔๙	๙.๕๓	
สระแก้ว	๗,๑๙๕.๑๔	๑๘.๓๓	๑,๓๑๘.๗๐	๒๒.๐๑	๑,๕๖๒.๖๖	๒๑.๗๒	
ภาคใต้	๗๐,๗๑๕.๑๙	๒๕.๕๖	๑๗,๒๙๕.๙๑	๒๖.๔๔	๑๙,๑๓๗.๔๕	๒๗.๐๖	
กระบี่	๔,๗๐๘.๕๑	๑๘.๒๙	๘๕๖.๖๖	๒๐.๙๑	๙๗๕.๕๒	๒๐.๗๒	
ชุมพร	๖,๐๐๙.๐๑	๑๙.๖๖	๑,๑๘๑.๕๘	๒๒.๑๑	๑,๓๒๓.๖๔	๒๒.๐๓	
ตรัง	๔,๙๑๗.๕๒	๒๓.๑๘	๑,๑๓๙.๘๗	๒๒.๗๔	๑,๒๕๐.๔๒	๒๕.๕๓	
นครศรีธรรมราช	๙,๙๔๒.๕๐	๑๘.๖๙	๒,๑๓๓.๓๗	๒๑.๒๖	๒,๑๔๗.๒๐	๒๑.๖๐	
นราธิวาส	๔,๔๗๕.๕๓	๒๕.๙๔	๑,๑๖๖.๒๐	๒๕.๕๒	๑,๑๔๓.๕๓	๒๕.๕๕	
ปัตตานี	๑,๙๔๐.๓๖	๓๔.๗๑	๖๗๑.๑๑	๔๖.๖๙	๘๖๑.๑๓	๔๔.๔๔	
พังงา	๔,๑๗๐.๘๙	๑๖.๘๘	๖๙๖.๘๗	๔๐.๓๐	๑,๙๓๕.๓๓	๔๖.๓๘	
พัทลุง	๓,๔๒๔.๕๗	๑๗.๕๙	๖๐๒.๔๐	๑๘.๘๘	๖๑๒.๑๑	๑๗.๘๗	

จังหวัด / ภาค	เนื้อที่จังหวัด	เนื้อที่ป่าไม้ (ตารางกิโลเมตร)					
		พ.ศ. ๒๕๔๙		พ.ศ. ๒๕๕๑		พ.ศ. ๒๕๕๒	
		เนื้อที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เนื้อที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	เนื้อที่ป่า	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด
ภูเก็ต	๕๔๓.๐๓	๑๗.๓๗	๑๕๓.๗๐	๒๘.๓๐	๑๕๙.๓๕	๒๙.๓๕	
ยะลา	๔,๕๒๑.๐๘	๓๐.๑๖	๑,๕๑๗.๙๔	๓๓.๕๗	๑,๕๒๐.๗๙	๓๓.๖๔	
ระนอง	๓,๒๙๘.๐๕	๕๐.๐๘	๑,๖๕๑.๗๒	๕๔.๓๓	๑,๗๙๒.๑๘	๕๔.๓๔	
สงขลา	๗,๓๙๓.๘๙	๑๐.๔๕	๑,๑๐๒.๑๘	๑๔.๙๑	๑,๒๒๔.๓๙	๑๕.๒๑	
สตูล	๒,๔๗๘.๙๘	๔๘.๗๖	๙๖๒.๔๙	๓๘.๘๓	๑,๑๗๔.๐๓	๔๗.๓๖	
สุราษฎร์ธานี	๑๒,๘๘๑.๔๗	๒๘.๕๖	๓,๖๕๙.๗๙	๒๘.๔๔	๓,๘๙๓.๘๕	๓๐.๒๐	
รวมทั้งประเทศ	๕๑๓,๑๕๐.๒	๓๐.๙๒	๑๕๘,๖๕๒.๕๙	๓๓.๔๔	๑๗๒,๑๘๔.๒๙	๓๓.๕๖	

หมายเหตุ : ๑) คัดแปลงจาก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (๒๕๕๕)

๒) เนื้อที่ป่าไม้ หมายถึง ที่ป่าชนิดต่าง ได้แก่ ป่าดงดิบ ป่าสน ป่าชายเลน ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าเต็งรังแคระแกร็น ป่าพรุ ป่าชายเลน และป่าชายหาด เป็นต้น ไม่ว่าจะอยู่ใน

เขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่ที่เรียกว่า ๕ เอกลักษณ์ (๓๑.๒๕ ไร่)

๓) พื้นที่ส่วนที่เหลือ คือ พื้นที่ไม้ใช้ป่า หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดที่ไม่ได้จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามตารางที่แสดงไว้ เช่น เกษตรกรรม ชุมชน แหล่งน้ำ

พื้นที่อนุรักษ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕

พื้นที่อนุรักษ์	พ.ศ.											
	๒๕๕๐		๒๕๕๑		๒๕๕๒		๒๕๕๓		๒๕๕๔		รวม	
	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.	แห่ง	ตร.กม.
อุทยานแห่งชาติ (National Park)	๑๐๘	๕๕,๗๒๕.๕๓	๑๑๐	๕๕,๑๓๕.๓๒	๑๒๓	๖๐,๓๒๓.๘๕	๑๒๓	๖๐,๓๒๐.๑๑	๑๒๓	๖๐,๓๑๘.๙๐	๑๒๓	๖๐,๓๑๘.๙๐
วนอุทยาน (Forest Park)	๑๑๓	๑,๒๓๘.๗๙	๑๑๒	๑,๒๓๖.๗๑	๑๑๒	๑,๒๓๘.๓๓	๑๑๓	๑,๒๓๘.๐๐	๑๑๒	๑,๒๓๕.๑๘	๑๑๒	๑,๒๓๕.๑๘
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuary)	๕๗	๓๖,๒๐๓.๒๑	๕๗	๓๖,๕๗๘.๗๒	๕๘	๓๖,๙๒๙.๓๗	๕๘	๓๖,๙๒๙.๓๗	๕๘	๓๖,๙๒๙.๓๗	๕๘	๓๖,๙๒๙.๓๗
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า (Non-Hunting Area)	๕๑	๓,๗๗๖.๒๔	๖๐	๕,๒๓๓.๐๔	๕๓	๔,๐๖๐.๕๒	๖๐	๕,๒๓๓.๐๔	๖๐	๕,๒๓๓.๐๔	๖๐	๕,๒๓๓.๐๔
สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden)	๑๖	๔๖.๒๘	๑๖	๔๑.๓๗	๑๖	๔๑.๓๗	๑๖	๔๑.๓๗	๑๖	๔๑.๓๗	๑๖	๔๑.๓๗
สวนรุกขชาติ (Arboretum)	๕๕	๔๑.๘๙	๕๕	๔๒.๘๔	๕๖	๔๒.๙๗	๕๖	๔๒.๙๗	๕๖	๔๒.๙๗	๕๖	๔๒.๙๗
รวม	๔๐๐	๙๖,๐๓๑.๙๔	๔๑๐	๙๘,๒๖๘.๐๐	๔๑๘	๑๐๒,๖๓๖.๓๐	๔๑๘	๑๐๒,๖๓๐.๙๕	๔๑๘	๑๐๒,๖๒๙.๙๐	๔๑๘	๑๐๒,๖๒๙.๙๐

ที่มา : ตัดแปลงจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (๒๕๕๕)

อุทยานแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๔

ลำดับ ที่	อุทยานแห่งชาติ	จังหวัด	ประกาศในราชกิจจานุเบกษา			พื้นที่ทั้งหมด	
			เล่ม	ตอนที่	วัน เดือน ปี	(ไร่)	(ตร.กม.)
๑	เขาสามร้อยยอด	ประจวบคีรีขันธ์	๘๓ ๙๙	๕๓ ๕๖	๘ มิ.ย. ๒๕๐๙ ๑ เม.ย. ๒๕๒๕	๓๘,๓๐๐.๐๐ + ๒๓,๐๐๐.๐๐ ๖๑,๓๐๐.๐๐	๖๐.๘๐ + ๓๖.๘๐ ๙๘.๐๘
๒	ตะรุเตา	สตูล	๙๑	๖๘	๙ เม.ย. ๒๕๑๙	๙๓๑,๒๕๐.๐๐	๑,๔๙๐
๓	ทะเลบัน	สตูล	๙๗ ๑๐๘	๑๖๕ ๑๒๗	๗ ต.ค. ๒๕๒๓ ๒๒ ก.ค. ๒๕๓๔	๖๓,๕๕๐.๐๐ + ๕๘,๙๕๐.๐๐ ๑๒๒,๕๐๐.๐๐	๑๐๑.๖๘ + ๙๔.๓๒ ๑๙๖.๐๐
๔	หมู่เกาะอ่างทอง	สุราษฎร์ธานี	๙๙	๑๗๔	๒ พ.ย. ๒๕๒๓	๖๓,๗๕๐.๐๐	๑๐๒.๐๐
๕	อ่าวพังงา	พังงา	๙๘	๖๔	๙ เม.ย. ๒๕๒๔	๒๕๐,๐๐๐.๐๐	๔๐๐.๐๐
๖	หมู่เกาะสุรินทร์	พังงา	๙๘	๑๑๒	๙ ก.ค. ๒๕๒๔	๘๔,๓๗๕.๐๐	๑๓๕.๐๐
๗	สิรินธร	ภูเก็ต	๙๘	๑๑๕	๓ ก.ค. ๒๕๒๔	๕๖,๒๕๐.๐๐	๙๐.๐๐
๘	แหลมหญ้า- หมู่เกาะเสม็ด	ระยอง	๙๘	๑๖๒	๑ ต.ค. ๒๕๒๔	๘๑,๘๗๕.๐๐	๑๓๑.๐๐
๙	หาดเจ้าไหม	ตรัง	๙๘ ๑๐๖	๑๗๐ ๑๕๒	๔ ต.ค. ๒๕๒๔ ๓ ก.ย. ๒๕๓๒	๑๔๔,๓๐๐.๐๐ - ๗,๖๕๕ ๑๔๔,๒๙๒.๓๕	๒๓๐.๘๘ - ๐.๐๑ ๒๓๐.๘๗
๑๐	หมู่เกาะสิมิลัน	พังงา	๙๙ ๑๑๕	๑๒๓ ๖๕๖	๑ ก.ย. ๒๕๒๕ ๕ ก.ย. ๒๕๔๑	๘๐,๐๐๐.๐๐ + ๗,๕๐๐.๐๐ ๘๗,๕๐๐.๐๐	๑๒๘.๐๐ + ๑๒.๐๐ ๑๔๐.๐๐
๑๑	หมู่เกาะช้าง	ตราด	๙๙	๑๒๓	๑ ธ.ค. ๒๕๒๕	๔๐๖,๒๕๐.๐๐	๖๕๐
๑๒	แหลมสน	ระนอง	๑๐๐	๖๕๖	๙ ส.ค. ๒๕๒๖	๑๙๖,๘๗๕.๐๐	๓๑๕
๑๓	หาดนพรัตน์ธารา- หมู่เกาะพีพี	กระบี่	๑๐๐ ๑๑๓ ๑๑๕	๑๖๐ ๖๕๖ ๗๒๖	๖ ต.ค. ๒๕๒๖ ๒ พ.ย. ๒๕๓๙ ๓ ต.ค. ๒๕๔๑	๒๔๓,๗๒๕.๐๐ + ๑๒.๑๗ -๑,๓๐๐.๐๐ ๒๔๒,๔๓๗.๑๗	๓๘๙.๙๖ + ๐.๐๒ ๒.๐๘ ๓๘๗.๙๐
๑๔	หมู่เกาะเภตรา	สตูล	๑๐๑	๒๐๐	๑ ธ.ค. ๒๕๒๗	๓๐๘,๙๘๗.๐๐	๔๙๔.๓๘
๑๕	เขาลำปี-หาดท้าย เหมือง	พังงา	๑๐๓	๕๙	๑๔ เม.ย. ๒๕๒๙ ๑๔ พ.ค. ๒๕๕๓	๔๕,๐๐๐.๐๐ - ๕๐.๐๐ ๔๔,๙๕๐.๐๐	๗๒.๐๐ - ๐.๐๘ ๗๑.๙๒
๑๖	หมู่เกาะลันตา	กระบี่	๑๐๗	๑๔๖	๕ ส.ค. ๒๕๓๓	๘๓,๗๕๐.๐๐	๑๓๔.๐๐
๑๗	เขาหลัก-ลำรู่	พังงา	๑๐๘	๑๕๒	๓๐ ส.ค. ๒๕๓๔	๗๘,๑๒๕.๐๐	๑๒๕.๐๐
๑๘	หาดวนกร	ประจวบคีรีขันธ์	๑๐๙	๑๒๖	๓๐ ธ.ค. ๒๕๓๕	๒๓,๗๕๐.๐๐	๓๘.๐๐
๑๙	ธารโบกขรณี	กระบี่	๑๑๕	๖๗๖	๓๐ ก.ย. ๒๕๔๑	๖๕,๐๐๐.๐๐	๑๐๔.๐๐
๒๐	หมู่เกาะชุมพร	ชุมพร	๑๑๖	๙๖	๔ ก.พ. ๒๕๔๒	๑๙๘,๑๒๕.๐๐	๓๑๗.๐๐

ลำดับ ที่	อุทยานแห่งชาติ	จังหวัด	ประกาศในราชกิจจานุเบกษา			พื้นที่ทั้งหมด	
			เล่ม	ตอนที่	วัน เดือน ปี	(ไร่)	(ตร.กม.)
๒๑	ลำน้ำกระบุงรี	ระนอง	๑๑๖	๒๙ก	๑ เม.ย. ๒๕๔๒	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๖๐.๐๐
๒๒	หมู่เกาะระนอง (หมู่เกาะพยาม)	ระนอง	๑๒๖	๙๖ก	๒๓ ธ.ค. ๒๕๕๒	๒๒๒,๙๓๘.๐๐	๓๕๖.๗๐
รวมพื้นที่ทั้งหมด						๓,๘๕๔,๓๒๙.๕๒	๖,๑๖๖.๙๓
๒๓	น้ำตกธารเสด็จ- เกาะพัง	สุราษฎร์ธานี	เตรียมการประกาศ			๔๑,๒๕๐.๐๐	๖๖.๐๐
๒๔	หาดขนอม- หมู่เกาะทะเลใต้	นครศรีธรรมราช	เตรียมการประกาศ			๑๙๗,๕๐๐.๐๐	๓๑๖.๐๐
๒๕	หมู่เกาะระ- เกาะพระทอง	พังงา	เตรียมการประกาศ			๒๓,๗๒๘.๒๕	๓๗.๙๗
๒๖	อ่าวมะนาว- เขาตันหยง	นราธิวาส	เตรียมการประกาศ			๔๐๑,๒๕๐	๖๔๒.๐๐
รวมพื้นที่ทั้งหมด						๖๖๓,๗๓๘.๒๕	๑,๐๖๑.๙๗
รวมพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเลทั้งหมด						๔,๕๑๖,๐๖๗.๗๗	๖,๕๘๖.๘๙

ที่มา : ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

พื้นที่ป่าชายเลน พ.ศ. ๒๕๔๗ และ พ.ศ. ๒๕๕๒

จังหวัด	๒๕๔๗	๒๕๕๒	เปลี่ยนแปลง (ไร่)
กรุงเทพมหานคร	๒,๕๓๗.๒๘	๓,๓๕๑.๗๙	๘๑๔.๕๑
ประจวบคีรีขันธ์	๒,๗๐๕.๙๒	๑,๗๐๘.๕๘	-๙๙๗.๓๔
เพชรบุรี	๖,๕๕๐.๗๑	๑๘,๕๖๘.๗๕	๑๒,๐๑๘.๐๔
สมุทรปราการ	๙,๑๖๓.๙๑	๑๒,๕๒๔.๑๗	๓,๓๖๐.๒๖
สมุทรสงคราม	๑๔,๑๑๒.๔๒	๑๔,๒๗๒.๗๕	๑๖๐.๓๓
สมุทรสาคร	๑๔,๙๐๘.๙๒	๒๕,๒๕๗.๒๒	๑๐,๓๔๘.๓๐
จันทบุรี	๗๓,๗๑๑.๙๓	๗๕,๔๒๘.๙๑	๑,๗๑๖.๙๘
ฉะเชิงเทรา	๗,๘๑๒.๐๑	๗,๓๐๙.๓๔	-๕๐๒.๖๗
ชลบุรี	๔,๕๑๐.๓๑	๕,๕๕๔.๔๑	๑,๐๔๔.๑๐
ตราด	๕๗,๕๐๓.๖๔	๖๑,๙๗๔.๑๙	๔,๔๗๐.๕๕
ระยอง	๘,๗๐๙.๔๕	๑๑,๒๘๓.๕๗	๒,๕๗๔.๑๒
กระบี่	๒๒๔,๒๑๗.๐๖	๒๑๘,๑๘๕.๗๔	-๖,๐๓๑.๓๒
ชุมพร	๔๐,๕๓๕.๓๙	๓๒,๒๔๐.๑๑	-๘,๒๙๕.๒๘
ตรัง	๒๐๔,๖๔๒.๓๔	๒๒๐,๙๗๕.๗๔	๑๖,๓๓๓.๔๐
นครศรีธรรมราช	๖๖,๐๙๘.๕๑	๗๓,๕๔๙.๖๐	๗,๔๕๑.๐๙
นราธิวาส	๑๑๓.๐๖	๑๘๔.๔๙	๗๑.๔๓
ปัตตานี	๒๓,๒๒๘.๘๔	๒๑,๙๙๓.๖๘	-๑,๒๓๕.๑๖

จังหวัด	๒๕๔๗	๒๕๕๒	เปลี่ยนแปลง (ไร่)
พังงา	๒๗๑,๖๒๗.๗๔	๒๗๕,๓๑๖.๖๘	๓,๖๘๘.๙๔
พัทลุง	๒,๐๔๑.๐๓	๓๙๙.๙๘	-๑,๖๔๑.๐๕
ภูเก็ต	๑๐,๕๙๓.๐๖	๑๒,๓๒๗.๔๒	๑,๗๓๔.๓๖
ระนอง	๑๕๘,๓๔๒.๙๐	๑๕๔,๔๔๘.๓๔	-๓,๘๙๔.๕๖
สงขลา	๖,๓๙๕.๐๘	๗,๙๙๑.๙๕	๑,๕๙๖.๘๗
สตูล	๒๑๕,๖๐๒.๗๕	๒๒๓,๖๓๘.๙๕	๘,๐๓๖.๒๐
สุราษฎร์ธานี	๓๒,๕๑๐.๒๘	๔๖,๕๗๔.๒๐	๑๔,๐๖๓.๙๒
รวมทั้งประเทศ	๑,๔๕๘,๑๗๔.๕๔	๑,๕๒๕,๐๖๐.๕๖	๖๖,๘๘๖.๐๒

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar sites)

ลำดับที่	พื้นที่ชุ่มน้ำ	เนื้อที่ (ไร่)	ลำดับที่ประกาศ	วันที่ประกาศ
๑	พื้นที่ชุ่มน้ำพรุควนขันเสียนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จ.พัทลุง	๓,๐๘๕	๙๘๔	๑๓ กันยายน ๒๕๔๑
๒	พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโขงหลง จ.บึงกาฬ*	๑๓,๘๓๗.๕๐	๑๐๙๘	๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔
๓	พื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด จ.สมุทรสงคราม	๕๔๖,๘๗๕**	๑๐๙๙	๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔
๔	พื้นที่ชุ่มน้ำปากแม่น้ำกระบี่ จ.กระบี่	๑๓๓,๑๒๐	๑๑๐๐	๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔
๕	พื้นที่ชุ่มน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย จ.เชียงราย	๒,๗๑๒.๕๐	๑๑๐๑	๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔
๖	พื้นที่ชุ่มน้ำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (พรุโต๊ะแดง) จ.นราธิวาส	๑๒๕,๖๒๕	๑๑๐๒	๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔
๗	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม-เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง-ปากน้ำตรัง จ.ตรัง	๕๑๕,๗๔๕	๑๑๘๒	๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕
๘	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติแหลมสน-ปากแม่น้ำกระบี่-ปากคลองกะเปอร์ จ.ระนอง	๖๗๗,๖๒๕	๑๑๘๓	๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕
๙	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง จ.สุราษฎร์ธานี	๖๓,๗๕๐	๑๑๘๔	๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕
๑๐	พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จ.พังงา	๒๕๐,๐๐๐	๑๑๘๕	๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕
๑๑	พื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์	๔๓,๐๗๔	๑๓๓๔	๑๔ มกราคม ๒๕๕๑
๑๒	พื้นที่ชุ่มน้ำกุดทิง จ.บึงกาฬ	๑๖,๕๐๐	๑๙๒๖	๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒
๑๓	พื้นที่ชุ่มน้ำเกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๒,๓๓๗.๕๐	๒๑๕๒	๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๖
๑๔	พื้นที่ชุ่มน้ำเกาะระ-เกาะพระทอง จังหวัดพังงา	๑๒๒,๘๐๐	๒๑๕๓	๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๖

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

<http://www.ramsar.org> ข้อมูล ณ วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖ สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖

หมายเหตุ : * อำเภอบึงโขงหลง ออกจากการปกครองของจังหวัดหนองคายมาขึ้นกับจังหวัดบึงกาฬ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔

** อยู่ระหว่างการพิจารณาปรับปรุงขอบเขตพื้นที่ที่ประกาศอีกครั้งหนึ่ง

ตารางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการส่งเสริม/ฟื้นฟู
เพื่อการใช้สอยเป็นวัตถุดิบ เป็นแหล่งพลังงานและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

พ.ศ.	กิจกรรมการส่งเสริม/ฟื้นฟู ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงาน
๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒	๑. การผลิตปุ๋ยจากเศษใบไม้ใบหญ้า	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๕๕๒	๑. โครงการศึกษาแนวทางการจัดการหอยหลอดอย่างยั่งยืน	ไม่ระบุ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๒. โครงการส่งเสริมพัฒนาธุรกิจจากทรัพยากรชีวภาพ (ไก่ฟ้า นกปากขอ กวาง ปลา)	ไม่ระบุ	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
	๓. โครงการหมู่บ้านพุ่มย์ บ้านปางไคร้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ (ขยายพันธุ์พุ่มย์โดยการเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อจำหน่าย)	บ้านปางไคร้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓	๑. โครงการสร้อยสยาม บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก (ขยายพันธุ์ต้นสร้อยสยามโดยการเพาะเมล็ดเพื่อจำหน่าย)	บ้านร่มเกล้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๒. การเพาะเลี้ยงสาหร่ายเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๑. โครงการวางนันทนาการเขตทางทะเลเพื่อการอนุรักษ์โลมาและแนวปะการังดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาชมโลมา	ไม่ระบุ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๒๕๕๓	๒. การทำปุ๋ยหมักจากใบไม้และปุ๋ยอินทรีย์นำจากเศษอาหาร	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓. การจัดการความหลากหลายของพืชในระบบการปลูกกาแฟ อราบิก้าและการใช้ประโยชน์	ไม่ระบุพื้นที่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๑. การจัดการความหลากหลายของพืชในระบบการปลูกกาแฟ อราบิก้าและการใช้ประโยชน์	หมู่บ้านห้วยหม้อ ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๕๕๔	๒. โครงการอบรมความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการอนุรักษ์สมุนไพรล้ำนา	- ชุมชนลือซอ บ้านเลา ตำบลเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ - ชุมชนปกากะถะ บ้านห้วยหอย ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ.	กิจกรรมการส่งเสริม/ฟื้นฟู ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ	พื้นที่ดำเนินการ	หน่วยงาน
๒๕๕๕	๒. การพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานสู่การอนุรักษ์ที่ยั่งยืน	- ชุมชนบ้านแม่ บ้านแม่ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ - ชุมชนสันตอ บ้านเลา ตำบลเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓. การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ป่าโดยใช้ระบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าในรูปแบบเกษตรป่าไม้เป็นระบบนำร่อง เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนที่สูง	ตำบลมอนจอง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๔. โครงการการพัฒนาการใช้ประโยชน์และถ่ายทอดเทคโนโลยีของพรรณไม้วงศ์กระดังงาในประเทศไทย	หมู่บ้านดงบัง ต.ขอนขว้าง อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๕. โครงการศึกษาวิจัยการปลูกสุปุด้า เพื่อเป็นแหล่งพลังงานทดแทน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	๖. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็ว เพื่อใช้ประโยชน์ในการเป็นพลังงานทดแทนในชุมชน	อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	๑. โครงการอบรมความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการอนุรักษ์สมุนไพรล้านนา	บ้านแม่แพชม บ้านแม่แพชม บ้านบางป้อ บ้านนามน ตำบลเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒. การพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานสู่การอนุรักษ์ที่ยั่งยืน	ตำบลเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓. การจัดการความหลากหลายของพืชในระบบการปลูกกาแฟอาราบิก้าและการใช้ประโยชน์	บ้านเลา ตำบลเวียงแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๔. โครงการศึกษาวิจัยการปลูกสุปุด้า เพื่อเป็นแหล่งพลังงานทดแทน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	๕. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็ว เพื่อใช้ประโยชน์ในการเป็นพลังงานทดแทนในชุมชน	อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่มา : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางกลไก เกณฑ์ ระเบียบเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ

พ.ศ.	กลไก เกณฑ์ ระเบียบเพื่อควบคุม ดูแล กำจัดและติดตามตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน	หน่วยงาน
๒๕๕๐	๑. จัดทำทะเบียนการครอบครองและ/หรือการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นตามบัญชี CITES (ดำเนินการจนถึงปัจจุบัน)	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๒๕๕๒	๑. ประสานงานและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นให้หน่วยงานปฏิบัติตามและนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๒. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ เรื่อง มาตรการป้องกันควบคุมและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๓. ฐานข้อมูลชนิดพันธุ์ต่างถิ่นภายใต้กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๓	๑. ประกาศกรมประมง เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของสัตว์น้ำต่างถิ่นในแหล่งน้ำธรรมชาติ	กรมประมง
	๒. แนวทางการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่จังหวัดนครปฐมและจังหวัดอุดรธานี	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๔	๑. ดำเนินการพิจารณา ร่างประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดเงื่อนไขการนำสัตว์น้ำชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเข้ามาเลี้ยงในราชอาณาจักรเพื่อการส่งออก	กรมประมง
	๒. ออกประกาศกรมประมง เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของสัตว์น้ำต่างถิ่นในแหล่งน้ำธรรมชาติ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔	กรมประมง
	๓. การสำรวจพืชต่างถิ่นรุกรานในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เพื่อตรวจสอบชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานเพิ่มขึ้นหรือลดลง)	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๔. โครงการวิจัยการสำรวจชนิดพันธุ์และการกระจายของพืชต่างถิ่นรุกรานในกลุ่มป่าแก่งกระจาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๒๕๕๕	๑. มาตรการป้องกัน ควบคุมและกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, กรมประมง และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางแนวทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือกฎหมายที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ การเข้าถึง และผลการแบ่งปันผลประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

พ.ศ.	ชื่อกฎ/แนวทางปฏิบัติ/หลักเกณฑ์/กฎหมาย	หน่วยงาน
๒๕๕๒	ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองไม่ผลิตไม้และถ่านไม้เพื่อส่งออกเป็นอกร ราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๒ (ออกตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕)	กรมป่าไม้
	ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปถ่ายทำภาพยนตร์ในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๔. ข้อตกลงในการให้บริการสายพันธุ์จุลินทรีย์	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
	๕. มาตรการคุ้มครองสิทธิการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
๒๕๕๔	ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากร และการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๒. กลไกดำเนินการให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ (suit-gereris)	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๒๕๕๔-๒๕๕๕	๑. หลักเกณฑ์ทางวิชาการในการคัดเลือกพื้นที่ที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรเพื่อนำไปสู่การสำรวจ ศึกษารวีย ๒. แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานอนุรักษ์ คุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิด	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
๒๕๕๕	๓. แนวทางปฏิบัติการเคลื่อนย้ายวัสดุชีวภาพ (Guideline for the Movement of Biological Material) ๑. (ร่าง) พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับการแลกเปลี่ยนและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร จุลินทรีย์ที่สอดคล้องกับกฎระเบียบการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ ในประเทศไทย: กรณีศึกษาหน่วยฝักกับจุลินทรีย์	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมป่าไม้, กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

**ตารางการดำเนินงานด้านงานแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน
ในการใช้ประโยชน์และความปลอดภัยที่มีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงพันธุกรรมของประเทศ**

พ.ศ.	ชื่อกรอบการดำเนินงานแห่งชาติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๒๕๕๒	๑. แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่หรือพันธุวิศวกรรม (ฉบับปรับปรุง)	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๒๕๕๓	๒. แนวทางปฏิบัติในการประเมินความปลอดภัยทางชีวภาพของผลิตภัณฑ์พืชดัดแปลงพันธุกรรมแบบรวมยีน ๑. แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับจุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมในสภาพควบคุมเพื่อใช้ในระดับโรงงานต้นแบบและอุตสาหกรรม	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๒๕๕๔	๑. แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับการใช้จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรมในสภาพควบคุมเพื่อใช้ในระดับโรงงานต้นแบบและอุตสาหกรรม (ฉบับปรับปรุง)	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๒. ข้อกำหนดขั้นต้นสำหรับยื่นขอรับการประเมินความปลอดภัยทางชีวภาพด้านอาหาร	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๓. คู่มือสำหรับการเขียนรายงานประเมินความปลอดภัยทางชีวภาพด้านอาหารของพืชดัดแปลงพันธุกรรม	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๔. คู่มือการสร้างโรงเรือนทดลองสำหรับพืชดัดแปลงพันธุกรรม	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๕. คู่มือความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับโรงงานที่ใช้จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรม : อุตสาหกรรมผลิตเอทิลแอลกอฮอล์	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๖. คู่มือความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับโรงงานที่ใช้จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรม : อุตสาหกรรมผลิตอาหารและอาหารสัตว์	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๗. คู่มือความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับโรงงานที่ใช้จุลินทรีย์ดัดแปลงพันธุกรรม : อุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

**ตารางข้อมูลการใช้ระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรม
เกี่ยวกับกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ**

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๒๕๕๑	๑. สื่อกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ "วารสารเส้นทางสีเขียว ฉบับที่ ๒๒ เรื่อง เกษตรอินทรีย์วิถีช่วยโลก"	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๒. ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๒,๔๘๕ ครั้ง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๓. การเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนด้วยเห็ดสกุลนางรม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๔. ค่ายเยาวชน/นักศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรในพื้นที่ที่ดำเนินการศึกษาวิจัย อาทิ ค่ายอนุรักษ์หญ้าทะเล ระดับประถม ๘ ทาดขอนแก่น/เกาะทะเลใต้ จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นต้น	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๕. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ สาระการเรียนรู้ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ (หมวดวิชาแกน) ระดับประถมศึกษา/ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	สำนักงานการศึกษาออกโรงเรียน
	๖. การอบรมนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๗. เยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๘. บรรยายทางวิชาการด้านพืช	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๙. ผู้นำชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๒๕๕๒	๑. โครงการมหิงสาสายสืบ ส่งเสริมให้เยาวชนสำรวจและดูแลรักษาพื้นที่ธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (กลุ่มศรัทธาอาสาอภัยบ้านบัว โครงการมหิงสาพิทักษ์อภัยบ้านบัว โรงเรียนศรัทธาภิลาเพชรรังสรรค์ อำเภอบัว จังหวัดน่าน ๑/๑๒/๒๕๕๑-๓๐/๑๑/๒๕๕๒)
๒. สื่อกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ "วารสารเส้นทางสีเขียวฉบับที่ ๒๕ เรื่องทะเลที่มองไม่เห็น"		กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๓. สื่อกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ "วารสารเส้นทางสีเขียวฉบับที่ ๒๖ เรื่อง โขง สาละวิน มหัศจรรย์สมุนไพรรักษาโรค"		กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๔. ให้ความรู้ด้านภาคอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๒,๕๔๐ ครั้ง		กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๕. การถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติและสาหร่ายสาหร่ายสีน้ำตาล		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๖. เทคนิคการเพาะและขยายพันธุ์กล้วยไม้ป่า สำหรับชุมชน รุ่นที่ ๑ และ ๒		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๗. การเสริมสร้างทักษะการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพทางเกษตรสำหรับเยาวชนและนักศึกษา		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๘. การเสริมสร้างทักษะการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพทางเกษตรแก่นักวิจัยชุมชน		มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๙. เปิดสอนหลักสูตร ปริญญาโท สาขาความหลากหลายทางชีวภาพ		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๑๐. การทำโครงการวิจัยระดับโรงเรียนเกี่ยวกับทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น "โครงการเด็กหมวกเขียว"		สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)

จำนวน ๑๖ โครงการ

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	๑๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สารการเรียนรู้ วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา/ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ใช้ถึงปีปัจจุบัน)	สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
	๑๒. การอบรมนักวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๑๓. กิจกรรมเยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๑๔. การบรรยายทางวิชาการด้านพืช	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๑๕. กิจกรรมผู้นำชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
๒๕๕๓	๑. จัดพิมพ์และเผยแพร่ชุด คู่มือการเรียนรู้ เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อุทยานแห่งชาติสิรินธร จำนวน ๓ เรื่อง ๑. ป่าไม้และพันธุ์พืช ๒. นกแม่และและสัตว์น้ำ ๓. ปลาและสัตว์น้ำ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๒. ผลิตรายการการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ "เรียนรู้โลกกว้าง" จำนวน ๑,๕๐๐ ชุด แบ่งเป็น ๑) คู่มือการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับเยาวชนอายุ ๗-๙ ปี ๒) คู่มือการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับเยาวชนอายุ ๑๐-๑๒ ปี	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๓. โครงการมหิงสาสายสืบ ส่งเสริมให้เยาวชนสำรวจและดูแลรักษาพื้นที่ธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (กลุ่มพุทธอาสา โครงการเขาพระศรีอารย์ บ้านของธรรมชาติ บริเวณเขาพระศรีอารย์ วัดแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี (ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาแม่คะเมย) ระยะเวลาโครงการ ๑/๗/๒๕๕๓-๓๐/๙/๒๕๕๓)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๔. โครงการมหิงสาสายสืบ ส่งเสริมให้เยาวชนสำรวจและดูแลรักษาพื้นที่ธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (กลุ่มบ่ออีตึก Tame โครงการสำรวจและดูแลรักษาพื้นที่ธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้เยาวชนสำรวจและดูแลรักษาพื้นที่ธรรมชาติที่มีความหลากหลายและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (กลุ่มนกยูงนอนไม่หลับ โครงการเฟิร์น ทุ่งเขา บ้านเขา โรงเรียนศรัทธาธิดาเพชรรังสรรค์ อำเภอปัว จังหวัดน่าน ๑/๗/๒๕๕๓-๓๐/๙/๒๕๕๓)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๖. ให้การศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๒,๕๔๐ ครั้ง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๗. การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการผลิตเห็ด	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๘. เทคนิคการดูแลต้นไม้สำหรับเยาวชนรักษากล้า รุ่นที่ ๑ และ ๒	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๙. พัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติพูนองปลิง และได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กนักเรียนรู้แก่เยาวชนที่อยู่ชุมชนบ้านห้วยเขย่ง จังหวัดกาญจนบุรี และเยาวชนจากที่อื่นๆ รวมไปถึงนักท่องเที่ยวที่สนใจการศึกษาธรรมชาติ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	๑๐. การอบรมนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๑๑. เยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๑๒. บรรยายทางวิชาการด้านพืช	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
	๑๓. ผู้นำชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
๒๕๕๔	๑. กิจกรรมนำบทเรียนเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นบทเรียนในโรงเรียน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๒. จัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ “พระบรมราชโองการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ”	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๓. จัดพิมพ์คู่มือศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในอุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิริธร จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ ป่าไม้และพรรณไม้ป่าและพรรณพืช นกและสัตว์ป่า ปลาและชีวิตในน้ำ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๔. โครงการมหิงสาสายสืบ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๕. จัดนิทรรศการเพื่อการเรียนรู้เรื่องต่างๆ อาทิ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ ชีวิตสัตว์ในท้องทะเล สัตว์ป่าดินในป่าชายเลน	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๖. ติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานภาพแหล่งหญ้าทะเลที่อ่าวป่าคอก จ.ภูเก็ต โดยชุมชนมีส่วนร่วม	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๗. หลักสูตรการจัดการทรัพยากรชีวภาพ โปรแกรมนิเวศวิทยาเชิงอนุรักษ์ (ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	๘. จัดงานประชุม Association for Tropical Biology and Conservation, Bangkok, Thailand 12 - 15 Mar 2011	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	๙. จัดฝึกอบรมการทำงานวิจัยทางด้านนิเวศวิทยาและความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น Experimental design and Data Analysis of ecological, 6 - 12 March 2011	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	๑๐. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา โดยมีรายวิชาที่สอนเกี่ยวกับความสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และรายวิชาโครงการวิจัย ซึ่งมีนักศึกษาทำงานเกี่ยวกับ Biodiversity หลายนับร้อย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	๑๑. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา: โครงการวิจัยด้านนิเวศวิทยาและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	๑๒. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา : หัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาเอกเกี่ยวกับ Species Diversity	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	๑๓. เผยแพร่ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
	๑๔. โครงการค่ายผู้นำเยาวชนพิทักษ์ลำน้ำอิง และอนุรักษ์พันธุกรรมพืช รุ่นที่ ๘	มหาวิทยาลัยพะเยา
	๑๕. โครงการ ๙ ที่เกล้า ๙๔ พันธุ์พืช	มหาวิทยาลัยพะเยา
	๑๖. โครงการกำจัดหมันแม่ก่าแพงธรรมชาติที่มีชีวิต	มหาวิทยาลัยพะเยา
	๑๗. โครงการกิจกรรมค่ายอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยพะเยา

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	๑๘. โครงการสัมมนาทางวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณบดีศึกษาหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อม ภาคพิเศษ รุ่นที่ ๗-๘ ระหว่างที่ ๑๙-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ สถานตากอากาศบางปู จังหวัดสมุทรปราการ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	๑๙. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ความรู้ท้องถิ่นในการใช้พื้นที่ชนบ้านของชุมชนใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๐. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและทัศนคติของชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้นใช้คุณภาพแหล่งน้ำ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๑. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง โครงการให้ความรู้และปฏิบัติการความหลากหลายของโปรตีนชีวโมเลกุลน้ำจืด	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๒. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ค่ายเยาวชนอนุรักษ์นกและธรรมชาติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๓. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพิ่มจำนวนไมคอร์ไรซาและการนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอินทรีย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๔. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพบริเวณแอ่งเชียงใหม่-ลำพูน จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๕. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อการอนุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๖. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้เลนและแก่งการเก็บตัวอย่างอากาศเพื่อตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๗. การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ตระกูลลิงที่อาศัยอยู่ในชุมชนเพื่อศึกษาและอนุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๘. ความหลากหลายทางพันธุกรรมและการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของพืชตระกูลถั่วในพื้นที่ภาคเหนือ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๒๙. การถ่ายทอดการจัดการระบบสืบพันธุ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสืบพันธุ์ของแพะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓๐. การศึกษาและอนุรักษ์นกตั้งแต่ท้องถิ่นถึงเมือง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓๑. การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยหมู่บ้านในพื้นที่และโดยรอบของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ดอยปุย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓๒. การจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของพืชในระบบการเกษตรบนพื้นที่สูงเพื่อความมั่นคงของระบบการผลิตอาหารและการอนุรักษ์ทรัพยากรพืชพันธุ์พื้นเมืองในระดับท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓๓. การจัดการเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของเกษตรกรที่ปลูกพืชในระบอบไร่หมุนเวียน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓๔. การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ป่าโดยใช้ระบบการผลิตกาแฟอาราบิก้าในรูปแบบเกษตรป่าไม้เป็นระบบบาร้องเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบนที่สูง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	๓๕. การขยายแนวคิดการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพต่อระบบอนุรักษ์ป่าและลดการขยายพื้นที่ป่า	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	โดยผ่านเวทีการเรียนรู้ชุมชน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๓๖.	แนวทางการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่บ้านและพื้นที่ป่าที่มีคุณค่าเชิงพาณิชย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓๗.	การจัดการธาตุอาหารพืชเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของเกษตรกรที่มีการปลูกข้าวโพดในระบบไร่หมุนเวียนในพื้นที่สูง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓๘.	โครงการเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มบริการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนทะเลน้อย	มหาวิทยาลัยทักษิณ
๓๙.	โครงการคืนป่าให้ผืนดิน คืนถิ่นที่อยู่ให้พันธุ์กรรมพืชด้วยวิถีเกษตรผสมผสาน	มหาวิทยาลัยทักษิณ
๔๐.	โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงบูรณาการสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืนด้านการปรับสภาพน้ำในคลองแสนแสบ หลังสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๔๑.	เป็นหัวข้อบรรยายในวิชา ๑๐๔๑๑๓ มนุษย์และสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและและการอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีวภาพ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
๔๒.	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๖ กิจกรรม	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๔๓.	หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตรเขตร้อน	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๔๔.	รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับอนุรักษ์และกษัตริย์และกษัตริย์ความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน ๓ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) จำนวน ๓ วิชา หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรดิน จำนวน ๓ วิชา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพืชศาสตร์ จำนวน ๑ วิชา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๔๕.	หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
๔๖.	โครงการวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
๔๗.	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
๔๘.	โครงการชีววิทยาภาคสนาม	มหาวิทยาลัยสุรนารี
๔๙.	รายวิชาความหลากหลายทางชีวภาพ สาขาชีววิทยา	มหาวิทยาลัยสุรนารี
๕๐.	โครงการศึกษานอกสถานที่อุทยานธรรมชาติวิทยา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	มหาวิทยาลัยสุรนารี
๕๑.	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยสุรนารี
๕๒.	โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยสุรนารี
๕๓.	หลักสูตร วท.ม. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยสุรนารี
๕๓.	กิจกรรมภาคสนาม "ค่ายนิเวศวิทยา" ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อ.หนองแสง จ.อุดรธานี	มหาวิทยาลัยสุรนารี

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๕๔.	งานวิจัยเรื่องความหลากหลายของแหล่งกตอนพืช ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์พันธุ์กรรมพีชฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี/ชีววิทยาประยุกต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๕๕.	งานวิจัยเรื่องความหลากหลายของประชากรปู บริเวณอ่าวคู้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี /ชีววิทยาประยุกต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๕๖.	โครงการปฏิบัติการชีววิทยา Lab genbus เรื่องความหลากหลายชนิดของแมลงกตอน บริเวณพื้นที่ป่าอนุรักษ์พันธุ์กรรมพีชฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี /ชีววิทยาประยุกต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๕๗.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรสัตวศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เรื่อง ความหลากหลายของสัตว์ทะเลในระบอบนิเวศป่าชายเลน หญ้าทะเล อ่าวคู้งกระเบน และนิเวศวิทยาของปูแสมภูเขา ป่าพรุบ้านอ่าวคู อำเภอดุสิต จังหวัดจันทบุรี/หลักสูตรสัตวศาสตร์บัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๕๘.	โครงการวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรสัตวศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เรื่อง ความหลากหลายชนิดของปูน้ำเค็ม บริเวณอ่าวคู้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี /หลักสูตรสัตวศาสตร์บัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๕๙.	โครงการวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรสัตวศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เรื่อง การศึกษาโครงสร้างประชาคมสัตว์หน้าดิน บริเวณป่าชายเลน พื้นที่หมู่ ๖ ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี /หลักสูตรสัตวศาสตร์บัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๖๐.	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีววิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๖๑.	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีววิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๖๒.	การผลิตสารเจลาตามัยซินจากเชื้อแอคติโนมัยซีทป่าชายเลน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๖๓.	ความหลากหลายทางเชื้อราสาเหตุโรคในแมลงในสกุล Beaulia และ Metarthizium	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๖๔.	การทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัดหยาบที่ได้จากเชื้อราสาเหตุโรคในแมลง Beaveria bassiana	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๖๕.	ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อสภาพมลพิษสิ่งแวดล้อมในชุมชน เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๖๖.	การจัดการความรู้ในการเรียนการสอนเรื่องจิกฤติโลกร้อน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๖๗.	หลักสูตรสาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คณะเทคโนโลยีการเกษตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๖๘.	หลักสูตรการจัดการพืชสวนระดับ คณะเทคโนโลยีการเกษตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๖๙.	หลักสูตรการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว คณะเทคโนโลยีการเกษตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๗๐.	โครงการค่ายวิชาการค่ายวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๗๑.	โครงการอบรมจัดทำแปลงอนุบาลปะการังแข็งเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรแนวปะการัง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๓๒.	โครงการอบรมครูวิทยาศาสตร์ เรื่อง การแยกยีสต์จากแหล่งธรรมชาติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
๓๓.	โครงการอบรมครูมัธยม เรื่อง การเก็บกักตัวอย่างพืชและสัตว์ตัวไปโบ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
๓๔.	เปิดสอนรายวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
๓๕.	การอบรมเชิงปฏิบัติการ การออกแบบและการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาทางนิเวศวิทยา	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีภาพแห่งชาติ)
๓๖.	โครงการอบรมสัมมนาเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีวัสดุก่อสร้าง สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์พลังงาน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงครั้งที่ ๕	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๗.	โครงการอบรมการสร้างสรรค์เฟอร์นิเจอร์กระดาษเพื่อสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๘.	การศึกษาวิจัย เรื่อง การประยุกต์และวิเคราะห์เรียนจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ : กรณีศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพป่าชุมชนบ้านห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๓๙.	โครงการศึกษาวิจัยการสื่อสารองค์ความรู้ผู้ฝึกฝนเพื่อสุขภาพในบ้านห้วยดอย ตำบลท่าสาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๐.	โครงการศึกษาวิจัยการจัดการต้นลิ้นจี่ (Tupistra albiflora K.Larsen) สุพรรณบุรีจังหวัดชุมชมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาตำบลเทพเสด็จ อำเภอออดอยสะแกckett จังหวัดเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๑.	โครงการวิจัยการจัดการป่าชุมชนบ้านดอนมูล ตำบลเมืองชัย อำเภอเมืองชัย จังหวัดเชียงราย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๒.	จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพและการศึกษาดูงานในพื้นที่ตัวอย่าง ให้กับผู้นำชุมชน ชาวบ้าน เยาวชน และผู้ประกอบการฯ ในพื้นที่อำเภอสะเมิง และอำเภอแม่แตง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๓.	เข้าร่วมจัดนิทรรศการผลงานงานวิชาการ “ผลงานวิชาการสืบสานภูมิปัญญา ๘๔ พรรษา ปุชาพระผู้ทรงเป็นครูของแผ่นดิน”	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๔.	ให้ความรู้การสร้างจรรยาบรรณทางชีวภาพในผู้นำกรม หัวหน้าชีวิตชีวิตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสำหรับเยาวชน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๕.	จัดนิทรรศการเนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก ประจำปี ๒๕๕๔ และเข้าร่วมกิจกรรม “ทำดีเพื่อแผ่นดิน ลดคาร์บอน ลดโลกร้อน”	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๖.	ให้ความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ฐานทรัพยากรชีวภาพท้องถิ่น ให้แก่เกษตรกรและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตำบลเชียงเคี่ยน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔๗.	การศึกษาค้นคว้าพิเศษของนักศึกษา เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของไร่เป็เปียม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๔๘.	การจัดสัมมนาวิชาการเรื่อง สัตว์ป่าเมืองไทย ครั้งที่ ๓๒ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องนิเวศวิทยาสัตว์ป่า	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	การจัดการสัตวป่า การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์สัตว์ป่าอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีการนำเสนอทางวิชาการแบบ	

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	ปกเกล้า และโปสเตอร์ รวมทั้งอภิปรายทางวิชาการ	
	๘๙. การจัดค่ายต้นกล้าในเมือง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับนักเรียนและเยาวชนที่สนใจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	๙๐. โครงการอนุรักษ์พันธุ์พืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	๙๑. แผนงานวิจัย เรื่อง พันธุกรรมเชิงโมเลกุล ความหลากหลายทางชีวภาพ และนิเวศวิทยาของไลเคนในประเทศไทย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	๙๒. บันทึกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยบูรพา โดยคณะเทคโนโลยีทางทะเล กับ Zhejiang Mariculture Research Institute มณฑล Zhejiang ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเน้นการเพิ่มผลผลิตทางการประมง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล	มหาวิทยาลัยบูรพา
	๙๓. โครงการเยาวชนอนุรักษ์ทะเลและชายฝั่ง (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗) สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรีและตราด โดยความร่วมมือระหว่างคณะเทคโนโลยีทางทะเล สมาคมผู้ประกอบการเครือข่ายผู้นำเยาวชนจันทบุรี และองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๕๕๕	๑. การผลิตและเผยแพร่รายการโทรทัศน์สำหรับเยาวชน ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ทวี (ช่อง ๙) ทางรายการ “อ่านเอาเรื่อง” ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลาประมาณ ๑๖.๐๕-๑๖.๓๑ น. จำนวน ๑๒ ตอน	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๒. การจัดทำจดหมายข่าวกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประจำปี ๒๕๕๕ “ฟ้าสวย น้ำใส”	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๓. การผลิตและเผยแพร่รายการสารคดีโทรทัศน์ด้านสิ่งแวดล้อม ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ ทางรายการ เวิลด์ บียอนด์ เดินสร้างชาติ ในวันที่เสาร์ที่ ๒ และ ๔ ของเดือน เวลา ๐๖.๐๐-๐๖.๒๕ น. จำนวน ๒๐ ตอน	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๔. โครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (อีโคสคูล) (พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคอีสานและภาคกลาง)	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๕. โครงการมหิงสาสายสืบ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
	๖. ติดตามการเปลี่ยนแปลงสถานภาพแหล่งหญ้าทะเลบ้านทุ่งนางคำ จ.พังงา โดยชุมชนมีส่วนร่วม	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๗. การจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน โดยประชาชนมีส่วนร่วม	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๘. หลักสูตรการจัดการทรัพยากรชีวภาพ โปรงแถมมนิวศวิทยาเชิงอนุรักษ์ (ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	๙. จัดฝึกอบรมการทำงานวิจัยทางด้านนิเวศวิทยาและความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น Primer in Population and Conservation Genetics, 30 June – 7 August, 2012	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
	๑๐. หลักสูตรการใช้ที่ดินและทรัพยากรอย่างยั่งยืน (SLUSE) คณะผลิตกรรมการเกษตรร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	๑๑. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา:โดยมีรายวิชาที่สอนเกี่ยวกับความสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และรายวิชาโครงการวิจัย ซึ่งมีนักศึกษาทำงานเกี่ยวกับ Biodiversity หลายหัวข้อ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	๑๒. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์: โดยสอนเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	๑๓. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา: หัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาเอกเกี่ยวกับ Species Diversity ของสิ่งมีชีวิต	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	๑๔. กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านงานวิจัยเชิงสหสาขาวิชาและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตโดยใช้ทอยน้ำจัด	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	เป็นต้นแบบ ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕	
	๑๕. โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรมและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
	๑๖. บริการวิชาการโครงการพระราชดำริ “รื้อฟื้นน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” (ลุ่มน้ำหมัน)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
	๑๗. โครงการปลูกต้นไม้วันพิฆฆมงคล	มหาวิทยาลัยพะเยา
	๑๘. โครงการบวชป่า	มหาวิทยาลัยพะเยา
	๑๙. โครงการศึกษาดูงานการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ โดยหน่วยงานภาครัฐ ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา นักศึกษาปริญญาโท วิชา จส ๗๐๔๓ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	๒๐. โครงการปลูกป่าชายเลนเฉลิมพระเกียรติ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานีวิจัยพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๒ (ท่าสออน) อ.ขลุง จ.จันทบุรี ในวันที่อาทิตย์ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยคณะนักศึกษาลัทธิธรรมการศึกษาระดับปริญญาโท จังหวัดระยอง รุ่น ๒-๓	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	๒๑. โครงการกิจกรรมศึกษาดูงานการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะนักศึกษาลัทธิธรรมการศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ รุ่นที่ ๗ ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ อุทยานแห่งชาติหาดโตเน อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสมโภชน์ จังหวัดลพบุรี	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	๒๒. โครงการศึกษาดูงานการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ โดยหน่วยงานภาครัฐ ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา นักศึกษาปริญญาโท วิชา จส ๗๐๔๓ การจัดการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะนักศึกษาลัทธิธรรมการศึกษาระดับปริญญาโท ภาคปกติ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	๒๓. โครงการสัมมนาเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนและศึกษาดูงานการจัดการสิ่งแวดล้อมคณะพัฒนศาสตร์และ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	ในระบบโรงเรียนในพื้นที่สูง	
	โครงการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อแหล่งเรียนรู้	มหาวิทยาลัยทักษิณ
	โครงการฝายชะลอน้ำไหลคืนสมดุลธรรมชาติสู่ป่าต้นน้ำชุมชน	มหาวิทยาลัยทักษิณ
	โครงการคืนป่าให้ฟื้นคืนด้วยวิถีเกษตรผสมผสานเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งสู่ชุมชน	มหาวิทยาลัยทักษิณ
	โครงการสนับสนุนการเรียนรู้เชิงบูรณาการในชุมชน : ปศุชีพขลุ่ยเอ็งอาศัยในสวนยางพารา	มหาวิทยาลัยทักษิณ
	๔๕. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงบูรณาการสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างยั่งยืนด้านการปรับสภาพน้ำในคลองแสนแสบ หลังสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันด้วยวัสดุเหลือทิ้งของชุมชนตลาดเจริญผล (เป็นโครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔)	สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
	๔๖. มีหัวข้อบรรยายในวิชา ๑๐๔๑๓มนุษย์และสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีวภาพ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
	๔๗. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีร่วมสนองพระราชดำรินโยบายการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
	๔๘. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๓ กิจกรรม	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	๔๙. โครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ ค่ายอนุรักษ์ป่าต้นน้ำผาดำ ต.คลองหอยโข่ง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา และโครงการปลูกป่าชายเลน ต.ต้นหยงไป อ.เมือง จ.สตูล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	๕๐. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตรเขตร้อน	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	๕๑. วิชาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน ๓ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) จำนวน ๓ วิชา หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ จัดการทรัพยากรดิน จำนวน ๓ วิชา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพืชศาสตร์ จำนวน ๑ วิชา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	๕๒. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
	๕๓. หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
	๕๔. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
	๕๕. โครงการชีววิทยาภาคสนาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
	๕๖. วิชาความหลากหลายทางชีวภาพ สาขาวิชาชีววิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
	๕๗. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ร่วมกับกิจกรรม Bangkok wild watch 2012	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
	๕๘. งานวิจัยด้านการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๕๙.	หลักสูตร วท.ม. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
๖๐.	กิจกรรมภาคสนาม "ค่ายนิเวศวิทยา" ณ อุทยานแห่งชาตินันทวัน จ.เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
๖๑.	โครงการวิจัยของนักศึกษาและคณาจารย์สาขาชีววิทยาเรื่อง "ความหลากหลายทางชีวภาพของหนองหาน กุมภวาปี อ.กุมภวาปี จ.อุดรธานี (๒๕๕๕-๒๕๕๖) ประกอบด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพของปลา ระบบนิเวศ พืชน้ำ และแพลงก์ตอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
๖๒.	โครงการวิจัยของนักศึกษาเรื่อง "ความหลากหลายของไม้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี"	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
๖๓.	โครงการวิจัยของนักศึกษาเรื่อง "ความหลากหลายของพรรณไม้ในหนองประจักษ์ อ.เมือง จ.อุดรธานี (๒๕๕๕-๒๕๕๖)	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
๖๔.	โครงการปฏิบัติการชีววิทยา Lab genius เรื่องความหลากหลายชนิดของแพลงก์ตอน บริเวณพื้นที่ป่าอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี /หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๖๕.	โครงการวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป เรื่อง ความหลากหลายชนิดของสัตว์น้ำพลอยได้จากการทำประมงอวนจมน้ำ บริเวณอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี /หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๖๖.	โครงการวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต สาขาชีววิทยา เรื่อง ความหลากหลายชนิดของสัตว์น้ำพลอยได้จากการทำงานประมงลอบปูม้า บริเวณอ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี /หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๖๗.	โครงการวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรบัณฑิต สาขาชีววิทยา เรื่อง ความอุดมและการกระจายของปูน้ำเค็ม บริเวณแหล่งหญ้าทะเลและป่าชายเลน อ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี /หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
๖๘.	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๖๙.	หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีววิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๗๐.	โครงการแปลงรวบรวมสายพันธุ์กล้วยเพื่อการอนุรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๗๑.	โครงการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นสำหรับโรงงานตำรายังตระเวนขายแดน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิถี
๗๒.	โครงการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชสมุนไพร สำหรับปริญญาดำรงตระเวนขายแดนตลอดครบรอบ ๑๐๐ ปี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิถี
๗๓.	กิจกรรมการต้านเชื้อ S. aureus ที่อุทยานเทลิซลิน อุนกรมวิธาน และการตรวจสอบองค์ประกอบทางเคมีเบื้องต้นของเชื้อแอคติโนมัยซีฟที่เผ่าจากดินในป่าผลัดใบของประเทศไทย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๗๔.	ความหลากหลายของพืชในสกุลอังกาบ (Barleria sp.)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
๗๕.	การบ่งชี้สายพันธุ์พืชในสกุลอังกาบ โดยเทคนิคทางโมเลกุลและความเป็นพืชต่อเซลล์ของสารสกัดหยาบจากใบอังกาบ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	๓๖. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	๓๗. ศึกษาการพัฒนาสถาปัตยกรรมตลาดพื้นถิ่นที่มีอายุมากกว่า ๑๐๐ ปี เพื่อการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	๓๘. ศึกษาการพัฒนาสถาปัตยกรรมตลาดพื้นถิ่นที่มีอายุมากกว่า ๑๐๐ ปี เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาคกลาง ของประเทศไทย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	๓๙. การศึกษาการลดภาวะโลกร้อนด้วยสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนระดับมัธยมศึกษา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	๔๐. หลักสูตรการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน สาขาวิชาอุตสาหกรรมสถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	๔๑. หลักสูตรสาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คณะเทคโนโลยีการเกษตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
	๔๒. หลักสูตรการจัดการพืชสวนระดับ คณะเทคโนโลยีการเกษตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
	๔๓. หลักสูตรการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว คณะเทคโนโลยีการเกษตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
	๔๔. โครงการเยาวชนไม่ขาวเพื่อสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
	๔๕. โครงการค่ายวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
	๔๖. โครงการค่ายวิชาการ ค่ายวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
	๔๗. โครงการเก็บรักษาตัวอย่างพืชด้วยวิธีเรซิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	๔๘. รายวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรมพืช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
	๔๙. การพัฒนาป่าพืชมงคลเป็นแหล่งเรียนรู้ตำบลห้วยเขียง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และศูนย์ศึกษาดูงานชาติในเขตภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๕๐. โครงการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๕๑. โครงการจัดการป่าสาธุอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๕๒. โครงการนิทรรศการสร้างความเข้มแข็งชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ “หัวใจอร่ามใต้ฟ้าเพื่อการ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	ปายาเลนอย่างยั่งยืน”	
	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
	โครงการค่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
	โครงการเผยแพร่งานวิจัยเพื่อรักษาสีเขียวตลอดและสถาปัตยกรรมสีเขียว	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
	โครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ชุ่มน้ำหนองหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	โครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์สัตว์และการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ชุ่มน้ำหนองหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	โครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของชนิดพันธุ์พืชและการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ชุ่มน้ำหนองหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษคุณลักษณะที่ทางกายภาพเคมี และชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำของหนองจิ้งกัวยี่รายเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๐. การจัดการความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๑. ศึกษาเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการใช้ประโยชน์จากพืช สัตว์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๒. การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำระดับชุมชนและท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๓. การอบรมเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงคุณภาพในท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๔. การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำฐานข้อมูลการจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำระดับชุมชนและท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๕. จัดการประชุมและจัดนิทรรศการ ดิน น้ำ ป่า : วิถีชีวิตและการจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๗. จัดอบรมการติดตามประเมินคุณภาพน้ำและคุณภาพน้ำในท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๘. ร่วมจัดนิทรรศการประเมินสี่ปีชะตาฟ้าไม่และสายน้ำแมกวาง-แมลาว ประจำปี ๒๕๕๕	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๐๙. ให้ความรู้การบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพสำหรับกลุ่มวิสาหกิจและผลิตภัณฑ์ของชุมชน เรื่อง ความสำคัญของการทรัพยากรชีวภาพการใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
	๑๑๐. ให้ความรู้โครงการอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในหัวข้อ “การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการ”	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

พ.ศ.	กิจกรรม/หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๑๑๑.	จัดนิทรรศการเรื่อง “กำหนดอนาคต กำหนดชะตาชีวิต คนเชียงใหม่”	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๑๑๒.	ร่วมจัดนิทรรศการเนื่องในวันสิ่งแวดล้อมไทย ประจำปี ๒๕๕๕ “ภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๑๑๓.	การศึกษาปัญหาพิเศษของนักศึกษา เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของไร่เชิงเป็ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๑๑๔.	โครงการค่ายเยาวชนกับกรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
๑๑๕.	การจัดสัมมนาวิชาการเรื่อง สัตว์ป่าเมืองไทย ครั้งที่ ๓๓ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องนิเวศวิทยาสัตว์ป่า การจัดการสัตว์ป่า การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์สัตว์ป่าอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีการนำเสนอทางวิชาการ แบบปากเปล่า และโปสเตอร์ รวมทั้งอภิปรายทางวิชาการ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๑๖.	การจัดค่ายต้นกล้าในเมือง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับนักเรียนและเยาวชนที่สนใจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๑๗.	แผนงานวิจัย เรื่อง พันธุกรรมเชิงโมเลกุล ความหลากหลายทางชีวภาพ นิเวศวิทยาและการใช้ประโยชน์ไลเคนอย่างยั่งยืน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๑๑๘.	แผนงานวิจัย เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคน พืชและสัตว์ในพื้นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยาสถิตเฉลิมพระเกียรติจังหวังกาญจนบุรี นครพนม สุโขทัย และสุรินทร์ สนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยทักษิณ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, มหาวิทยาลัยพะเยา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาวิทยาลัยแม่โจ้, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ) และองค์การสวนพฤกษศาสตร์

ตารางฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เพื่อสนับสนุนการบริหารโครงการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

พ.ศ.	ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
๒๕๕๑	๑. ฐานข้อมูลระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ หรือ NRPM (National Research Project Management), ฐานข้อมูล	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

พ.ศ.	ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	ค่าใช้จ่ายและบุคลากรในการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย หรือ GERD (Gross Expenditure on Research and Development), ฐานข้อมูลงานวิจัย	
๒๕๕๒	๒. ข้อมูลชีววิทยพื้นฐานของหอยทากที่ทำลายกล้วยไม้ ไปชวยในการแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการส่งออกกล้วยไม้ ซึ่งประสบปัญหาการปนเปื้อนจากหอยทากทำให้ไม่สามารถส่งออกได้หรือโดนตีกลับ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๑. ฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนรุกขชาติ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (แพร่) (http://www.dnp.go.th/mfcd๑๓/Index_paro13/Forest%20Technical%20Group.html)	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๒. ระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ (http://web3.dnp.go.th/bio/)	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๓. จัดทำ GIS ของสมุนไพรที่ใช้ในชุมชน	มหาวิทยาลัยมหาสารคามร่วมกับมูลนิธิสุขภาพไทย
๒๕๕๓	๑. ระบบจัดการฐานความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	กรมป่าไม้
	๒. ข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพดำนป่าไม้ ภาคภาษาไทย	กรมป่าไม้
	๓. ข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพดำนป่าไม้ ภาคภาษาอังกฤษ	กรมป่าไม้
	๔. แบบจำลองค่าความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศป่าดำน (http://www.dnp.go.th/mfcd1/saraburistite/pdf/img1030.pdf)	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๕. ฐานข้อมูลงานบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพดำนป่าไม้ ของสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงใหม่) (http://www.dnp15.com/vichakan/index.htm)	กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๖. ข้อมูลสถานภาพของสมุนไพรโดยใช้ GIS	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	๗. ข้อมูลสิ่งแวดล้อมของหินใต้ดินที่มีศักยภาพด้านการศึกษาต่อและกรมประมงในอำเภอไทย (อยู่ระหว่างการจัดดำเนินการ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	๘. ฐานข้อมูลโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ ภายใต้ชุดโครงการวิจัยพื้นที่ (ของนางภูมิตะวันตก ขนอม และปาเมฆ)	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๙. เสนอวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (http://www.rsmo.th/gsm2009/rcobx.php?option=com_rsmesearch&cid=122&lang=th&Itemid=62)	องค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
๒๕๕๑	๑. ฐานข้อมูลโครงการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
-		
๒๕๕๓		
๒๕๕๔	๑. Comparison of mainforest butterfly assemblages across three biogeographical regions using standardized protocols.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๒. Three new species of the Genus Megatyrus (Coleoptera, Staphylinidae)	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๓. ฐานข้อมูลปริมาณ และการกระจายของพรรณพืชในบริเวณกลุ่มป่าแก่งกระจาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

พ.ศ.	ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	๔. http://www.nsm.or.th/คลังความรู้วิชาการ/งานวิจัย	องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์แห่งชาติ
	๕. The Thailand Natural History Museum Journal จำนวน ๒ เล่ม Vol.5 No. 1, Vol. 5 No. 2	องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์แห่งชาติ
	๖. ระบบจัดการฐานความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (http://biodiversity-forest.go.th)	กรมป่าไม้
	๗. ระบบจัดการฐานความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (http://biodiversity-forest.go.th/TK)	กรมป่าไม้
	๘. ฐานข้อมูล ปะการัง พะยูน เต่าทะเล โลมาและวาฬ หน้้าทะเล และป่าชายเลน	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๙. ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑสัตว์และพืชในทะเล	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๑๐. ฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง : เกาะในประเทศไทย	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๑๑. ฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง : ชายหาดในประเทศไทย	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๑๒. ฐานข้อมูลระบบนิเวศเชิงพื้นที่หมู่เกาะกระ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๑๓. ฐานข้อมูลระบบนิเวศเชิงพื้นที่หมู่เกาะมันใน	
	๑๔. ฐานข้อมูลระบบนิเวศเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
	๑๕. ฐานข้อมูลพื้นที่คุ้มครอง	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๑๖. โครงการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานข้อมูลสัตว์วิจัยลินทรีย์เพื่อใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีชีวภาพ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๑๗. โครงการพัฒนาระบบบูรณาการฐานข้อมูล Thai Science Bioresources and Biotechnology (Thai2Bio) เพื่อ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยอย่างยั่งยืน	
	๑๘. ยารัก และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	๑๙. Website ด้านไลเคน (www.ru.ac.th/lichen)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒๕๕๕	๑. A new species of Genus Euplatyrhopalus (Coleoptera, Carabidae, Pousiidae) From Thailand	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๒. Cross-continental comparisons of butterfly assemblages in tropical rainforests : implication for biological monitoring	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๓. ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงป่าไม้ใน Final Report 2012 ความหลากหลายทางชีวภาพกลุ่มป่าแก่งกระจาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๔. ฐานข้อมูล เรื่อง แนวทางการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ (อยู่ในระหว่างการจัดทำคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖)	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๕. http://www.nsm.or.th/คลังความรู้วิชาการ/งานวิจัย	องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์แห่งชาติ
	๖. The Thailand Natural History Museum Journal จำนวน ๑ เล่ม Vol.6 No.1	องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์แห่งชาติ
	๗. โครงการวิจัย จำนวน ๔ โครงการ	องค์การพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์แห่งชาติ

พ.ศ.	ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	หน่วยงาน
	<p>๑) ความหลากหลายชนิดของพืชใบเลี้ยงเดี่ยวในเขตพรรณพฤกษชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย</p> <p>๒) การศึกษาระยะยาวเพื่อเปรียบเทียบถิ่นที่อยู่อาศัยของนกในลุ่มน้ำโขง</p> <p>๓) ความหลากหลายชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง จังหวัดตาก</p> <p>๔) ความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานตามระดับความสูงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่</p>	กรมป่าไม้
	ระบบจัดการฐานความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (http://biodiversity-forest.go.th)	กรมป่าไม้
	๙. ระบบจัดการฐานความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (http://biodiversity-forest.go.th/TK)	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๑๐. การจัดทำฐานข้อมูลพรรณไม้สำหรับการฟื้นฟูป่า	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
	๑๑. การสำรวจสถานภาพศูนย์เก็บรวบรวมจุลินทรีย์และชีววัสดุของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อการสร้ากและขยายเครือข่ายของคลังสารออร์แกนิก และชีววัสดุของประเทศ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
	๑๒. ฐานข้อมูลวิจัย KU Forest	มหาวิทยาลัยบูรพา
	๑๓. จัดเวทีการประชุมเรื่อง ทะเลไทยกับสิทธิชุมชนชายฝั่ง ร่วมกับสมาคมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย สมาคมรักษ์ทะเลไทย และมูลนิธิการพัฒนาที่ยั่งยืน (๒๗-๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)	มหาวิทยาลัยบูรพา
	๑๔. จัดการประชุม First Annual Forum on Building Coastal Resilience in Vietnam, Cambodia, Thailand (28TH February – 2nd March 2012) Organized by IUCN, SDF, DMCR, GIZ and VASI, supported by EU	มหาวิทยาลัยบูรพา
	๑๕. กิจกรรมเสริมสร้างความตระหนัก การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้แก่นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาและนักศึกษาจาก Far East University ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ร่วมกับศูนย์การศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี และกิจกรรมการปลูกป่าชายเลน บริเวณแหลมแม่แก้ว จังหวัดจันทบุรี (๘๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕)	มหาวิทยาลัยบูรพา

ที่มา : กรมป่าไม้, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยบูรพา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ตารางการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธาน

พ.ศ.	ชื่อเครือข่ายฐานข้อมูลและอนุกรมวิธาน	หน่วยงานที่จัดทำ	หน่วยงานที่เชื่อมโยง
๒๕๕๒	๑. ฐานข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ (http://web3.dhp.go.th/botany/bkfmmain.aspx)	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	-
๒๕๕๓	๑. อนุกรมวิธานของ Lejeuneaceae วงศ์ย่อย Ptychanthoideae (Bryophyta, Hepaticae) ในประเทศไทย ๒. ฐานข้อมูลตัวอย่างอ้างอิงกลุ่มพืช สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง แมลง ปลา สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก นกและสัตว์เลี้ยวลูกควายนม	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ
๒๕๕๑-๒๕๕๔	๑. ฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์สัตว์และพืชทะเล ๒. ฐานข้อมูลตัวอย่างสัตว์น้ำในพิพิธภัณฑ์สัตว์	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง	- -
๒๕๕๔	๑. ฐานข้อมูลตัวอย่างแมลงป่าไม้ในพิพิธภัณฑ์ (กีฏวิทยาป่าไม้) ๒. หญ้าทะเล ปะการัง ป่าชายเลน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรมป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมวิชาการเกษตร
๒๕๕๕	๑. ฐานข้อมูลตัวอย่างพรรณไม้ต้นแบบ (Type Specimens Database) ๒. โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ	พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาประมง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิพิธภัณฑ์สิรินธร กรมวิชาการเกษตร JSTOR PLANT SCIENCE สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมประมง, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

โครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ

พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๓	โครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
๒๕๕๐-๒๕๕๓	<p>๑. ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ปีละ ๓,๓๗๕ ครั้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๓ ปีละ ๔,๘๓๐ ครั้ง</p> <p>๒. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน ปีละ ๑,๙๓๐ ครั้ง</p> <p>๓. ป้ายประชาสัมพันธ์ ปีละมากกว่า ๑๐,๐๐๐ ป้าย</p> <p>๔. สิ่งตีพิมพ์ ปีละมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ แผ่น</p> <p>๕. เอกสารเผยแพร่ ปีละมากกว่า ๑๓๐,๐๐๐ เล่ม</p> <p>๖. จัดสรรค่าปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ปีละ ๘๐๕ ครั้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๓ ปีละ ๘๑๐ ครั้ง</p> <p>๗. โครงการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สวนพันธุ์ไม้สมุนไพร</p> <p>๘. โครงการการจัดทำนิทรรศการร่วมฉลองปีสากลแห่งความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศไทย ดำเนินการในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ จำนวน ๑๖ แห่ง และสมรภูมิต้องถิ่นจำนวน ๕๖ แห่งทั่วประเทศ</p> <p>๙. จัดกิจกรรมสื่อความหมายธรรมชาติ (ค่ายเยาวชนและจัดนิทรรศการเกี่ยวกับป่าไม้)</p>	<p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช</p> <p>กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาดไทย</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาดไทย</p>
๒๕๕๑	<p>๑. จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ อนุรักษ์ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ</p> <p>๒. จัดแสดงสถานภาพความปลอดภัยทางชีวภาพในงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติทุกปี มีนักเรียน นักศึกษา และคนร่วมงานปีละประมาณ ๒,๐๐๐ คน (ดำเนินมาต่อเนื่องถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๓)</p> <p>๓. ให้สัมภาษณ์ออกทีวีเรื่องการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพจำนวน ๓ สถานี (ดำเนินงานต่อเนื่องถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๓)</p> <p>๔. จัดพิมพ์หนังสือผลงานจากการวิจัย รวมทั้งเผยแพร่ข่าวการค้นพบสิ่งมีชีวิตใหม่ของโลก และความรู้ โดยการจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ไปตามสื่อต่างๆ ทั้งทางหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ วิทยุ โทรทัศน์ และทางโทรทัศน์ และ BRT Magazine</p> <p>๕. โครงการจัดพิมพ์ "จุดสารถายเหตุคนวิเศษ" เพื่อเสนอข้อมูลด้านธรรมชาติวิทยา และนิเวศวิทยา เผยแพร่สำหรับสมาชิกที่สนใจได้แก่ นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และผู้สนใจ เป็นสมาชิก ลักษณะการดำเนินการ จุฬาลงกรณ์ ๓ เดือน ปีละ ๔ ฉบับ</p> <p>๖. โครงการพัฒนาองค์กรชาวบ้านเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศและเผ่าละว้าวิถีทางดำเนินสิ่งแวดล้อมต้นน้ำป่าสัก (โดยมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม)</p> <p>๗. โครงการเครือข่ายปกป้องกลุ่มน้ำลัดตอนปลาย (โดยมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีปภาคอีสาน)</p> <p>๘. โครงการอนุรักษ์พันธุ์พืชสิ่งแวดล้อมให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ป่าชุมชนอย่างยั่งยืน (โดยมูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม)</p>	<p>กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาดไทย</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาดไทย</p> <p>ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ</p> <p>สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย</p> <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างวามตระหนักรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
๒๕๕๑-๒๕๕๓	<p>๙. โครงการปกป้องและฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งอ่าวปะทิวอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน (โดยสมาคมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร)</p> <p>๑๐. โครงการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้นน้ำแม่กรณ์ ลุ่มน้ำก๊ก จังหวัดเชียงใหม่ (โดยสมาคมสร้างสรรค์ชีวิตและสิ่งแวดล้อม)</p> <p>๑. รมจิตนิทรรศการนำเสนอในการประชุมต่างๆ ในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ “ความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้กับวิถีชีวิตชุมชนต้นน้ำแม่พรวนบุรีศรีนครชุมพรเพื่อเศรษฐกิจไทย” “งานเสวนาเสวนาเศรษฐกิจป่าแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๒ ณ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช” “นิทรรศการที่อุทยานแห่งชาติรามคำแหง” เป็นต้น</p> <p>๒. จัดทำเอกสารเผยแพร่ต่างๆ เช่น ความหลากหลายแห่งป่าเขาหินปูน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ “บทเรียนจากสำนักงานความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ กรมป่าไม้” เรื่องเล่าจากพื้นที่บนเส้นทางความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ คู่มือการรับรู้ด้วยตนเองของชุมชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ “ด้านพืช” “ด้านสัตว์” “ด้านแมลง” “ด้านไลเคน” และ “ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น” เป็นต้น</p> <p>๓. จัดทำสื่อวีดิทัศน์ต่างๆ เช่น การศึกษาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาป่าชุมชนทรงคนอง ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมโครงการอนุรักษ์และพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพปี ๒๕๕๒ เป็นต้น</p>	<p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>กรมป่าไม้</p> <p>กรมป่าไม้</p> <p>กรมป่าไม้</p> <p>กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>
๒๕๕๒	<p>๑. จัดทำสื่อสารคดีโทรทัศน์ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ โภคทรัพย์ของคนไทย (เป็นหนึ่งในสี่สารคดีสิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)</p> <p>๒. จัดแถลงข่าวเรื่อง Carbon credit ภาคป่าไม้ ๕ สถานี (ดำเนินการในปี ๒๕๕๓ ด้วย)</p>	<p>มหาวิทยาลัยมหาสารคาม</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ)</p>
	<p>๓. ร่วมเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปี ชาลส์ ดาร์วิน โดยการนำผลงานความหลากหลายของไทย ๑๕ ชุด มาจัดนิทรรศการเรื่อง “เปิดโลกมหัศจรรย์แห่งวิวัฒนาการ”</p> <p>๔. โครงการ BRT ซึ่งศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ/สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้จัดเวทีเสวนา และแลกเปลี่ยนทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพแก่สื่อมวลชน จำนวน ๔ ครั้ง</p> <p>๕. เผยแพร่ผลงานการวิจัยผ่านสื่อมวลชนกว่า ๘๐ รายการ และผลิตเอกสารวิชาการและกึ่งวิชาการ ๑๐ เรื่อง และ BRT Magazine</p>	<p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ)</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ)</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ)</p>
	<p>๖. โครงการความร่วมมือเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอ่าวบ้านดอนด้วยพลังชุมชน (โดยมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา) อยู่ระหว่างดำเนินการ</p>	<p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
๒๕๕๒ -๒๕๕๓	<p>๗. โครงการร่วมมือใจรักสถาบันน้ำแม่แจ่มโดยภูมิปัญญาปกาสัย (โดยสมาคมปกาสัยเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม) อยู่ระหว่างดำเนินงาน</p> <p>๘. โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนท้องถิ่น (โดยมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา) อยู่ระหว่างดำเนินงาน</p>	<p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
๒๕๕๓	<p>๑. โครงการปฏิบัติการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน</p> <p>๒. ข้อมูลความรู้ ภาพโปสเตอร์ ภาพกิจกรรมการจัดอบรมและนิทรรศการต่าง (http://www.fisheries.go.th/f-center/web2/)</p> <p>๑. จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนรักษ์ทะเลไทย จำนวน ๒๖ ครั้ง บริเวณลุ่มน้ำต่างๆ ของประเทศไทย</p> <p>๒. นิทรรศการความหลากหลายทางชีวภาพสัตว์น้ำจืด</p> <p>๓. โครงการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์สัตว์น้ำต่างถิ่น</p> <p>๔. โครงการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์สัตว์น้ำต่างถิ่น</p> <p>๕. สารคดี สัตว์น้ำต่างถิ่นอันตราย</p> <p>๖. จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือ ความหลากหลายทางชีวภาพ กู๊กัดชีวิตโลก Many Species on Planet One Future ISBN:๙๗๘-๙๗๔-๒๘๖-๗๙๐-๔</p> <p>๗. จัดกิจกรรมเนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก ปี ๒๕๕๓ ภายใต้คำขวัญ "ความหลากหลายทางชีวภาพ กู๊กัดชีวิตโลก" พร้อมจัดทำสื่อประกอบ ได้แก่ หนังสือ ความหลากหลายทางชีวภาพ กู๊กัดโลก, โปสเตอร์, นิทรรศการ</p> <p>๘. จัดหมายข่าว "ฟ้าสวยน้ำใส" เรื่อง Many Species on Planet One Future ความหลากหลายทางชีวภาพ กู๊กัดชีวิตโลก รัน ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๒ ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓</p> <p>๙. จัดงานวันพื้นที่ชุ่มน้ำ</p> <p>๑๐. จัดนิทรรศการตลอดปี ๒๕๕๓ เพื่อร่วมฉลองปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน ๑๑ ครั้ง</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p> <p>กรมประมง</p> <p>กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>กรมประมง</p> <p>กรมประมง</p> <p>กรมประมง</p> <p>กรมประมง</p> <p>กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาดไทย</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)</p> <p>สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)</p>
	<p>๑๑. กิจกรรมประกวดภาพถ่าย "สุดยอดข้อคิด : ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย"</p> <p>๑๒. กิจกรรมประกวดสื่อเผยแพร่ "ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ประภาศไวท์โลก"</p>	
	<p>๑๓. จัดพิมพ์หนังสือผลงานจากการวิจัย ๒ เรื่อง รวมทั้งเผยแพร่ข่าวการค้นพบสิ่งมีชีวิตใหม่ของโลก และความรู้ โดยการประชุมสัมมนาพื้นที่ไปตม.สื่อต่างๆ กว่า ๖๕ รายการ ทั้งทางหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยหมาย</p>	

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
	ข่าว และทางโทรทัศน์ และ BRT Magazine	
๒๕๕๓	๑๔. โครงการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับนิเวศเกษตรกรรมยั่งยืนในลุ่มน้ำสาบบุรี (โดยมูลนิธิรักษ์บ้านเกิดภาคใต้) อยู่ระหว่างดำเนินงาน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๔	๑. จัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนรักทะเลไทย จำนวน ๒๖ ครั้งบริเวณลุ่มน้ำต่างๆ ของประเทศไทย	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๑. งานวันคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๒. กิจกรรมเก็บขยะชายหาด	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๓. โครงการสร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๔. จัดกิจกรรมปลูกปะการัง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรหอดูดอดโดยชุมชนมีส่วนร่วม	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๕. เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร และจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๖. จัดกิจกรรมปล่อยเต่าทะเล	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๗. โครงการอนุรักษ์พันธุ์ชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๘. โครงการส่งเสริมบทบาทองค์กรชุมชนและเครือข่ายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำแควจะว้า จังหวัดขอนแก่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๙. การประชุมเชิงปฏิบัติการเนื่องในวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ปี ๒๕๕๔ เรื่อง ป่าไม้ น้ำ ที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำระหว่างวันที่ ๒-๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมารวย การ์เดนส์ กรุงเทพฯ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๐. การประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพทางป่าไม้ ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมารวย การ์เดนส์ กรุงเทพฯ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๑. โครงการติดตามการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่นาร่อง จ.นครปฐม และ จ.อุตรธานี	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๒. โครงการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่นาร่อง จ.พะเยา จ.นครราชสีมา และ จ.น่าน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๓. แผนปฏิบัติการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในระบบนิเวศป่าไม้	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๔. การประชุมสัมมนา การนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการติดตามและวิเคราะห์ประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity hotspots) จังหวัดแพร่ น่าน อุตรดิตถ์ และพะเยา วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเทวราช จังหวัดน่าน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๕. นวัตกรรมเพื่อบริการเพื่อเผยแพร่เกียรติคุณพระมหาราชแห่งการคุ้มครองความหลากหลาย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างวามตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
	ทางชีวภาพและจัดแสดงการดำเนินงานความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๖-๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ ชั้น ๑ อาคารจามจุรีสแควร์ กรุงเทพฯ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๖.	โปสเตอร์และแผ่นพับ เรื่อง ป่าไม้ดี น้ำดีคนดี เนื่องในวันพืชมงคล ปี ๒๕๕๔	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๗.	จัดแสดงนิทรรศการความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศไทยผ่านโครงการและกิจกรรมตามพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในงานประชุมสมัชชาภาคีสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ เมืองนาโงยา ประเทศญี่ปุ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๘.	จัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์ผลการจัดนิทรรศการความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศไทยผ่านโครงการและกิจกรรมตามพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และผลการประชุมสมัชชาภาคีสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ณ โรงแรมฮิลตัน อินน์ จังหวัดเชียงใหม่	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๙.	การให้สัมภาษณ์รายการ special report ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาษาอังกฤษ FM. ๘๘.๐ MHz, FM. ๙๕.๕ MHz และ AM ๙๑๘ MHz เวลา ๗.๐๐-๘.๐๐ น. ของรัฐมนตรีนางเจ้ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถึงการจัดแสดงนิทรรศการที่พระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในฐานะพระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๐.	คำปราศรัยถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในฐานะพระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องในวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๗ เวลา ๒๐.๓๐ น.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๑.	จัดสัมมนาเรื่องพระราชแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. ๒๐๑๑-๒๐๒๐ : ส่งมอบความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์สู่คนรุ่นต่อไประหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเมโทรลัย จังหวัดเพชรบุรี	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๒.	เผยแพร่บทความเรื่อง คู่มือการจำแนกชนิดปลาสดตาม ตีพิมพ์ในวารสาร More to it ซึ่งเป็นวารสารรายเดือนของสำนักงานวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง ตั้งแต่เดือน เม.ย. ๒๕๕๔ ถึงปัจจุบัน	กรมประมง

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
	๒๓. จัดพิมพ์หนังสือคู่มือในการจำแนกลูกปลาน้ำจืดวัยอ่อน เรื่อง ลูกปลาน้ำจืดวัยอ่อน เล่ม ๓ และ เล่ม ๔	กรมประมง
	๒๔. จัดนิทรรศการปลาสวยงามและพรรณไม้หน้า จัดประกวดปลาสวยงาม ในงาน “วันปลาสวยงามภาคอีสาน ครั้งที่ ๔” ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่น ระหว่าง ๑๙-๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔	กรมประมง
	๒๕. จัดกิจกรรมฝึกอบรม การจำแนกชนิดปลาเพื่อการบริหารจัดการตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ให้แก่นักวิชาการประมง	กรมประมง
	๒๖. จัดนิทรรศการปลาสวยงามและพรรณไม้หน้า จัดประกวดปลาสวยงาม ในงาน “มหกรรมปลาสวยงาม Ratchaburi Ornamental Fish Festival 4” ณ ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน อ.เมือง จ.ราชบุรี ระหว่างวันที่ ๒๐- ๒๓ เมษายน ๒๕๕๔	กรมประมง
	๒๗. จัดกิจกรรม และประกวดปลาสวยงาม “วันปลาสวยงามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ ๒” ณ สนามโรงพิธีช้างเผือก เทศบาลนครยะลา ระหว่างวันที่ ๒๕ พฤษภาคม - ๔ มิถุนายน ๒๕๕๔	กรมประมง
	๒๘. จัดกิจกรรมประกวดปลาสวยงามและพรรณไม้หน้า ในงาน “วันประมงน้อยเกล้าฯ ครั้งที่ ๒๓” ณ อาคารศูนย์การค้าพีวีเจอร์พาร์ครังสิต จ.ปทุมธานี ระหว่างวันที่ ๑-๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔	กรมประมง
	๒๙. จัดประกวดปลาสวยงามและพรรณไม้หน้า ในงาน “วันปลาสวยงามแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔” ณ ห้อง MCC Hall ศูนย์การค้าเดอะมอลล์ งามวงศ์วาน จ. นนทบุรี เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔	กรมประมง
	๓๐. สถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์เยาวชนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพตลอดทั้งปีและจัดต่อเนื่องทุกปี	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
	๓๑. กิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักรู้กับชุมชนในด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้	กรมป่าไม้
	๓๒. โครงการการจัดทำต้นฉบับหนังสือ “คู่มือปัญหาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากพืชชายฝั่งทะเลไทย”	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๓๓. โครงการ “การศึกษาสถานภาพการคุ้มครองและการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย”	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
๒๕๕๕	๑. กิจกรรมการฝึกอบรมเยาวชน เรื่อง การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
	๒. กิจกรรมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์/เผยแพร่	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๓. งานวันคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ ณ สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าแม่ลาว จ.เชียงราย	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๔. โครงการ “ค่ายวัยรุ่น...ผจญป่าเล็กในเมืองใหญ่” ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๕. โครงการประกวดภาพถ่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ “สัตว์มีค่าป้ามีคุณ” ครั้งที่ ๑๘ ประจำปี ๒๕๕๕ ณ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๖. โครงการประกวดภาพถ่าย “นกกับความงดงามในสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์” ครั้งที่ ๒	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๗. จัดนิทรรศการงานมหกรรมสัตว์เลี้ยงแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี ๒๕๕๕	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๘. จัดนิทรรศการงานมหกรรมรักษ์นกชายแดน ครั้งที่ ๑๑ ณ แหล่งดูนกชายแดน ม.๓ ต.โคกขาม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๙. งานเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ “ป่าเล็กในเมืองใหญ่ รักษ์นกป่า รักษ์น้ำ รักษ์แผ่นดิน” ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๑๐. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การอนุรักษ์และจัดการสัตว์ป่า สำหรับพนักงานราชการทั่วไป สังกัดสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า ณ ศูนย์อนุรักษ์ธรรมชาติ จ.นครนายก,เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง, สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง, สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าห้วยขาแข้ง, เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำประทุน และห้องประชุมชั้น ๒ อาคารศูนย์ปฏิบัติการป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๑๑. บรรยายพิเศษหัวข้อ “ผจญภัยในป่ากว้าง” (การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเตรียมอุปกรณ์และการปฏิบัติตนเมื่อไปเที่ยวป่า) ณ โรงเรียนธรรมภิรักษ์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๑๒. กิจกรรมการฝึกอบรมเยาวชน เรื่อง การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๑๓. กิจกรรมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์/เผยแพร่	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
	๑๔. โครงการสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการฐานทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ตำบลนางน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๕. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องในพื้นที่ชุ่มน้ำโลก ปี ๒๕๕๕ เรื่อง การท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนพื้นที่ชุ่มน้ำ และชุมชน ระหว่างวันที่ ๑-๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ โรงแรมมารวย การ์เดนส์ กรุงเทพฯ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างวามตระหนักรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
	๑๖. การประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเลและชายฝั่ง ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรมมารวย การ์เดนส์ กรุงเทพฯ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๗. โครงการติดตามการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่นําร่อง จ.พะเยา จ.นครราชสีมา และ จ.น่าน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๘. แผนปฏิบัติการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในพื้นที่นําร่อง	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑๙. การประชุมสัมมนาการนำเสนอผลการดำเนินโครงการประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่วิกฤตภาคเหนือ (biodiversity hotspots) จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ โรงแรมฮิลตันเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ สถานีอ้อยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๒๐. จัดนิทรรศการปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ จัดประกวดปลาสวยงาม ในงาน “วันปลาสวยงามภาคอีสาน ครั้งที่ ๕” ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่น ระหว่าง ๑๓-๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕	กรมประมง
	๒๑. จัดกิจกรรม และประกวดปลาสวยงาม ในงาน “ประมงน้อมใจไทยทั่วหล้า ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี ๒๕๕๕” ณ ณ ห้อง MCC Hall ศูนย์การค้าเดอะมอลล์ บางกะปิ กรุงเทพฯ วันที่ ๒๕ มีนาคม - ๑ เมษายน ๒๕๕๕	กรมประมง
	๒๒. นิทรรศการ เกี่ยวกับสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ ของกลุ่มงานวิจัยสัตว์น้ำสวยงาม สถาบันวิจัยสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ ในหัวข้อนิทรรศการ “เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา อังคราชัน... ชม ๘๔ สายพันธุ์ ปลาสวยงาม” ในงาน “๑๒๐ ปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ - ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ พิพิธภัณฑ์เกษตรกรรมหลวง อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี	กรมประมง
	๒๓. จัดการบรรยายในหัวข้อ ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำสวยงามในประเทศไทย การเพาะขยายพันธุ์พรรณไม้น้ำ และเทคนิคการจัดตู้ปลาสวยงาม ดูการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ พรรณไม้น้ำ และโรงเรือนปลูกเลี้ยงพรรณไม้น้ำ แก่คณะนักเรียนและอาจารย์โครงการ GEP นักศึกษานิเทศศาสตร์ จากโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕	กรมประมง
	๒๔. จัดนิทรรศการปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ จัดประกวดปลาสวยงาม ในงาน “มหกรรมปลาสวยงาม Ratchaburi Ornamental Fish Festival 5” ณ สนามกีฬากลาง จ.ราชบุรี ระหว่างวันที่ ๘-๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕	กรมประมง
	๒๕. จัดกิจกรรมประกวดปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ ในงาน “วันประมงน้อมเกล้าฯ ครั้งที่ ๒๔” ณ อาคารศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต จ.ปทุมธานี ระหว่างวันที่ ๒๙ มิถุนายน - ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕	กรมประมง

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างวามตระหนักรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
	<p>๒๖. จัดนิทรรศการชนิดพันธุ์สัตว์ที่อยู่ในพรบ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยกรมประมงได้นำปลาเสือตอลายใหญ่และปลาตะเพ็ด พร้อมข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อปฏิบัติในการค้าและครอบครอง และมีจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดในการส่งออกสัตว์น้ำสวยงาม ในงานมหกรรมสัตว์เลี้ยงแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๑ ในระหว่างวันที่ ๑๔-๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ สวนสยามพราน จ. นครปฐม</p>	กรมประมง
	<p>๒๗. จัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านอนุกรมวิธานประมง ร่วมกับสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๖ - ๑๐ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา จังหวัดพะเยา รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมคือ นักวิชาการประมง และเจ้าพนักงานประมง จำนวนรุ่นละ ๓๐ คน</p>	กรมประมง
	<p>๒๘. จัดประกวดปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำ ในงาน “วันปลาสวยงามแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕” ณ ห้อง MCC Hall ศูนย์การค้าเดอะมอลล์ งามวงศ์วาน จ. นนทบุรี วันที่ ๑-๙ ตุลาคม ๒๕๕๕</p>	กรมประมง
	<p>๒๙. จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน นำเสนอข้อมูล ผลกระทบจากการนำเข้าสัตว์น้ำต่างถิ่น ทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัด ของประเทศไทย รวมถึงการจัดการสัตว์น้ำต่างถิ่น ในงานเปิดป้ายสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕</p>	กรมประมง
	<p>๒๙. กิจกรรมเสริมสร้างความตระหนักให้กับชุมชนในด้านความรู้ความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้</p>	กรมป่าไม้
	<p>๓๐. โครงการผลิตสื่อหนังสือเชิงสารคดีภาพองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น ขอนแก่น-หมู่เกาะทะเลใต้ (เริ่มดำเนินงานใน ปี ๒๕๕๖)</p>	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	<p>๓๑. ค่ายเยาวชนขอนแก่นรักษ์บ้านเกิด ระหว่าง สวทช. ร่วมกับ บริษัท ปตท. จำกัด มหาชน</p>	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	<p>๓๒. การจัดประชุมวิชาการ การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑</p>	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	<p>๓๓. เครือข่ายรักษ์ป่าฮาลาบาลา</p>	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

พ.ศ.	โครงการเพื่อเสริมสร้างความพร้อมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ	หน่วยงาน
		(ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมประมง, กรมป่าไม้, กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)

ตารางคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน

พ.ศ. ที่จัดตั้ง	คณะกรรมการที่ความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน	หน่วยงาน
๒๕๔๗	๑. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพกรมวิชาการเกษตร	กรมวิชาการเกษตร
๒๕๔๘	๒. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพของกรมปศุสัตว์	กรมปศุสัตว์
๒๕๕๐	๑. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพกรมป่าไม้ (ได้มีการยกเลิกคำสั่งเดิมแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔)	กรมป่าไม้
	๑. คณะกรรมการเทคนิคด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๒. คณะอนุกรรมการเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพด้านอาหาร	
	๓. คณะอนุกรรมการเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพด้านจุลินทรีย์	
	๔. คณะอนุกรรมการเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพด้านพืช	
	๕. คณะอนุกรรมการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพระดับสถาบัน	
	๖. คณะอนุกรรมการนโยบายการพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย	
๒๕๕๒	๑. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพกรมการข้าว	กรมการข้าว
	๒. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นที่ชุ่มน้ำ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
	๓. คณะกรรมการระดับสถาบันด้านความปลอดภัยและความหลากหลายทางชีวภาพ	กรมประมง
	๔. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๕. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ องค์การสวนสัตว์	องค์การสวนสัตว์
๒๕๕๓	๑. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพ องค์การพิพิธภัณฑวิทยศาสตร์แห่งชาติ	องค์การพิพิธภัณฑวิทยศาสตร์แห่งชาติ
	๒. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพองค์การสวนพฤกษศาสตร์ (ยกเลิกแล้วตั้งใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔)	องค์การสวนพฤกษศาสตร์
๒๕๕๔	๑. คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	๒. คณะอนุกรรมการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิด (คำสั่งกรมป่าไม้ที่ ๑๖๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔)	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	๓. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพกรมป่าไม้	กรมป่าไม้
	๔. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (คำสั่งสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติที่ ๐๘๗/๒๕๕๔)	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
๒๕๕๕	๑. คณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (แต่งตั้งเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕)	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ที่จัดตั้ง	คณะกรรมการที่ความหลากหลายทางชีวภาพระดับหน่วยงาน	หน่วยงาน
	๒. คณะอนุกรรมการคุ้มครองสมุนไพร	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	๓. คณะอนุกรรมการพิทักษ์สิทธิภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย	กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	๔. คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ตามประกาศ ที่ อพ.สธ. ๔๕/๒๕๕๕)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่มา : กรมการข้าว, กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง, กรมประมง, กรมป่าไม้, กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ), องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ, องค์การสวนพฤกษศาสตร์ และองค์การสวนสัตว์

ตารางรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ

พ.ศ.	รายงาน/เอกสาร	หน่วยงาน
------	---------------	----------

พ.ศ.	รายงาน/เอกสาร	หน่วยงาน
๒๕๕๐	๑. รายงานประจำปีองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ๒. รายงานการประเมินโครงการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้และสัตว์ป่าแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ระยะที่ ๑ (๒๕๔๗-๒๕๕๐)	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
๒๕๕๑	๑. รายงานประจำปี ๒๕๕๑ กรมการข้าว ๒. รายงานประจำปี ๒๕๕๑ กลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้	กรมการข้าว กรมป่าไม้
๒๕๕๒	๑. รายงานประจำปีองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ๒. รายงานประจำปี ๒๕๕๒ กรมการข้าว ๓. รายงานประจำปี ๒๕๕๒ กลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้	องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ กรมการข้าว กรมป่าไม้
๒๕๕๓	๑. รายงานผลการสำรวจชนิดพันธุ์และการกระจายพันธุ์ของพืชต่างถิ่นรุกรานในกลุ่มป่าแก่งกระจาน กรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่จันทน์ ๒. รายงานผลการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสปีสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ (การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์ทะเล ๒๕๕๓ “ความหลากหลายทางชีวภาพทะเลไทย : อุปสรรคและโอกาส” ระหว่างวันที่ ๒๘-๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ จังหวัดภูเก็ต ๓. รายงานผลการสำรวจชนิดพันธุ์และการกระจายพันธุ์ของพืชต่างถิ่นรุกรานในกลุ่มป่าแก่งกระจาน กรณีอุทยานแห่งชาติไทยประจัน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
	๔. รายงานการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนรุกชชาติ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ที่มา : กรมการข้าว, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมป่าไม้, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ตารางกลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM)

ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศ (BCH) และมีการเชื่อมโยงเครือข่าย

พ.ศ. ที่จัดทำ	ศูนย์ข้อมูล/กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านความ หลากหลายทางชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพ	เว็บไซต์	หน่วยงาน
๒๕๕๑	๑. กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพ	http://www.fisheries.go.th/genetic/indexBiosafety.htm	กรมประมง
	๒. ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของกรมปศุสัตว์	http://www.dld.go.th/biosafety	กรมปศุสัตว์
	๑. ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพของประเทศไทย	http://bch-thai.onep.go.th	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๓	๒. เว็บไซต์ตั้งคณออนไลน์เผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับ GMOs และความปลอดภัยทางชีวภาพ	http://www.facebook.com/#!/pages/GMOs-GURU/180353742005036	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)
	๓. กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ กรมป่าไม้ ภาคภาษาไทย	http://chm.forest.go.th/th/	กรมป่าไม้
	๔. กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ กรมป่าไม้ ภาคภาษาอังกฤษ	http://chm.forest.go.th/en	กรมป่าไม้
	๓. กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ กรมปศุสัตว์	http://www.dld.go.th/biodiversity/chm/index.html	กรมปศุสัตว์
	๔. กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของประเทศไทย	http://chm-thai.onep.go.th/index.html	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	๑. ศูนย์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความปลอดภัยทางชีวภาพ	http://www.dld.go.th/biosafety/	กรมปศุสัตว์
	๒. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ (CHM)	www.fisheries.go.th/genetic/indexbiosafety.html	กรมประมง
	๓. เว็บไซต์กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	http://www.dmcr.go.th	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, กรมประมง, กรมปศุสัตว์, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ)

ภาคผนวก ๒
รายชื่อหน่วยงานที่ตอบแบบสอบถาม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. กรมการข้าว
๒. กรมชลประทาน
๓. กรมประมง
๔. กรมปศุสัตว์

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. กรมป่าไม้
๖. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๗. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๘. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๙. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๐. องค์การสวนสัตว์
๑๑. องค์การสวนพฤกษศาสตร์

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๑๒. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
๑๓. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
๑๔. องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ

๑๕. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๖. มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๑๗. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
๑๘. มหาวิทยาลัยพะเยา
๑๙. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒๐. มหาวิทยาลัยบูรพา
๒๑. มหาวิทยาลัยทักษิณ
๒๒. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
๒๓. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๒๔. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
๒๕. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
๒๖. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๒๗. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
๒๘. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๒๙. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

- ๓๐. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- ๓๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ๓๒. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ๓๓. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- ๓๔. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- ๓๕. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- ๓๖. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ๓๗. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๓๘. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ๓๙. สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
- ๔๐. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ๔๑. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

กระทรวงสาธารณสุข

- ๔๒. กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

หน่วยราชการอิสระ

- ๔๓. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รายงานการติดตามประเมินผลนโยบาย มาตรการและแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ระยะสิ้นสุดแผน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กันยายน ๒๕๕๖



สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่อยู่: ๖๐/๑ ซ.พิบูลวัฒนา ๗, ถนนพระราม ๖, สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๑ ๓๒๒๖ โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๑๑

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning
60/1 Soi Pibunwattana 7 Rama 6 Road Samsennai Phayathai District Bangkok
10400 THAILAND

Telephone 662 265-6500 Fax : 662 265-6511